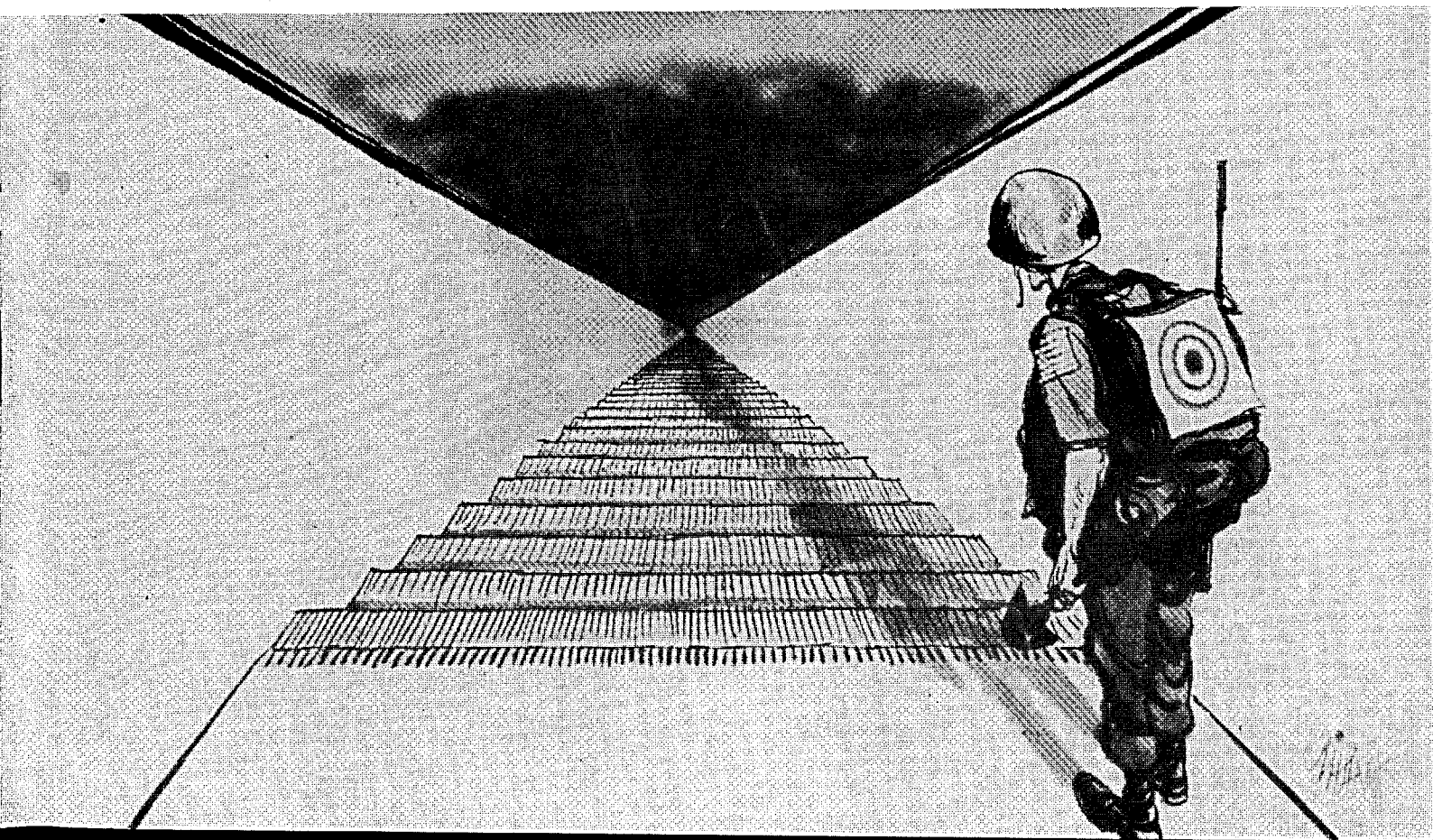

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

- NIE CHODZI TYLKO O ROPE Amerykanie w Arabii Saudyjskiej
- ĆWICZENIA Z BRONIĄ Korespondencja z Erewania • DUCH RZECZYPOSPOLITEJ Książka na czasie • SKOK W PRZEPAŚĆ reportaż • JUBILEUSZ NAJWIĘKSZEJ PARAFIALNEJ KASY KREDYTOWEJ • ZŁAPANI NA CZARNO dział Imigracja

**ST. STANISLAUS-ST. CASIMIR'S
POLISH PARISHES CREDIT UNION**

**45 LAT
W SŁUŻBIE
POLONII**

**DLACZEGO SZUKAĆ POMOCY U OBCYCH
GDY NASZA CREDIT UNION ŚWIADCZY
WSZYSTKIE USŁUGI FINANSOWE**

Pragnąc nabyć dom lub inną nieruchomość warto pamiętać, że nasza Credit Union jest gotowa pomóc chętnym w podjęciu tej ważnej decyzji. Prosimy skontaktować się z nami przed zakupem w celu uzyskania informacji lub porady finansowej. Zainteresowanym nabyciem nieruchomości udzielamy **POŻYCZEK HIPOTECZNYCH**. Łatwo się przekonać, że warunki naszych usług są dogodniejsze niż w innych instytucjach finansowych. Oferujemy bowiem:

- **POŻYCZKI UBEZPIECZONE NA ŻYCIE**
(do \$30.000)
- **NISKIE OPROCENTOWANIE**
- **NISKIE MIESIĘCZNE SPŁATY**
- **FACHOWĄ, UPRZEJMĄ I SPRAWNĄ OBSŁUGĘ**

Nasza Credit Union jest także gotowa udzielić zainteresowanym pomocy w realizacji innych planów i zamierzeń. W tym celu służymy:

- **POŻYCZKAMI PERSONALNYMI**
- **POŻYCZKAMI HANDLOWYMI**
- **POŻYCZKAMI STUDENCKIMI**
- **oraz OFERUJEMY TZW. "CIĄGŁOŚĆ KREDYTU"**

**UPRZEJMOŚĆ - USŁUGA
UŚMIECH - UŁATWIENIE
TO HASŁO NASZEJ CREDIT UNION**

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

WYDAWCY: Grażyna i Zbigniew Farmus

redaktor naczelny: Grażyna Farmus

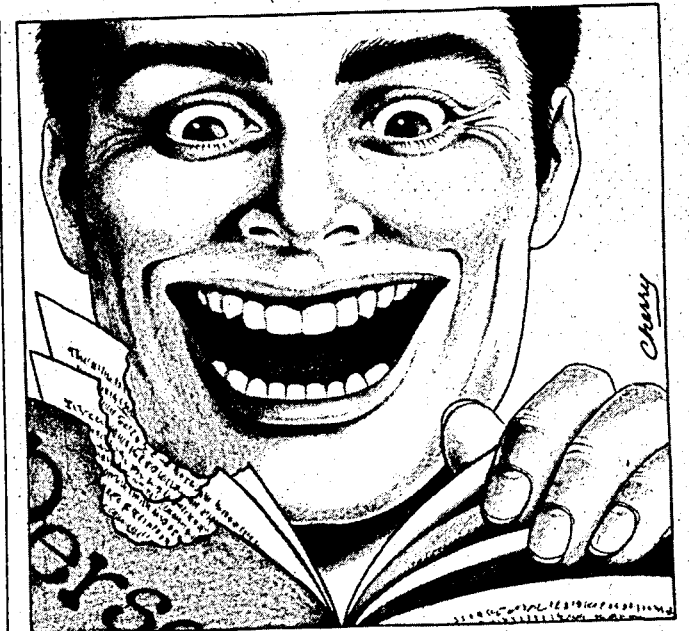
REDAKTORZY:

Zbigniew Farmus - Świat, Kanada
Leszek Szaruga - Z dystansu
Karolina Jankowska - Czytane między ...
Lektury nieobojętne

Hania Sokolska - Emigracja
Joanna Schetyńska - Widziane z kanapy
dr Krzysztof Ostaszewski - Pokochać kapitalizm
dr Lidia Dobosz - Zdrowie
Halina Baranowska - Życie nie umierać
Ewa Rewkowska - Echo poleca, brydż
Elżbieta Wolska - Polak nie zginie

WSPÓŁPRACUJĄ:

Wiesława Czapińska (Polska)
Wacław Liebert
Adam Tomaszewski
Iwona Majewska
Wojciech Wojnarowicz
Janusz Pietrus
S. Cech
Krzysztof Krzysztoforski
Andrzej Stawicki
Nina Geysztor-Zawirska
Maciej Kurowicki
Jan Rulewski (Polska)
Andrzej Kobos
Typesetting: Olimpia Orlewicz
Przedstawiciel działu reklamy: Krzysztof Drożdż
Druk: Związkowiec, okładka: Futura Graphics

NOWO PRZYBYLI!

**Na osiedlenie ECHO daje Wam
3-miesięczną bezpłatną
prenumeratę!***

**Wystarczy wysłać list z nazwiskiem,
dokładnym adresem
i kodem pocztowym.**

**Można ją również zamówić w prezencie
dla nowo przybyłych znajomych.**

***Za nowo przybyłych uznajemy osoby przebywające
w Kanadzie do roku i na dorobku.**

**U W A G A NOWO PRZYBYLI UCZNIOWIE
KLAS JEZYKA ANGIELSKIEGO W COLLEGACHI!**

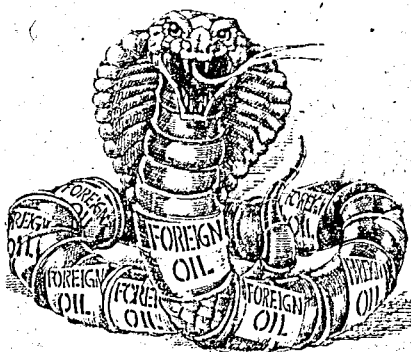
**Możecie otrzymać pewną ilość bezpłatnych
egzemplarzy ECHA dla siebie i swych kolegów.**

**Proszę zostawić wiadomość na maszynie.
ECHO JEST JEDYNYM NIEZALEŻNYM
OGÓLNOKANADYJSKIM, POLSKOJEZYCZNYM
MAGAZYNEM TYGODNIOWYM.**

**Zapraszamy sklepy, punkty usługowe,
spółdzielnie, parafie do odpłatnej dystrybucji
ECHA**

ADRES	51A Thistle Down Blvd. Rexdale, Ont. M9V 4A6, Canada
POCZTOWY:	TEL. (416) 747-6034, FAX: (416) 748 8046
ADVERTISEMENT:	\$7 per column, Special: minimum 3 months' display (12 issues) 1 col. 1 1/2 inch \$75.00, 2 col. - 1 1/2 inches \$ 150.00, 2 col. - 3 inches: \$ 290.00, photo extra \$ 5.00, Full page special rate \$ 200.00, half page \$130.00, back cover \$450, in. cover \$250 Special: ALL SMALL ADS FREE
SUBSCRIPTION	półroczna \$ 25.00, roczna \$ 50.00, dla nowo przybyłych bezpłatnych 12 numerów,
PRENUMERATA:	zagraniczna półroczna 25.00 \$US, roczna 50.00 \$US, lotnicza 100% więcej. Prenumerata dostarczana na pocztę w każdy czwartek. Second Class Registration Number 7631 Postage Paid At Toronto

BECZKA Z LONTEM

THE KISS OF DEATH?

Kopia plakatu Energy Awareness US

Od młotnicy straszono nas recesją. W USA była już widoczna od wlosny. W Kanadzie dała o sobie znać zastój w rynku domów. W USA zmalał wzrost dochodu narodowego, spadł Dow Jones, za to zaczęło powoli w skali dziesiątych procenta rosnać bezrobocie, inflacja i stopa procentowa. Hłobowe "wszystkiego czego się obawiałem przyszło do mnie" uderzyło nas wraz z atakiem irackim na źródła głównego surowca Zachodu. WUSA i Kanadzie od dawna ostrzegano przed rosnącą zależnością od źródeł surowcowych w niepewnych politycznie i gospodarczo rejonach. Namawiano do tworzenia własnych źródeł energii, nawet choćby to była energia nuklearna. Infiltrowane przez Sowietów ruchy ekologiczne i pokojowe dobrze zadbały o to, by Zachód trwał przy ropie z zagranicy. Ropie w beczce z lontem, bowiem ekspansja terroryzmu arabsko-palestyńskiego była już aż nadto widoczna. Poparcie udzielone przez USA Żydom rzuciło Palestyńczyków w ręce KGB i sowieckich doradców wojskowych. Sowietci bowiem nie zaniedbali Kaddafiego, Husajna i Arafata. Mieli w tym swój dalekosiężny interes.

Teraz, udając zatroskanych, chcieli wyciągnąć z arabskiej awantury wszelkie korzyści. Wyższe ceny ropy, kolejny zdobyty kraj naftowy, dalszą kontrolę surowcową, gospo-

darczą i militarną nad Zachodem. Wszystko poszłoby gładko. Skończyłoby się na sankcjach, gdyby nie zaskakująca gotowość do wojny, wyrażona przez USA i aliantów. Wojny, którą rozpoczyna blokada, ale która zmierza do zduszenia ośrodków terroru. Wyrwania lontu z beczki z ropą. Decyzja ta znalazła pełne poparcie w sondażach opinii publicznej nie dlatego, że jest słuszna moralnie (z tego to bowiem tylko powodu już nie raz Amerykanie palcem nie skrzywili), ale że uderza w interes Zachodu jako bloku, państw i pojedynczych obywateli. Już obecna dyktatura cen OPEC i najazd na Kuwejt rozwinął spiralę inflacyjną. Jeśli pójdzie tak dalej spełni się straszny sen o recesji nie tylko w USA, ale i w Kanadzie. Nawiasem mówiąc, dla krajów, które inflację rozpaczliwie duszą (jak Polska) recesja, która nastąpi może być jeszcze gorsza w skutkach. Ekonomści przewidują następujący rozwój sytuacji:

- Rosnąca spirala cen w obawie przed zmniejszeniem dostaw ropy.
- Dalszy wzrost cen przy rzeczywistym ograniczeniu dostaw
- Szereg firm wstrzymuje się wobec zmienionych warunków od podjęcia różnych kontraktowych zobowiązań. Dla pokrycia nieprzewidzianych strat winują ceny nowych umów
- Rafinerie ukrywają swe zasoby podnosząc ich cenę dla pokrycia strat
- Rosną koszty benzyny na stacjach i energii
- Wzrasta koszt transportu wszystkiego - ludzi, towarów, zarówno dóbr jak i usług
- Nastąpi dalszy zastój w budownictwie
- Wzrosną koszty pożyczek i hipotek
- Wiele firm nie wytrzyma rosnących kosztów, nastąpią bankructwa i ograniczenie produkcji
- Spodziewany jest dalszy wzrost bezrobocia.

Ropa przestała być towarem rynkowym. Decyzja Husajna miała być przedmiotem militarnego monopolizmu. Monopolizmu, który zrujnował gospodarkę typu sowieckiego.

Czy należy się dziwić, że na takie dictum świat zachodni powiedział "NIE".

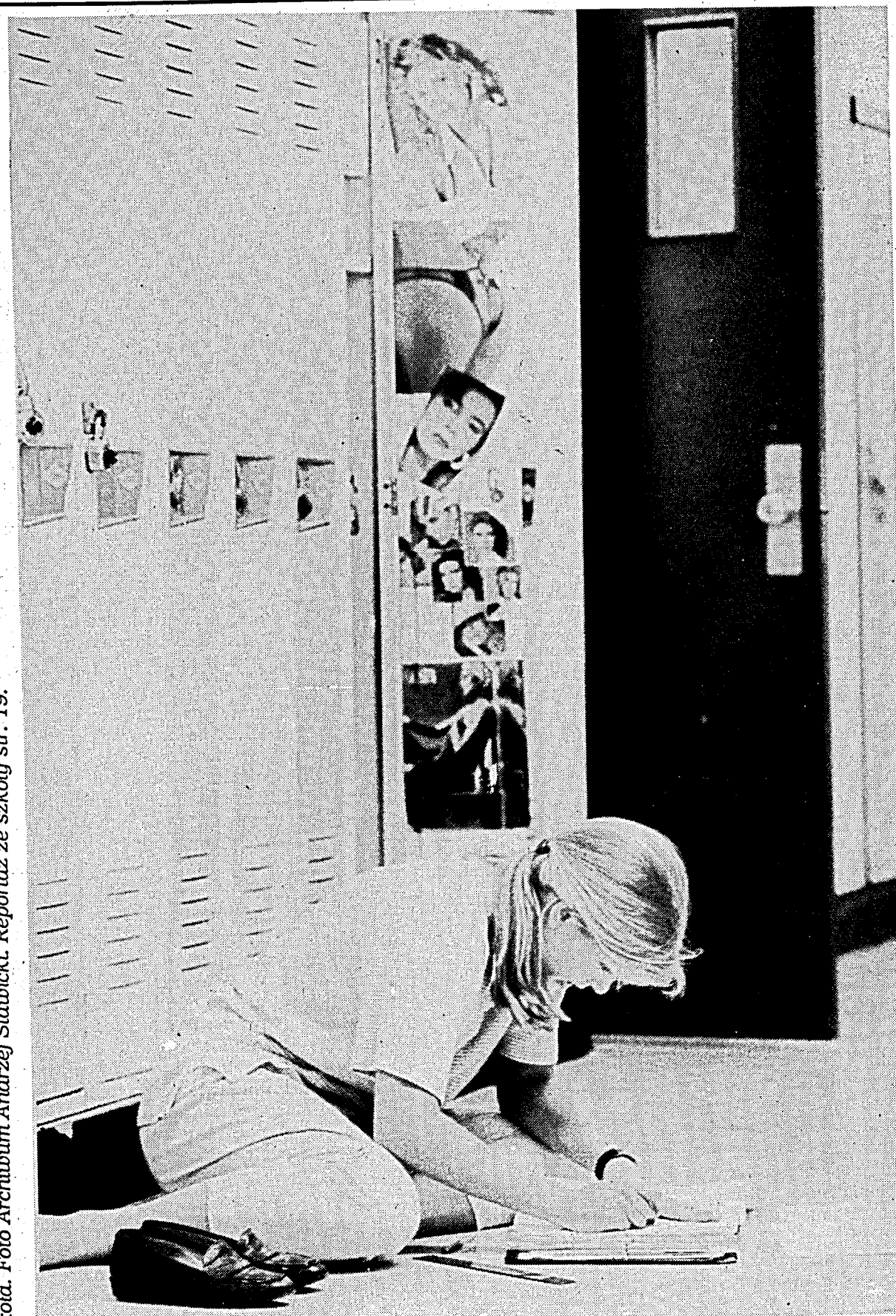
NACZELNA

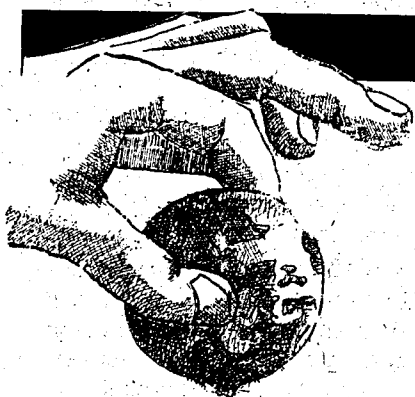
NAUCZYCIELE ZARAŻAJĄ SIĘ CZERWONKĄ!

"Solidarność '80", której przewodni Marian Jurczyk ze Szczecina, stojący na czele 30-osobowej Krajowej Komisji Porozumiewawczej otrzymała kolejną odmowę rejestracji w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie. Sąd powołał się na ustawę ze stanu wojennego. Ustawa rzeczywiście obowiązuje, projekt nowej ustawy o związkach zawodowych został przedstawiony dopiero pod koniec lipca w Sejmie. Ale z naruszeniem obowiązujących ustaw zarejestrowano wcześniej związki zawodowy policjantów, pracowników MSW, NZS i związek rolników indywidualnych. Prokuratorzy nie wszczęli także śledztwa przeciw strajkującym kolejarzom i chłopom blokującym drogi, mimo że wedle wojennej ustawy powinni to uczynić. Wyjątku nie zrobiono jednak dla "Solidarności '80". Ci, którzy walczyli o wolność teraz pozbawili ją innych. Gdy w grę weszła rejestracja silnej organizacji pozarządowej - antyrządowej i antyneosolidarnościowej (jak "Solidarność '80" określa związek Wałęsy, działający wbrew statutowi z 1981 r.) ani Mazowiecki, ani Wałęsa, Michnik, Geremek bądź Kuroń nie postarali się, aby ponownie zrobiono wyjątek. Tym razem wygodnie było im zapomnieć o pluralizmie, wolności i demokracji. Zwyciężył partykularny interes gry politycznej. Panowie nowi możnowładcy polscy. Okres przejściowy być może wymagał wejścia w układ z komunistami, ale to Wy mieliście ich uczyć wolności i demokracji, a nie oni Was totalitaryzmu i zamordyzmu.

ZBIGNIEW FARMUS

Szkola. Foto Archiwum Andrzej Stawicki. Reportaż ze szkoły str. 19.

ŚWIAT

• Iracka Rada Dowództwa Rewolucji na czele z prezydentem Iraku Saddam Husajnem ogłosiła całkowite i nieodwracalne połączenie Kuwejtu z Irakiem. Tymczasowy Rząd Wolnego Kuwejtu oświadczył, że pragnie, aby bohater Saddam Husajn stał się przywódcą Kuwejtu. Krótko po aneksji Husajn ogłosił się prezydentem Kuwejtu, a dotychczasowy "premier" rządu tymczasowego pułkownik Ala Husajn Ali został mianowany przez Husajna wiceprezydentem Iraku. Iracki prezydent wezwał Arabów i wszystkich muzułmanów świata do podjęcia świętej wojny przeciwko niewiernym. W pierwszej kolejności zaapelował o uwolnienie Mekki i grobu proroka w Arabii Saudyjskiej od okupacji oraz o zablokowanie Kanału Sueskiego. Ostrzegł wszelkich agresorów, iż cudzoziemcy pozostający na terenie Kuwejtu i Iraku mogą mieć wydłubane oczy w ranie ataku, a sami agresorzy zostaną pozbawieni pomocy wszelkiej możliwej broni, łącznie z bronią chemiczną. Podkreślił, że Irak wycofa swe wojsko z Kuwejtu, jeżeli Izrael wycofa swe wojska z Zachodniego Brzegu i Strefy Gazy, a Amerykanie z Arabii Saudyjskiej oraz jeżeli zostanie rozstrzygnięty na korzyść Iraku spór terytorialny pomiędzy Irakiem i Iranem. Wyjaśnił jednocześnie, że Kuwejt pozostanie na zawsze częścią Iraku, gdyż zawsze był jego częścią, a jego utworzenie było kolonialną zbrodnią popełnioną przez brytyjskich kolonialistów. W Kuwejcie przebywa co najmniej 120 tys. żołnierzy irackich. Kilkadziesiąt tysięcy żołnierzy irackich zgromadzonych zostało także na granicy z Turcją.

• Rada Bezpieczeństwa ONZ jednogłośnie uznała aneksję Kuwejtu przez Irak za nieważną i wezwała rządy wszystkich państw świata do nieuznawania jej rezultatów.

• Rząd Arabii Saudyjskiej zwrócił się do USA o udzielenie krajowi pomocy wojskowej. Na rozkaz prezydenta Busha oddziały amerykańskie przybyły do Arabii Saudyjskiej. W pierwszym rzucie ma się znaleźć w tym kraju ok. 50 tys. żołnierzy amerykańskich i 140 samolotów bojowych. Pentagon przewiduje, że w region Zatoki Perskiej może przybyć ćwierć miliona żołnierzy amerykańskich. Prezydent Bush podkreślił, że wojska amerykańskie opuszczają Arabię Saudyjską, gdy wojska irackie wycofają się z Kuwejtu oraz, gdy Irak unieważni aneksję Kuwejtu. Zapowiedział ścisłą gospodarczą blokadę Iraku. Arabia Saudyjska i Turcja już zamknęły swe rurociągi, którymi Irak eksportował ropę. USA zapowiedziały, że nie przepuszczą żadnego statku z Zatoki Perskiej z iracką ropą naftową i towarami. Statki, które nie zastosują się do ograniczenia zostaną powstrzymane siłą.

W region Zatoki Perskiej wysłały swe wojska W. Brytania, Francja, Australia, RFN, Holandia i Kanada. Portugalia, Hiszpania i Włochy oddały swe bazy wojskowe do dyspozycji sił interwencyjnych. Prezydent ZSSR Gorbaczow wystosował list do prezydenta Egiptu Mubarak, w którym poparł ideę rozwiązania konfliktu siłami państw arabskich i podał, że ZSSR nie weźmie udziału w blokadzie Zatoki Perskiej. W Iraku przebywa 7000 sowieckich doradców wojskowych, ale według ZSSR spełniają oni wyłącznie funkcje szkoleniowe.

• W stolicy Egiptu Kairze odbył się nadzwyczajny szczyt arabski. Wzięli w nim udział przywódcy 20 państw członków Ligi Arabskiej (wszyscy poza Tunezją), w tym obalony szejk Kuwejtu Dżaber al-Ahmed al-Sabah oraz wicepremier Iraku Taha Jassin Ramadan wraz z irackim ministrem spraw zagranicz-

nych Azizem. Nie doszło do pokojowego rozwiązania kryzysu. Emir Kuwejtu opuścił obrady. Kilka państw arabskich potępiło napad na Kuwejt i jego aneksję. Egipt, Maroko i Syria zapowiedziały, że ich siły zbrojne wejdą w skład międzynarodowych sił w Arabii Saudyjskiej. Irak został poparty jedynie przez przywódcę Libii Kaddafiego i szefa Organizacji Wyzwolenia Palestyny Arafata.

• Według źródeł w Pentagonie do pierwszej wymiany ognia doszło, gdy dwa irackie samoloty zostały ostrzelane przez saudyjską artylerię przeciwlotniczą. Zbliżyły się one do strefy neutralnej.

• Ponad 500 obywatelom zachodnim udało się różnymi sposobami zbiec z Iraku i Kuwejtu. Brytyjczyk D. Crockery został zastrzelony na granicy przez żołnierza irackiego podczas próby przedostania się z Kuwejtu do Arabii Saudyjskiej. W. Brytania złożyła ostry protest.

• Prezydium Rady Najwyższej Federacji Rosyjskiej wydało dekret, który stwierdza, że bez zgody Rosji ZSSR nie ma prawa eksportować surowców strategicznych wydobytych na terenie Federacji Rosyjskiej. Zakaz obejmuje m.in. diamenty, metale szlachetne, uran, ropę naftową, gaz ziemny i złoto. Dekret unieważnia zawarty do tej pory przez ZSSR umowy o eksport tych surowców.

• Parlament Serbii zawiesił ukazywanie się jednego dziennika w języku albańskim "Rilindja", pozabawiając Albańczyków stanowiących 90% mieszkańców Kosowa własnego pisma. Wicepremier Serbii Trajković powiedział, że Serbia nie będzie finansować antyserbskiej opozycji. Gdy władze w Belgradzie na początku lipca odebrały autonomię polityczną Kosowu zawieszono zostały programy radia i telewizji w języku albańskim.

• Węgierskie ministerstwo obrony narodowej wystosowało apel do ludności, aby wystrzegała się zakupów broni od opuszczających Węgry żołnierzy sowieckich i wspól-

ŚWIAT

pracowała z policją. Krasnoarmiejcy chętnie sprzedają broń wszelkiego typu, ostatnio wystawili nawet na sprzedaż broń rakietową. Dowództwo wojsk sowieckich stacjonujących na Węgrzech zapowiedziało postawienie przed sądem wojskowym handlujących bronią.

• Tamilscy separatyści zamordowali w 2 meczetach we wschodniej Sri Lance ponad 200 mężczyzn. Od 11 czerwca kiedy tamilskie "Tygrysy" podjęły ofensywę przeciwko oddziałom rządowym, zginęło ponad 500 muzułmanów. Muzułmanie nie popierają dążeń do utworzenia niepodległego państwa tamilskiego w północno-wschodniej części wyspy.

• Deklarację niepodległości ogłosiła autonomiczna republika Baszkirii. Suwerenność chce odzyskać także Tuwińska Republika Autonomiczna. Z powodu zamieszek na tle etnicznym opuściło ją już w ciągu ostatnich 6 miesięcy kilka tysięcy Rosjan.

• Afgańscy partyzanci zastrzelili generała wojsk rządowych M. Sharifa.

• Zdaniem "Prawdy" ZSSR magazynuje 40 tys. ton broni chemicznej. Według sowiecko-amerykańskiego układu 80% jej zapasów powinno być zniszczone. Tymczasem ośrodki niszczenia broni chemicznej w Czapajewsku koło Moskwy władze sowieckie zamknęły latem ub.r.

• Prezydent Pakistanu Ghulam Ishak Khan odsunął od władzy premier Benazir Bhutto (równocześnie minister obrony i finansów) oświadczaając, że rząd Bhutto utracił zaufanie społeczne wskutek nadużyć władzy, korupcji i nepotyzmu. Tymczasowym premierem zaprzysiężony został przywódca opozycyjnej Narodowej Partii Ludowej Ghulam M. Jatol. Bhutto uznała decyzję prezydenta za nielegalną i określiła ją jako "konstytucyjny zamach stanu". Władze zaarrestowały już wielu członków jej gabinetu, współpracowników oraz krewnych pod zarzutem korupcji i nadużyć. Matka Bhutto wyjechała za granicę. Prezydent zaoferował również wyjazd zagrani-

czny Benazir Bhutto. Oświadczyła ona, że nie opuści swej partii i wraz z nią stanie do wyborów krajowych. Niektóre źródła podają, że nowy rząd zbiera drogą, aby postawić przed sądem byłą premier Bhutto.

• Ponad 200-osobowy oddział amerykańskiej plechoty morskiej w stolicy Liberii Monrowi ratuje nie tylko obywateli amerykańskich, ale również obywateli państw zachodnich. Do tej pory marines nie zostali zaatakowani ani przez oddziały rządowe ani przez partyzantów. Pięć krajów afrykańskich - Gambia, Ghana, Gwinea, Nigeria i Sierra Leone - zapowiedziało wysłanie wojsk interwencyjnych, aby położyć kres wojnie domowej, powołać rząd tymczasowy i doprowadzić do wolnych wyborów. Przywódca silniejszej grupy partyzantów Taylor zapowiedział walkę z oddziałami interwencyjnymi, przywódca słabszej grupy Johnson oznajmił, iż podejmie z nimi pełną współpracę.

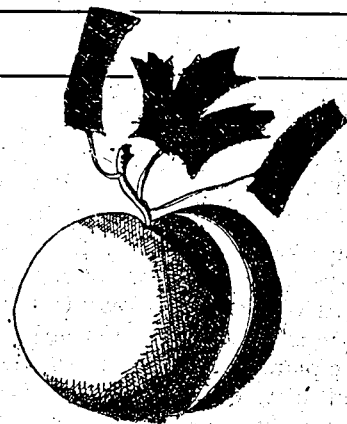
• Prezydent Bułgarii Żelio Żelew zapowiedział powołanie rządu ekspertów popieranego przez socjalistów (byłych komunistów) i opo-

zycję. Mogliby wejść do niego także przedstawiciele Unii Sił Demokratycznych. Były dyktator Bułgarii Żiwkow będzie przesłuchany przed parlamentem.

• W RPA doszło do rozmów pomiędzy delegacją rządową na czele z prezydentem kraju de Klerkiem oraz delegacją Afrykańskiego Kongresu Narodowego na czele z Mandelą. W składzie pięcioosobowej delegacji AKN był i sekretarz południowoafrykańskiej partii komunistycznej Joe Slovo. Wydano wspólny komunikat, w którym AKN zobowiązuje się do natychmiastowego zawieszenia wszelkich akcji zbrojnych, a rząd do rozpatrzenia perspektyw uwolnienia więzionych jeszcze działaczy AKN, zniesienia stanu wyjątkowego w Natalu i zapewniania nieskrępowanej działalności politycznej. Strony wyraziły przekonanie, że osiągnięte porozumienie stanie się początkiem na drodze do pokoju i dobrobytu w RPA i negocjacji nowej konstytucji. Grupy białych radykałów określiły porozumienie jako zdradę i ostrzegły, iż wkrótce w rządzie RPA mogą zasiać komuniści i terroryści.

Wojska kilku państw zachodnich i arabskich oraz Pakistanu płyną, jadą i lecą do Arabii Saudyjskiej i Zatoki Perskiej. Amerykański lotniskowiec Independence (na zdjęciu) już patroluje wody Zatoki Perskiej w rejonie Cieśniny Ormuz. Na Morzu Czerwonym jest lotniskowiec Eisenhower. Wkrótce dołączą lotniskowce Saratoga i John F. Kennedy. W sumie siły amerykańskie mogą osiągnąć ćwierć miliona żołnierzy. Do Zatoki Perskiej przypłynęły także okręty sowieckie, ale dowództwo ZSSR podał, że jednostki sowieckie nie wezmą udziału w blokadzie Zatoki Perskiej. Po co przypłynęły?

KANADA

ILE BĘDZIEMY PŁACIĆ ZA BENZYNĘ?

Kanadyjscy eksperci twierdzą, że jeżeli sytuacja kryzysowa w Zatoce Perskiej utrzyma się co najmniej kilka miesięcy ceny za benzynę w Kanadzie mogą wzrosnąć do 15 centów na litrze. W Stanach Zjednoczonych po tygodniu od inwazji zanotowano przeciętny skok o 12,6 centów do \$1.20 za galon. Ceny idą w USA nadal w górę. Przewidywanie znacznego wzrostu cen za benzynę w pierwszych kilku miesiącach po inwazji oparte jest o założenie znacznego wzrostu cen ropy za baryłkę, która już podskoczyła po inwazji o kilka dolarów. Po kilku miesiącach, jeśli sytuacja ustabilizuje się - np. Irak wycofa się z Kuwejtu, bądź utrwalił się nowe status quo w Zatoce Perskiej, Amerykanie i siły międzynarodowe okopią się w Arabii Saudyjskiej, a wojska irackie w Kuwejcie - wszystko zależy od tego jak się będą dalej kształtowały ceny ropy naftowej. Jeśli będą niskie, będziemy mieć stosunkowo taną benzynę i odwrotnie. Optylizmem napawa fakt, że wielu ekspertów uważa, że ceny ropy naftowej powrócą do poziomu sprzed inwazji Iraku na Kuwejt. Generalnie rzecz biorąc producentów ropy naftowej jest wielu i rynek ropy naftowej ponownie stanie się rynkiem konsumenta. Spadek cen na ropę naftową spowoduje potanie benzyny. Natomiast w przypadku pogłębienia się kryzysu w Zatoce Perskiej bądź zamknięcia się go w poważną wojnę ceny benzyny skoczą astronomicznie do góry. Ale ponownie tylko do czasu; dopóki Zachód nie uda się uruchomić własnej

zwiększonej produkcji ropy i rozwinąć alternatywnych źródeł energii. Może to potrwać około 2 lat.

OD OCEANU DO OCEANU:

- Wybory uzupełniające do parlamentu federalnego w okręgu wyborczym Laurier-St. Marie w Montrealu wygrał separatysta 43-letni Gilles Duceppe reprezentujący Blok Quebeci - niedawno założone ugrupowanie walczące o suwerenność Quebecu. Szef Bloku i były członek federalnego gabinetu Lucien Bouchard określił zwycięstwo Duceppe jako sygnał jak cała prowincja widzi sprawę suwerenności Quebecu. Federalne wybory uzupełniające w Oshawie wygrał socjalista, członek Nowej Partii Demokratycznej 47-letni Mike Breugh, przez 15 lat poseł prowincjonalny z Oshawy.

- Parlament federalny liczy obecnie 159 posłów konserwatywnych, 79 posłów liberalnych, 44 posłów socjalistycznych, 11 posłów niezależnych (wliczając w to 8 członków Bloku Quebeckiego) oraz 1 posła Partii Reform z Alberta. 1 miejsce jest nieobsadzone po unieważnieniu przez Sąd Prowincjonalny Ontario wyników wyborów w okręgu York North. Grupa posłów z jednej partii traktowana jest w parlamencie jako grupa partyjna - z czym wiąże się szereg przywilejów, gdy liczy co najmniej 12 posłów.

- Premier Mulroney zdecydował, że w rejon Zatoki Perskiej popłyną dwa niszczyciele Athabaskan i Terra Nova oraz okręt dostawczy Protecteur. Zabierze to trochę czasu, gdyż przed wyruszeniem w rejs okręty zawinęły do... stoczni remontowej.

- W Winnipeg odbyła się konferencja premierów prowincjonalnych. Premier Ontario Peterson zapowiedział o pracę na rzecz jedności Kanady. Trzeba się skoncentrować na wzmocnieniu tych spraw, które prowincje mają wspólne, unikać rozczłonkowania rządu federalnego. W przeciwnym razie premierzy będą jak wodzowie plemion szatujących królestwo, które w procesie umiera.

Premiera Petersona poparli premier Nowej Fundlandii Clyde Wells i Nowego Brunswiku Frank McKenna. Premier Brytyjskiej Kolumbii Bill Vander Zalm zaapelował o wypracowanie nowego modelu stosunków rządu federalnego z prowincjami, w którym prowincje przejmą na siebie wiele obowiązków obecnie spełnianych przez rząd federalny. Vander Zalm poparł Alberta i Saskatchewan. Premier Quebecu Bourassa nie uczestniczył w konferencji. Po upadku układu Meech Lake zapowiedział, że Quebec będzie ustalał wszystkie swoje sprawy sam bądź poprzez stosunki bilateralne z rządem federalnym. Konferencję premierów próbowało zakłócić ok. 200 wodzów indiańskich z całej Kanady. Wodzowie chcieli przekazać gospodarzowi konferencji premierowi Manitoby Filmonowi list przedstawiający ich problemy. Policja nie dopuściła wodzów do budynku, gdzie odbywała się konferencja. Premier Filmon powiedział, że chętnie spotka się z delegacją wodzów po konferencji.

- Bazą ewakuacyjną setek Kanadyjczyków z Iraku i Kuwejtu będzie Cypr. Ministerstwo spraw zagranicznych poinformowało, że do Cypru udał się już odpowiedni personel dyplomatyczny, który będzie pomagał wszystkim ewakuowanym Kanadyjczykom. Odpowiednie porozumienie wizowe zostało zawarte z władzami Cypru. Rzecznik ministerstwa Bob Peck powiedział, że Kanada zleciła liniom lotniczym Natio-Air ewakuację Kanadyjczyków z Kuwejtu i Iraku. Linie te są gotowe i czekają na sygnał. Samolot DC-8 czeka na lotnisku na Cyprze od 10 sierpnia. Peck podkreślił, że rząd iracki podał w niedzielę, że wszyscy cudzoziemcy będą mogli opuścić Kuwejt i Irak, ale nie określili terminu kiedy to nastąpi. Kanada na wszelki wypadek jest gotowa przystąpić do ewakuacji swych obywateli od zaraz. W Iraku i Kuwejcie znajduje się około 700 Kanadyjczyków.

- Biskup Tutu z RPA, zwolennik Mandelli, Joe Slovo i Afrykańskiego Kongresu Narodowego przebywa z 10-dniową wizytą w Kanadzie.

CREDIT UNION ŚW. STANISŁAWA I ŚW. KAZIMIERZA MA 45 LAT!

9 sierpnia największa na świecie polonijna kasa kredytowa - Credit Union przy polskich parafach Św. Stanisława i Św. Kazimierza obchodziła swe 45 urodziny. W dniu tym przed ratuszem w Toronto odbyło się podniesienie flagi polskiej w obecności władz miasta i prowincji oraz delegacji Credit Union z prezesem Tadeuszem Gonsikiem. Burmistrz Toronto A. Eggleton proklamował Dzień Polski. W godzinach południowych miała miejsce konferencja prasowa zarządu (profesjonalnie przygotowana przez Jana Nowaka). Licznie reprezentowane polonijne środki masowego przekazu miały okazję dowiedzieć się z pierwszej ręki o historii, problemach i planach rozwojowych Credit Union. Prezes Gonsik podkreślił, że obecnie Credit Union ma ponad 31 tys. członków, a ogólna suma wkładów wynosi ponad 167 mln dol. Kasa świadczy pełny wachlarz usług bankowych - można pieniądze składać na kontach udziałowych, czekowych, firmowych, inwestować w depozyty terminowe, RRSP, RRIF, OHOSP i pożyczać (po-

życzki hipoteczne, personalne, handlowe, ciągłość kredytu). Oferuje także karty kredytowe, czek pod różny, przekazy pieniężne, konta w walucie US, konta dla dzieci oraz szereg innych usług finansowych. Prowadzi także poradnictwo finansowe. Ważne jest jednak - zaznaczył prezes Gonsik - aby zdawać sobie sprawę z tego, iż Credit Union pełniąc szereg usług bankowych nie jest bankiem. Jest to organizacja nie dochodowa, której właścicielami są członkowie, między których dzielone są wszelkie nadwyżki finansowe pozostałe po pokryciu wydatków. W roku ub. np. Credit Union wypłaciła najwyższą dywidendę z kont oszczędnościowych - 9,75%, a ponadto członkowie otrzymali jeszcze rabat w wysokości 2%. Prezes zwrócił także uwagę, że Credit Union prowadzi aktywną działalność społeczną, organizuje imprezy kulturalno-oświatowe, konferencje i wystawy, wspiera polskie szkoły i harcerstwo, rozwój języka polskiego w Kanadzie, kursy języka angielskiego dla nowo przybyłych i szereg innych

inicjatyw polonijnych. Z myślą o przyszłości działa założona w 1969 roku Młodzieżowa Credit Union.

Prezes Gonsik poinformował także o planach otwarcia oddziału bądź oddziałów Credit Union w Polsce. Honorową pieczę nad inicjatywą objął Prymas Polski Józef Glemp. Inicjatywę powitał także w otwartym rękojma premier Tadeusz Mazowiecki, z którym prezes Gonsik rozmawiał na ten temat z Ottawie. Prezes powiedział, że sprawy są w toku finalizowania, nie wszystko zostało jeszcze wyjaśnione i ustalone, ale mając przychylną także władz kanadyjskich, jest optymistą.

Prezes Gonsik podkreślił, że jako kasa kredytowa, kasa samopomocy sukces 45 lat istnienia parafialnej, polonijnej Credit Union jest wspólnym sukcesem członków, duchowieństwa, organizacji polonijnych i całej Polonii.

ECHO składa najserdeczniejsze życzenia urodzinowe, życząc dalszych wspaniałych sukcesów.

**100 LAT DLA NASZEJ
CREDIT UNION!**

Przemawia prezes Tadeusz Gonsik. Obok po prawej siedzi radny Toronto Chris Korwin-Kuczyński. W głębi (drugi od lewej) administrator Stan Król.

Sąd Wojewódzki w Warszawie odmówił rejestracji NSZZ "Solidarność '80", ponieważ przedstawiciele związku sprzeciwili się zawieszeniu statutowego prawa do strajku. Sąd nie godził się na nie, powołując się na obowiązującą do dziś ustawę o związkach zawodowych z 1982 r. Przeciwko rejestracji wystąpił również uczestniczący w postępowaniu pełnomocnik "Solidarności", wskazując na negatywne skutki istnienia dwóch związków o tej samej nazwie.

Ponad stu zwolenników "Solidarności '80" przyjęło werdykt sądu okrzykami: "Precz z komuną!" i "Jaki rząd, taki sąd".

- Jako związek zawodowy nie stawiamy się w opozycji do władzy ani nie walczymy o udział w niej - stwierdził Seweryn Jaworski, zapytany o obecne zamierzenia "Solidarności '80.

- Nie zawieramy też sojuszy politycznych. Zamierzamy bronić interesów pracowniczych. Potrzebny jest powszechny akcjonariat pracowniczy i dogodne warunki kredytowe do podjęcia przez osoby zagrożone bezrobociem działalności gospodarczej. Według Seweryna Jaworskiego do "Solidarności '80" należy obecnie 130 tys. osób. Trzydziestoposobowa grupa zwolenników "Solidarności '80", protestując przeciwko odmowie rejestracji ich związku, przeszła ulicami Warszawy pod siedzibę Komitetu Obywatelskiego "OKaPizm plus walęszizm równa się komunizm" - głosił jeden z transparentów. Nie było żadnych incydentów. Krajowa Komisja Porozumiewawcza "Solidarności '80" na poste-

dzeniu 9 sierpnia zadecydowała, że wobec odmowy rejestracji związku przez Sąd Wojewódzki odwoła się do Sądu Najwyższego. (Nasz komentarz na str. 2)

Kanceler RFN H. Kohl został wygwizdany, gdy przemawiał w Bad Cannstatt pod Stuttgartem na spotkaniu z okazji 40 rocznicy uchwalenia "Karty Wypędzonych" - podstawy działania ziomkostw niemieckich. Kanceler podkreślił, że granica pomiędzy Polską a Niemcami w jej obecnym kształcie jest granicą ostateczną i nie będzie kwestionowana roszczeniami terytorialnymi ani teraz ani w przyszłości. Gdy gwizdy i okrzyki niezadowolenia nie ustawały Kohl przerwał swe wystąpienie i powiedział: "Panie i Panowie, próby zmieniania rzeczywistości głośnym hałasem nie mają sensu". Następnie kanclerz wyjaśnił, że potwierdzenie polskiej granicy było niezbędne do osiągnięcia zjednoczenia Niemiec oraz, że ostateczne pojednanie pomiędzy Niemcami a Polską zapoczątkowuje nową drogę współpracy w Europie.

Złomkostwa stoją na stanowis-
ku, iż byli i obecni mieszkańcy pols-
kich Ziemi Odzyskanych winni sami
zadecydować w sprawie przynależ-
ności tych terenów do Niemiec.
Złomkostwa uważają, że Polska oku-
puje Ziemie Odzyskane, a okupacja
ta nie jest historycznie prawomocna.
Polska po swej stronie ma jedynie
wątpliwe prawo podboju i to podboju
dokonanego przez ZSSR, a nie przez
nią samą. To, że rząd Polski wymusił
na obecnym rządzie zachodniowie-
mickim zaakceptowanie istnieją-
cych granic Polski wynika z
przejściowego układu sił na arenie
międzynarodowej i gdy układ się
zmieni okupacja zagrabionych tere-
nów powinna być skończona.

Ministerstwo Sprawiedliwości wystąpiło do władz sowieckich o przesłuchanie w obecności polskich prawników byłego majora NKWD Piotra Soprunienki, którego podpisy figurują na "dokumentach egzekucji" oficerów polskich przeznaczonych do...

nych do rozstrzelania w Katyniu.

Moskiewski adres zamieszkania 82-letniego dziś zbrodniarza wojennego, winnego udziału w ludobójstwie na narodzie polskim, ustalono pod koniec lipca br. W tych dniach polska telewizja nadała wypowiedź córki P.Soprunienki, który w roku 1940 był dyrektorem Departamentu Jeńców Wojennych. Elena Soprunienko stwierdziła: "Ojciec jest stary i chory, te straszne historie bardzo nim wstrząsnęły. Do Akademii Wojskowej został skierowany w nagrodę za dobrą pracę w kopalni. Nigdy nie chciał iść do NKWD, ale jako oficer musiał wykonywać rozkazy. Rozkaz dotyczący polskich oficerów przyszedł od samego Stalina. Ojciec mówił, że widział odpowiedni dokument z podpisem Stalina. I co miał robić? Dać się aresztować? Z ojca zrobiono "kozła ofiarnego" w sprawie, w której decydowali inni ludzie".

Sygnatariusze Sojuszu na rzecz Demokracji, członkowie ROAD i Forum Prawicy Demokratycznej oraz parlamentarzyści spotkali się na zaproszenie Jerzego Turowicza w krakowskim kościele oo. jezuitów. Omówiono obecną sytuację polityczną w Polsce oraz możliwy rozwój wydarzeń w najbliższych miesiącach. Postanowiono kontynuować krakowskie spotkania. Jerzy Turowicz zapytany o kandydata Sojuszu w przyszłych wyborach prezydenckich, odparł, że byłby nim Tadeusz Mazowiecki, ale - jak podkreślił - premier nie wypowiedział się jeszcze w tej sprawie. W spotkaniu wzięli udział obok Jerzego Turowicza przedstawiciele ROAD - Zbigniew Bujak, Władysław Frasyntuk, Józefa Hannelowa, Adam Michnik, Jan Rokita, Andrzej Wielowieyski, Jerzy Zdrada; członkowie Forum Prawicy Demokratycznej - Tomasz Wolek i Henryk Woźniakowski oraz Ryszard Bugaj, Bronisław Geremek i prof. Andrzej Fullński (Krakowski Komitet Obywatelski).

Lech Wałęsa wydał oświadczenie, w którym wyraził opinię, że "Istnieje potrzeba przeprowadzenia możliwie szybko przedterminowych wyborów

do parlamentu i prezydenta RP. Muszą to być wybory demokratyczne, pozwalające na udział w nich wszelkich grup politycznych. Niech te wybory będą prawdziwie wolne". Stwierdził także, że "czas zakończyć etap osobistych ataków", zaproponował, by walczyć "na argumenty, a nie epitet", a wszystkie siły u progu kampanii wyborczej powinny zawrzeć porozumienie "o zachowaniu wzajemnej tolerancji i kultury politycznej".

Prymas Polski kardynał Józef Glemp przyjął na prywatnej audiencji Zbigniewa Bujaka i Władysława Frasińskiego, liderów Ruchu Obywatelskiego - Akcja Demokratyczna. Życzył im "pełnego odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu publicznym Polski".

Wiceminister obrony narodowej Bronisław Komorowski podał, że przy polskim kontrwywiadzie wojskowym przestała istnieć rezydentura wojskowego kontrwywiadu sowieckiego, którą jako łącznik pełnił oficer w stopniu generała. W nowej sytuacji politycznej wiceminister uznał kontynuację tych związków za całkowicie zbędną.

125 posłów i senatorów podpisało list domagający się ustąpienia W. Jaruzelskiego. Z inicjatywą wystąpiło Porozumienie Centrum, które nie wyklucza rozszerzenia zbierania akcji podpisów na cały kraj, jeżeli prezydent nie ustąpi w ciągu najbliższych kilku tygodni. Na konferencji prasowej J. Kaczyński oświadczył, że wybór nowego prezydenta (wysunął kandydaturę L. Wałęsy) mogłoby dokonać Zgromadzenie Narodowe w obecnym składzie. Byłaby to prezydentura tymczasowa, na 6-10 miesięcy, do czasu uchwalenia konstytucji przez parlament pochodzący z wolnych wyborów. Później odbyłyby się ponowne wybory prezydenckie - powszechne lub przez obie izby parlamentu. Wg J. Kaczyńskiego szybka zmiana na stanowisku prezydenta może przyczynić się do stabilizacji państwa poprzez zlik-

widowanie obecnego, nieklarownego układu władzy symbolizowanego personalnie przez współrzędzenie Jaruzelskiego i Mazowieckiego.

Minister obrony narodowej wiceadmiral Piotr Kołodziejczyk przyznał, że w 1980 roku w ramach manewrów "Tarcza 80" nie pozwolił na wpłynięcie do Trójmiasta sowieckich okrętów wojennych. Wyjaśnił: "Generalnie Marynarka Wojenna, jak i całe siły zbrojne, muszą bronić racji 'domu'. Jeżeli w domu kłótnia, to wara postronnym. I właśnie Marynarka Wojenna akurat rozwijała całą linię dozoru w Zatoce Gdańskiej, dalej wzdłuż Wybrzeża, żeby nie było żadnych niespodzianek. Takie były fakty i nie chciałbym, aby z nimi łącono jakieś spekulacje. Natomiast nie ma nic gorszego, jak gdy sąsiedzi przychodzą godzić".

Opracowanie koncepcji podręcznika języka polskiego dla młodzieży na wychodźstwie było jednym z celów zakończonego w Pułtusku pierwszego kongresu nauczycieli polskiego z udziałem 100 osób z 16 krajów. Apelowano o kierowanie nauczycieli z Polski do ZSSR, przede wszystkim do Kazachstanu, gdzie większość dzieci nie ma możliwości nauki języka ojców. Zupełnie inaczej wygląda sytuacja w krajach zachodnich, np. w Szwecji, gdzie na życzenie rodziców nauczyciel ma obowiązek dojeżdżać nawet do dwóch uczniów. Marek Włodarek, rzecznik prasowy organizatora kongresu, Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" powiedział, że wydarzeniem była obecność w Pułtusku przedstawicieli Polskiej Macierzy Szkolnej, związanej z rządem londyńskim. Dotąd bojkotowała ona zaproszenia od instytucji związanych z rządem w kraju.

Konfederację Prezydentów Miast Polskich powołano w Elblągu, na spotkaniu 67 prezydentów miast. Było to pierwsze takie zgromadzenie w powojennej Polsce. Dyskutowano o problemach oświaty i kultury, o zarządzaniu miastami, o mieniu komunalnym, ustalono formy

współpracy miast. Powołanie konfederacji było inicjatywą prezydenta Poznania Wojciecha Szczęsnego-Kaczmarka. Skład wyłonionej w Elblągu grupy organizacyjnej uzupełniony ma być w Gdańsku na spotkaniu prezydentów i przewodniczących samorządów miast wojewódzkich. Konfederacja ma służyć wymianie doświadczeń i wyrażaniu opinii. Siedzibą jej sekretariatu będzie Poznań. W przyszłości planuje się powołanie Związku Miast Polskich.

Sąd Wojewódzki w Warszawie zarejestrował Stowarzyszenie "Szarych Szeregów" skupiające członków "Szarych Szeregów" z okresu okupacji - z grup szturmowych, bojowych szkół i drużyn Zawiszy. Siedziba stowarzyszenia mieści się w Archiwum m.st. Warszawy. Wśród założycieli stowarzyszenia są m.in. naczelnik "Szarych Szeregów" w latach wojny hm. Stanisław Broniewski - Orsza i dotychczasowy przewodniczący komisji środowiskowej - hm. Zygmunt Gluszek.

Ponad 30 jednostek zawodowych straży pożarnej z całego Dolnego Śląska oraz Zielonej Góry, a także wojsko, policjanci i pracownicy służby leśnej brali udział w gaszeniu pożaru lasów jaki powstał na poligonie wojskowym Północnej Grupy Wojsk Armii Sowieckiej k. wsi Kaczmarki w gminie Gromadka w woj. legnickim. Palił się las na powierzchni ponad 1300 ha położonych w całości na sowieckim poligonie w trudno dostępnym, także torfistym terenie. Pożar spowodował straty ok. 40 - 50 mld zł.

Polska jako czwarty kraj Europy Wschodniej, wyznaczyła Tadeusza Olechowskiego, swego ambasadora w Belgii, do "utrzymywania regularnych kontaktów dyplomatycznych" z NATO. Poprzednio uczyniły to ZSSR, Czechosłowacja i Węgry. Sekretarz generalny Sojuszu Atlantyckiego, Manfred Woerner "powitał z zadowoleniem decyzję Polski".

KORESPONDENCJA RYSZARDA LADY
Z WARSZAWYKRYZYS W ZATOCE
W POLSKIM ODCIENIU

Oficjalnie Polska (z pewnym ociąganiem) potępiła inwazję Iraku na Kuwejt i wezwała do wycofania wojsk irackich z Kuwejtu. Ale co o zapalnej sytuacji w Zatoce Perskiej myśli ulica?

Polacy przede wszystkim martwią się o Polaków w Kuwejcie i w Iraku. Według MSZ w Iraku jest ponad 3000 Polaków, w Kuwejcie ponad 1000. Z uczuciem ulgi przyjęli oświadczenie wiceministra spraw zagranicznych Majewskiego (Skubiszewski jest na wakacjach), iż premier Mazowiecki kierując się koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa Polakom w Iraku i Kuwejcie wydał nakaz użycia samolotów rządowego pułku lotnictwa do ewentualnej ewakuacji obywateli polskich. Dużo zależy w tej mierze od samego Iraku, który gra na zwłokę, zwozi i tak naprawdę nie wiadomo czy zatrzyma cudzoziemców jako zakładników, czy wszystkich i czy zły los obejmie także Polaków. Ambasador iracki w Polsce powiedział, że Polacy będą mogli wyjechać do Jordanii i Turcji po utrzymaniu wiz wyjazdowych w normalnym trybie. Szkopuł w tym, że wizy te wymagane od cudzoziemców przebywających w Iraku ponad miesiąc, obecnie nie są wydawane przez władze irackie. W każdym razie MSZ wręcza ambasadorowi Iraku noty z prośbą o umożliwienie wyjazdu z Kuwejtu i Iraku Polakom, którzy wyrażą taką wolę, a ambasador przychylnie ustosunkowuje się do prośby i przekazuje noty do swego kraju. Gdy piszę te słowa we wtorek 14 sierpnia do kraju nie powrócił jeszcze żaden z Polaków z Iraku bądź Kuwejtu poza kilkoma kierowcami ciężarówek Pekaesu, którzy opuścili bez przeszkód Bag-

dad w ub. tygodniu jadąc do Polski przez Turcję. Według ambasady polskiej w Bagdadzie Polacy w Iraku, ponad 90% z nich na kontraktach, nie kwapią się do wyjazdu. Około 150 pracowników wygasły kontrakty i zdaniem ambasady będą mogli oni wyjechać 21 sierpnia jordańską linią autobusową do Ammanu, skąd odlecać do kraju samolotem LOT-u. Ale nie jest pewne czy w ogóle podejmą wysiłki wyjazdu, gdyż Irak już oferował im bardzo korzystne nowe kontrakty, wiedząc, że nie bardzo może liczyć na pracowników państw zachodnich, którzy jeżeli będą mogli, będą wyjeżdżać masowo. Zdaniem kierowców, którzy przyjechali z Bagdadu wśród Polaków w Iraku nie ma paniki, psychozy wojennej. Wszystko wygląda spokojnie i pokojowo. Ale jak się wyraził jeden z polskich inżynierów, morze nafty może zapłonąć wokół nas błyskawicznie.

Polacy w kraju nie byłoby Polakami, gdyby nie dopatrywali się za inwazją Iraku na Kuwejt ręki sowieckiej. Wskazują na miliardy dolarów, które wpłyną do kasy sowieckiej, jeżeli cena ropy naftowej wzrośnie. Nie podoba im się także ponad 7 tysięcy wojskowych doradców sowieckich w Iraku. Zapewnienia ZSSR, że nie biorą oni żadnego udziału w agresji Iraku po prostu wywołują w nas śmiech.

Najbardziej niepokoi nas jednak skok cen ropy naftowej i co tu dużo ukrywać ciężkie konsekwencje tego faktu dla Polski. Nie ulega wątpliwości, że gospodarka polska ponieśli poważne straty z powodu zamrożenia kontaktów gospodarczych z Irakiem, jak i z powodu wzrostu cen ropy. Ministerstwo Współpracy Gospodarczej z Zagranicą przygotowuje

szacunek strat, ale już wiadomo, że straty wyniosą co najmniej kilka miliardów dolarów! Irak spłacał swe ponad miliardowe zadłużenie wobec Polski dostawami ropy naftowej. Jeśli nie będzie mógł tego robić z powodu embarga, ropę trzeba będzie nabyć gdzie indziej - i to za dolary i to po wy-sokiej cenie. W prasie pisze się, że Polska z powodu tych strat mogłaby zwrócić się za pośrednictwem ONZ bądź bezpośrednio do najbogatszych państw blokujących Irak, zwłaszcza do USA, o kompensatę części strat. Ale czy coś z tego wyjdzie nikt jeszcze nie wie. Różne snuje się także przypuszczenia na temat majątku polskich przedsiębiorstw w Iraku. Co się z nim stanie? - gdy polskie przedsiębiorstwa zgodnie z embargiem wrócą do kraju. Jak rozwiąże się sprawę np. Dromexu, który wygrał już miliardowy przetarg na budowę kolei w Iraku? Embargo Iraku spowoduje także wzrost bezrobocia w Polsce - bez pracy zostanie co najmniej kilka tysięcy osób z firm kooperujących z polskimi przedsiębiorstwami mającymi kontrakty w Iraku.

O cenach benzyny szkoda mówić. Wystarczy posłuchać warszawskich taksówkarzy co zrobiliby z Husajnem i tym podobnymi.

Polacy niepokoją się także bardzo pytaniem, co wiezie w swych ładowniach frachtowiec iracki płynący z Gdyni na Bliski Wschód. Niepokoje te musiały dotrzeć aż do MSZ - mamy jednak w Polsce demokrację - gdyż wiceminister spraw zagranicznych Jan Majewski wyjaśnił, że frachtowiec ten nie wziął na pokład amunicji, ale uwaga następnie następuje bomba - Majewski nie wykluczył, że na statku mogą znajdować się dos-

tawy o charakterze wojskowym. Podkreślił jednak, że statek opuścił Gdynię 1 sierpnia, a więc w przededniu irackiej inwazji na Kuwejt. Wiceminister powiedział, że rząd Polski przestrzega embarga na dostawy broni dla Iraku. Rzecznik polskiego przedsiębiorstwa zajmującego się handlem bronią podał, że szczegółowe dane o ładunku frachtowca irackiego przekazane zostały ministerstwu współpracy gospodarczej z zagranicą.

W sumie z awantury w Zatoce Perskiej cieszą się tylko skiny. Co prawda lali Arabów już wcześniej (leją zresztą każdego kto im się nawinie), ale teraz wiedzą za co ich leją. Znajomy powiedział mi, że ostatnio słyszał jak skiny okładając kilku arabopodobnych mężczyzn lali ich za dezercję z armii Husajna - nakazując natychmiastowy powrót do Iraku i wstąpienie w szeregi niezwyciężonej armii.

Ryszard Lada
w Warszawie

Rozgłosnia Polska Radia Wolna Europa uruchomiła specjalny program umożliwiający kontakt z bliskimi Polakami przebywającymi w Iraku i Kuwejcie. RWE nagrywa wszelkie informacje i pozdrowienia adresowane do najbliższych. Numer telefonu warszawskiego:

44 25 43.

Nagrane wiadomości RWE podaje w regularnych odstępach w eter. Polacy w Kuwejcie i Iraku łapią RWE.

Punkt informacyjny uruchomił także MSZ: tel. w Warszawie: 25 89 63 oraz Polskie Towarzystwo Kulturalne w Kuwejcie: tel. w Warszawie: 21 94 84, 34 99 44 i 33 67 88.

Przewodniczący Głównego Komitetu Ofiar Stalinizmu dr Leszek Skonka poinformował, że Komitet występuje także o naprawienie krzywd wyrażonych autochtonom, zamieszkałym na ziemi śląskiej i mazurskiej. Osoby zainteresowane proszone są o skontaktowanie się osobiście, telefonicznie lub korespondencyjnie: 50-084 Wrocław, ul. Gabrieli Zapolskiej 4, pokój 215, telefon: 332-89, telex: 0712700, skrytka pocztowa 807.

W Kielcach odsłonięto i poświęcono tablicę pamiątkową na ścianie dawnego więzienia. Przed 45 laty żołnierze ppłk. Antoniego Hedy "Szarego" uwolnili stąd kilkuset więźniów - oficerów i żołnierzy AK - aresztowanych przez NKWD i UB.

We wsi Sadkowa Góra gm. Borowa, opodal Mielca odsłonięty został pomnik poświęcony załodze angielskiego bombowca typu "Halifax", który runął na ziemię, strącony przez hitlerowską artylerię 5 maja 1944, wioząc z Brindisi (Włochy) zrzuć dla tarnowskich oddziałów AK.

Ministerstwo Sprawiedliwości podało, iż kto kupi w Polsce zachodni samochód bez odpowiednich dokumentów będzie ścigany przez prawo. Wobec wzrostu przemytu do Polski samochodów kradzionych w Europie Zachodniej, zwłaszcza w Austrii i RFN, policja polska nawiązała współpracę z policjami tych dwóch krajów. Ścigani przez prawo będą ci nabywcy samochodów w Polsce, którzy podczas kupna nie otrzymali oryginalnych kluczyków ani dokumentów wozu ze znakami wodnymi. Ministerstwo podkreśliło, że w sprawach tych stosować będzie kodeks cywilny kraju, w którym samochód skradziono. Według prawa RFN, prawowity właściciel zawsze może zażądać zwrotu samochodu skradzionego, nawet jeśli nabywca kupił go w dobrej wierze (prawo polskie ogranicza roszczenia do trzech lat).

W ostatnich dniach największym problemem władz Bytomia była 42-

osobowa grupa Cyganów, którzy nielegalnie zajęli mieszkania w domach przeznaczonych do rozbioru oraz lokale po osobach przebywających od dłuższego czasu poza granicami kraju. Cyganie - wśród których znajduje się 25 dzieci - przybyli na Śląsk z Nowego Sącza i Limanowej. Przed zajęciem bytomskich mieszkań koczowali przez kilka tygodni na katowickim wysypisku śmieci. Władze miasta udzieliły im niezbędnej pomocy, otoczyły nadzorem policyjnym, a po zbadaniu ich sytuacji zadecydowały, iż tylko dwie nigdzie na stałe nie zameldowane cygańskie rodziny będą mogły pozostać w Bytomiu. Pozostałe pod groźbą eksmisji muszą opuścić bezprawnie zajęte lokale.

Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa podjęła starania o upamiętnienie tych miejsc i cmentarzy w ZSSR, na których spoczywają Polacy wywiezieni z kraju w roku 1944 i w latach następnych. Aby tego dokonać, potrzebne są możliwie dokładne informacje na temat miejsc pobytu Polaków, w tym żołnierzy Armii Krajowej. Z tego powodu rada zwraca się do wszystkich żołnierzy AK, którzy byli wywiezieni do ZSSR, o podanie informacji, w jakich przebywali więzieniach i obozach. Informacje te - z podaniem nazwisk osób, które tam zmarły lub zostały zamordowane - należy kierować pod adresem: Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, 00-921 Warszawa, ul. Krucza 36.

GOSPODARKA

Bezrobotnych jest już 699 262, czyli 5,19 proc. wszystkich zatrudnionych w gospodarce społecznej. Najmniej w województwie warszawskim (1,2 proc.), najwięcej w ciechanowskim i łomżyńskim (12,7 proc.).

Główny Urząd Statystyczny podał, że produkcja sprzedana w lipcu była o 33,8 proc. niższa niż w lipcu ub. roku (w porównywalnym czasie pracy) i o 22,5 proc. niższa niż w czerwcu.

Srednie miesięczne wynagrodzenie w pięciu działach wynosiło 979 tys. zł (z wypłatami z zysków) i 955 tys. zł bez wypłat z zysków. W przemyśle wydobywczym średnia płaca wynosiła (z wypłatami z zysku) 1 milion 477 tysięcy zł, w przetwórczym 955 tys. zł, w budownictwie - 989 tys. zł, w handlu 827 tys. zł, w łączności 928 tys. zł. GUS podał również wskaźnik cen detalicznych towarów i usług, ale tylko w ujęciu kwartalnym. Ceny żywności były w drugim kwartale średnio o 21,1 proc. wyższe niż w pierwszym, alkoholu o 13,4 proc., towarów nleżywnościowych o 25,6 proc. Do użytku w lipcu oddano o 77 proc. więcej mieszkań niż w lipcu ub. roku i o 25,5 proc. więcej niż w tegorocznym czerwcu. Przybyło 8100 abonentów telefonicznych - o 21,3 proc. mniej niż w poprzednim lipcu i o 43,7 proc. mniej niż w czerwcu.

Jak informuje Ministerstwo Transportu, grupa ekspertów transportu kolejowego z Austrii, RFN, Czechosłowacji i Polski na spotkaniu w Warszawie powołała do życia Central European-Eurocity-Commission (CEEC). Komisja ta zamierza zbadać warunki i możliwości utworzenia szybkich połączeń kolejowych o wysokim standardzie podróży między Warszawą a Frankfurtem n/Menem oraz Krakowem i Wiedniem. Animator CEEC, której prace będą służyć zbliżeniu Europy środkowej i zachodniej, jest dr Rolf Dieter Rupert, szef znanej kancelarii adwokackiej w Karlsruhe (RFN).

700 000 dolarów ofiarował Polsce rząd amerykański na opracowanie czterech projektów zagospodarowania odpadów przemysłowych i komunalnych. Wcześniej rząd USA przeznaczył już na ochronę środowiska w Polsce 18 mln dolarów. Pieniądze otrzymają dwie firmy, amerykańska i polska, wybrane w drodze przetargu. Procedura przetargowa potrwa trzy miesiące, a dokładnie za rok mają być gotowe plany rozwiązania najbardziej drastycznych problemów z odpa-

dami w Warszawie, Łodzi, Krakowie i Dąbrowie Górniczej (Huta Katowice).

Najniższa emerytura, renta inwalidzka I i II grupy oraz renta rodzinna we wrześniu wzrosła z 301 tys. zł miesięcznie do 368 tys. zł. Dla inwalidów III grupy, jeśli kobieta nie ukończyła 55 lat, a mężczyzna 60 - będzie wynosiła 284 tys. zł.

Z wyrównaniem od 1 kwietnia wzrosły zarobki członków rządu: PREMIER - obecnie ok. 4,5 mln zł, w maju - 3 703 tys. zł. MINISTROWIE - 3 550 (w zależności od stażu - 2 948 - 3 014 tys. zł). WICEMINISTROWIE - ok. 3 mln 100 tys. zł. DYREKTOR GENERALNY w ministerstwie - 2 mln 730, w maju około 2 300 tys. zł.

Od ubiegłego tygodnia zdrożały bilety LOT-u i "Interflugu" na trasie Warszawa - Berlin. Pełnopłatny bilet roczny w jedną stronę będzie kosztował 58, a w obie - 116 dolarów. Dotychczas płaciliśmy odpowiednio 100 tys. i 204 tys. zł. Ceny biletów przeliczane są na zlotówki według aktualnego kursu bankowego, który wynosi 9310 za dolara.

"PIERWSZAK" W KLASIE,
TATA W KASIE
zeszyt 16-kartkowy w kratkę - 660 zł
zeszyt 16-kartkowy w linie, kolorowa okładka - 870 zł
kredki 6 szt. - 2 300 zł
kredki 12 szt. chińskie - 5 500 zł
fartuch - 14 950 zł
tenisówki białe - 18 000 zł
dres (brzydki) - 47 800 zł
dres (ładny) - 65 500 zł
tornister - 28 000 zł
piórniki - 10 700 zł
elementarz muzyczny - 12 000 zł
podręcznik "U nas" - 12 000 zł
UWAGA: ceny średnie, wybierane pomiędzy handlem państwowym a sprzedawcami ulicznymi; standard wyrobów niski lub co najwyżej średni.

Za jazdę taksówką warszawską płaci się obecnie tyle, ile wskaże licznik razy 150.

Opinie:

W połowie lipca CBOS zapytał respondentów: "Kto dzisiaj w Polsce naprawdę rządzi?"

- Solidarność - 33,5 proc. (w kwietniu na to samo pytanie 42 proc. odpowiedzi); - Rząd - 20,5 proc. (w kwietniu 26,5 proc.); - Lech Wałęsa - 13,5 proc. (7,6 proc.); - Tadeusz Mazowiecki - 10,5 proc.; - Nikt nie rządzi - 9,9 proc. (8,7 proc.); - Dawna nomenklatura - 4,5 proc. (6,1 proc.); - Kościół - 4,3 proc. (5,0 proc.); - Sejm - 4,1 proc.; - Balcerowicz - 1,9 proc.; - Senat - 1,8 proc.; - Komitety Obywatelskie - 1,4 proc.; - Ludzie mający pieniądze - 1,4 proc.; - Żydzi - 1,3 proc.; - Prezydent - 0,9 proc.

W ciągu trzech miesięcy zatem zwiększył się odsetek osób uważających, że rządzi Lech Wałęsa oraz że nikt nie rządzi, bo nie ma ośrodka władzy. Zmniejszyła się natomiast liczba respondentów sądzących, że władza jest przy rządzie, albo że sprawuje ją dawna nomenklatura lub Kościół. Niemala jednak grupa badanych (15,1 proc.) nie miała na temat władzy sprecyzowanej opinii.

Jan Lityński, poseł OKP:

Za grą polityczną (...) kryje się nie rozwiązany problem Lecha Wałęsy. Moim zdaniem, popełnił on duży błąd, nie decydując się wejść do parlamentu. Gdyby to uczynił, byłby dziś nie tylko przywódcą "Solidarności", ale też przywódcą Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego. Dzięki temu uzyskałby bezpośredni wpływ na politykę, mógłby zatem działać bezpośrednio na rzecz dynamizowania programu reform, a równocześnie udzielałby temu programowi niezbędnych zabezpieczeń.

CZY MASZ PRAWO DO GŁOSU?

Upewnij się. Nadchodzą

Prowincjonalne Wybory w Ontario
6 WRZEŚNIA 1990

Jak się upewnić, by TWOJE IMIĘ było na NOWEJ LIŚCIE WYBORCZEJ?

Czy masz prawo do głosu, i chcesz z niego skorzystać? To, czy twoje nazwisko znajdzie się na NOWEJ LIŚCIE WYBORCZEJ zależy od ciebie. Nawet jeśli brałeś udział w ostatnich wyborach prowincjonalnych, musisz podać wymagane

informacje o sobie Rejestratorowi - lub też podać je komuś, kto je Rejestratorowi przekaże. Jest to potrzebne do umieszczenia ciebie na LIŚCIE WYBORCZEJ; bez tego, nie będziesz mógł oddać głosu.

Jak wygląda REJESTRACJA WYBORCÓW?

Wkrótce odwiedzi cię dwóch Rejestratorów. Przedstawia ci oni odpowiednie dokumenty i wyjaśnia, po co przyszli.

Jeśli zastaną cię w domu i potwierdzą, że masz prawo głosować, Rejestratorzy wypełnią formularz - tzw. Form 301 - danymi twoimi oraz wszystkich innych domowników uprawnionych do głosowania. Imiona wszystkich uprawnionych

mieszkańców znajdą się wtedy na NOWEJ LIŚCIE WYBORCZEJ.

Potrzebne informacje może też przekazać Rejestratorom w twoim imieniu jeden z domowników. Jeśli w domu nikogo nie będzie, Rejestratorzy przyjdą ponownie, gdyż ich zadaniem jest sporządzenie możliwie jak najdokładniejszej LISTY WYBORCZEJ.

Czy masz prawo do głosu?

Oto pytania, które będą zadawać Rejestratorzy:

- (1) Czy w dniu wyborów będziesz miał ukończone 18 lat?
- (2) Czy w dniu wyborów będziesz obywatelem Kanady?

Rejestratorzy pytają się także, czy pod twoim adresem mieszkają inni uprawnieni wyborcy.

- (3) Czy w dniu wyborów upłynie przynajmniej 6 miesięcy od momentu zamieszkania przez ciebie w Ontario?
- (4) Czy w dniu wyborów będziesz mieszkał pod tym samym adresem?

Jeżeli któryś z członków twojej rodziny lub znajomych ma trudności z czytaniem, prosimy o przekazanie im powyższej informacji.

PO INFORMACJE NA TEMAT WYBORÓW,
DZWOŃ POD: OBSZAR TORONTO 321-1444
POZA TORONTO 1-800-668-2727

Published by the Office of the
Chief Election Officer of Ontario
Warren R. Baillie, CHIEF ELECTION OFFICER

 Elections
Ontario
A non-partisan Agency of the Legislative Assembly
KEEPING YOU INFORMED

RZECZPOSPOLITA, CZYLI RZECZ WSPÓLNA

"Walka jaką toczą Polacy o Polskę jest znowu - jak za Rzeczypospolitą Obojga Narodów - walką o Europę. Duch Rzeczypospolitej jest esencją ducha europejskiego (do niego należy przyszłość) jest on bowiem emanacją tego co w nas cokolwiek warte".

Tymi słowami Jerzy Surdykowski, zaczyna swoją najnowszą książkę *"Duch Rzeczypospolitej"* (Bicentennial Publishing Corporation, New York 1989, cena \$13.50). Po przeczytaniu tej książki trudno się oprzeć pokusie podzielenia się wrażeniami i namówienia innych do jej przeczytania. Zasadniczym założeniem autora jest, że naród polski wytworzył specyficzną formację - Ducha Rzeczypospolitej, który stał się podstawą kontraktu społecznego i monarchii konstytucyjnej z trójdzielną władzą ustawodawczą, wykonawczą i sadowniczą; monarchię, w której zasadzie tolerancji politycznej i religijnej towarzyszyło skrupulatne przestrzeganie praw obywateli. Polska i Polacy wyprzedzili pod tym względem inne kraje i narody europejskie, z wyjątkiem Anglii, o kilka wieków. Duch Rzeczypospolitej niby złota kłamra spina zamierzchnie dzieje z dzisiejszą rzeczywistością.

Surdykowski nie idzie utartym szlakiem Sienkiewicza i nie pisze li tylko ku pokrzepieniu serc, ale obiera trudniejszą drogę Norwida i Żeromskiego mówienia prawdy, nawet gorzkiej, ku naprawie serc i umysłów. Autor zakłada, że by odzyskać utracone elementy Ducha Rzeczypospolitej i dochować mu wierności, nie wystarczy mienić się narodem wybranym i "Chrystusem narodów", ale trzeba się zdobyć na przyznanie do popełnionych błędów i na prośbę o przebaczenie, a co naj-

ważniejsze umieć przebaczyć tym co nas skrzywdzili w przeszłości.

Każdy rozdział tej wyjątkowej książki jest prawdziwą kopalnią wiedzy o Polsce, a także bodźcem do głębokich przemyśleń. Pozwolę sobie wspomnieć tylko kilka przykładów, gdyż pragnę zachęcić czytelników do przeczytania książki bez pozbawiania ich przyjemności odnajdywania w niej zapomnianych, ignorowanych lub wręcz nieznanymi faktów z ojczyści dziejów.

Polska a Rosja. Od ponad dwu wieków na polskim myśleniu i działaniu ciąży wszechogarniająca antyrosyjskość, często wiodąca do tragicznych w skutkach decyzji. Surdykowski wysuwa tezę, że źródłem tego "wlokącego się przez wieki konfliktu nie jest wrogość narodów, ale po prostu fakt, że Duch Rzeczypospolitej nie mieści się w tradycji rosyjskiego despotyzmu". Ten ostatni zaś jest produktem historycznych okoliczności, w których tak wielką rolę odegrał Piotr Wielki, a dziś odgrywa porównywany z nim Gorbaczow. Jednak ten Piotr Wielki "... postrzegany dziś jako Europejczyk, jako światły "car-reformator" jest przecież tym *Jeźdźcem Miedziannym* z poematu Puszkina, który ożywa tylko po to, by zaszczyć i obezwładnić strachem zwykłego Rosjanina i przypomina Gorbaczowa zwłaszcza w tym, że swe reformy inicjował bez oglądania się na postawę społeczeństwa". Do dziś "rosyjska myśl boryka się z dylematem własnego dziedzictwa i imperialnego przekleństwa czyniącego rosyjski naród (państwo - MBZ) faktycznym tyranem narodów ościennych". W tej sytuacji ze wszech miar słuszną wydaje się być teza Surdykowskiego, że "... zaprawdę

nie mamy powodów, by nienawidzić Rosjan, choć mamy nadto wiele powodów, by obawiać się rosyjskiego imperium". Z tej tezy wynika wniosek, że "Nie ma dla Polski innej drogi niż powrót do ducha i tradycji Rzeczypospolitej przy wytrwałym hamowaniu przez rozsądek wszystkich antyrosyjskich kompleksów, spojrzeć trzeźwym wzrokiem na świat, w którym nie ma miejsca dla niewolniczych imperiów. Droga do Europy jest w przybliżeniu ta sama dla Polski i dla Rosji, a dla samej Europy nie ma innej drogi ku lepszej przyszłości, jak przez europeizację Rosji, a tym samym jej stosunków z Polską".

Polska a Niemcy. Tradycyjnemu conceptowi Drang nach Osten można przeciwstawić Ducha Ottona III, który w roku Pańskim 1000 kładł podwaliny zjednoczonej Europy, w której Niemcy i Polska byłyby przyjaciółmi i sprzymierzeńcami, jak Otton i Bolesław Chrobry pragnęli być braćmi i współpracownikami. Prawdziwa "tragedia tak Niemców, jak ich sąsiadów zaczęła się od imperialnej żarłoczności Fryderyka (Wielkiego - MBZ), bowiem Rzesza była zwyrodniała w swym pruskim trzonie wcześniej niż danym jej było zaistnieć". To zwyrodnienie doprowadziło w 1945 do "najstraszniejszej w dziejach katastrofy państwa i narodu". Wysłędzenie ponad 8 milionów Niemców z Ziemi Zachodnich i Prus, które było poprzedzone i któremu towarzyszyły akty okrucieństwa, nie tylko spowodowało śmierć 1,5 miliona osób, ale pozbawiło tych co przeżyli, ojczyzny. Tą ojczyzną były Ziemi Zachodnie i Prusy, niezależnie od tego jak "piastowskie były w swym historycznym

rodowodzie". Niewątpliwie "Niemcy wyrządzili Polakom straszliwą krzywdę. Ale nigdy gwałt nie powinien być odpłatą za gwałt. Cierpienia wysiedlonych Niemców obciążają polskie sumienie narodowe". Zdawali sobie z tego sprawę biskupi polscy, gdy w 1965 pisali do swych niemieckich konfratrów "przebaczamy i sami prosimy o przebaczenie". Wraz z klęską Trzeciej Rzeszy upadł nieodwracalnie Drang nach Osten, a z nim winna upaść nacjonalistyczna idea polskiego przeciwstawiania się temu naporowi. Zamiast dawać się karmić upiorem Drang nach Osten, który rzekomo odradza się wraz ze zjednoczeniem Niemiec, Polacy powinni uznać "prawo do zrealizowania wiecznej niemieckiej nadziei zjednoczenia, tak jak sami chcą od Europy, by uznała ich wciąż powracającą nadzieję do życia zgodnego z Duchem Rzeczypospolitej, bo nie ma podwójnych miar moralnych i politycznych". W świetle wypadków ostatnich miesięcy - zjednoczenia Niemiec i powrotu Polski do Europy - staje się koniecznością by Niemcy dali dowody "wielkiej mądrości i wielkoduszności uznając prawo Polaków do Szczecina, Gdańska i Wrocławia". W rewanżu za tę wielkoduszność, Polacy winni dostrzec "niemieckiego ducha w murach nie tylko Szczecina, Gdańska czy Wrocławia, ale także Torunia, Poznania i Krakowa i uszanować niemieckie prawo do wiecznej pamięci, tak jak sami szanują pamięć o utraconych na zawsze murach Lwowa i Wilna". Tylko w ten sposób na grobie Drang nach Osten odrodzą się Duch Rzeczypospolitej i Duch Ottona III.

Polska a Ukraina. Lista krzywd wyrządzonych sobie wzajemnie przez Polaków i Ukraińców jest bardzo długa. Nadeszła pora by zamknąć rachunek krzywd, bo jak pisze Surdykowski w Polsce "... jest dopiero środek Euroy, a może nawet jej serce, ale Duch Europejski mieszka także na wschodzie i jeśli wielkie wołanie ubezwłasnowolnionych sił narodów europejskiego wschodu zostanie bez odpowiedzi, będzie to znaczyło, że ten duch Wielkiej Karty Wolności został ostatecznie zdławio-

ny przez obżartego gnomu samowowolenia..." Duch Rzeczypospolitej wymaga by zarówno Polska jak i Ukraina były członkami Europy, a zatem by porzuciły wzajemną nienawiść, która przez wieki owocowała morzem przelanej krwi i tysiącami grobów. Niedaleko grobu marszałka Rydza Smigłego na warszawskich Powązkach wisi skromna tabliczka z polskim napisem "Braciom Ukraińcom przebaczymy i prosimy o przebaczenie". Surdykowski proponuje, że "... do wschodnich współtowarzyszy środkowoeuropejskiej niedoli musimy naprzód zwrócić się ze słowami: prosimy o przebaczenie, bowiem zbyt często my byliśmy gwałcicielami, a oni ofiarami". Surdykowski proponuje pójście za przykładem wskrzesiciela Ducha Rzeczypospolitej marszałka Piłsudskiego, który zwracając się do ukraińskich oficerów internowanych w Szczybiornie, którzy częściowo z polskiej winy utracili swoją ojczyznę, powiedział "Ja was, Panowie, przepraszam. Ja was najmocniej przepraszam". Kilka dni temu polski Sejm uczynił podobny krok potępiając niesławną akcję "Wisła" i zobowiązując się do naprawienia wyrządzonych krzywd.

Polacy a Żydzi. Wprawdzie Żydzi przez wieki mieszkali na terenie Rzeczypospolitej i tworzyli pod jej skrzydłami Nowy Izrael, ale Rzeczypospolita nie była ich wspólnym dobrem, bo warunkiem tego było zerwanie z żydowską tradycją, kulturą i religią. Niestety Duch Rzeczypospolitej nie sprostął próbie współżycia na jednej ziemi i "przez setki lat kwitła na tej ziemi wielka - znacznie starsza i bardziej od polskiej doświadczona - kultura, zaś Polacy nie wykazali większego nią zainteresowania i nie istniał prawie zupełnie przepływ wzajemny między Żydami a otaczającym ich światem polsko-litewsko-ruskim". Ta izolacja stała się jednym ze źródeł antysemityzmu w Polsce. Antysemityzmu, trzeba dodać, który przeżywa do dziś w Polsce, w której od 1968 praktycznie nie ma Żydów. Sam widziałem na murach krakowskiej kamienicy "Pod Baranami" haniebny napis "Precz z żydokomuną" (osobiście nie mam

nie przeciwko hasłu precz z komuną - MBZ). Ten slogan poza tym, że jest prymitywnie antysemicki usiłuje zatręć w świadomości Polaków fakt, że komuna w swych szeregach miała Biera, Żymierskiego, Gierka, Jaruzelskiego i około 3 milionów "zbląkanych" polskich nie-Żydów. Analizując antysemityzm w Polsce Surdykowski dochodzi do wniosku, że nie różni się on zasadniczo od antysemityzmu w innych krajach. Surdykowski, podobnie jak Michnik, przeciwstawia zjawisko antysemityzmu w Polsce conceptowi polskiego antysemityzmu. To pierwsze jest faktem, a ten drugi jawi się wytworem wyobraźni ludzi Zachodu; zarówno Żydów jak i nie-Żydów. Odpowiedzią bowiem na antysemityzm części Polaków był antypolonizm części Żydów. Surdykowski stawia oryginalną tezę, że "wśród ludzi ratujących Żydów największe uznanie powinno spotkać aktywnych polskich antysemitów, bo musieli przezwyciężyć nie tylko strach, ale własną świadomość". Wśród nich byli Z.Kossak-Szczucka, ks. M.Godlewski, H.Ryszewski, J.Morsdorf, J.Dobraczyński. Takie postawienie sprawy nie umniejsza oczywiście zasług tych, którzy nie będąc antysemitami nieśli pomoc, za którą często płacili życiem. Lata wojny, okupacji i komunizmu dodały wiele bolesnych spraw do uprzednio już długiej listy wzajemnych uraz. Ponieważ jednak odradzający się dziś Duch Rzeczypospolitej "nigdy nie będzie wiarygodny wobec świata, jeśli pozostanie antysemicki" musimy zwalczyć antysemityzm w Polsce. Przyjdzie nam to łatwiej jeśli weźmiemy pod uwagę słowa autora Ducha Rzeczypospolitej.

"... my Polacy sami jesteśmy po trosze słowiańskimi Żydami Europy przez doświadczenie niezamównej tęsknoty za własnym niepodległym państwem. Szkoda, że drogi tych najsmutniejszych narodów świata rozeszły się tak absurdalnie w tym strasznym roku 1968. Nic gorszego nie mogło się nam przytrafić nad Wisłą. Rozpętując w Polsce antysemityzm podnieśliśmy bowiem rękę

Ciąg dalszy na str.48

CISZA PRZED BURZĄ?

9 sierpnia upłynął termin 15-dniowego ultimatum prezydenta ZSSR Gorbaczowa wystosowanego do oddziałów zbrojnych w Armenii, aby dobrowolnie złożyły broń. Jeżeli tego nie uczynią - ostrzegł Gorbaczow - zostaną rozbrojone siłą przez oddziały Armii Czerwonej. Ultimatum upłynęło, zbrojnej interwencji wojsk sowieckich jak na razie nie ma, ale nie ulega wątpliwości, że w Armenii z jednej strony panuje wielkie napięcie, a z drugiej strony wielka woła, aby się nie poddać i broni nie złożyć. Broń ta skierowana jest głównie przeciwko Azerom i Turkom, ale Sowietci podejrzewają, że w pewnych okolicznościach może się zwrócić przeciwko nim samym. Niektóre paramilitarne oddziały są zarówno antyazerskie i antytureckie (wielu Ormian nie odróżnia Azerów od Turków, przedstawiając ich jako takich samych diabłów) jak i antysowieckie, antykomunistyczne, czy nawet antyrosyjskie. Wszystkie anty są zresztą ze sobą dziwnie poplątane i pomieszane. Łączy je nienawiść do Turków i Azerów oraz cel, aby nigdy więcej nie doszło do ponownej rzezi Ormian. Ormianie są także przekonani, że Moskwa nie chce bądź nie jest w stanie ich przed ewentualną zagładą obronić muszą więc obronić się sami. W tym sensie mają szerokie poparcie wśród ludności Armenii i nie trzeba dodawać, że służba w ormiańskich oddziałach jest źródłem dumy, prestiżu i... rozpuszcza serca niewieście.

Czy oddziały te stanowią poważną siłę? Razmik Czaganian, jeden z dowódców z dzielnicy Kond w Erewaniu, uważa, że wystarczająco poważną, aby rozsądny Gorbaczow nie próbował rozbroić ich siłą. Według niego Narodowa Armia Ormiańska liczy 10 tys. żołnierzy, natomiast niezależna milicja ormiańska 100 tys. członków. W tej liczbie siły te wystarczą, aby obronić Armenię

Rekruci Narodowej Armii Ormiańskiej uczą się strzelać w górskiej bazie w Sissian w pobliżu granicy z Azerbejdżanem

przed Azerami bądź Turkami. Gdyby trzeba było bronić się przed Moskwą, można by zmobilizować kilkaset tysięcy ludzi (Armenia liczy ok. 4 mln mieszkańców). Moim zdaniem, Czaganian nazbyt optymistycznie ocenia zdolności mobilizacyjne, ale nie miałem wątpliwości po obejrzeniu ćwiczeń jednego z oddziałów Narodowej Armii Ormiańskiej, że należą do niego ludzie, którzy holdują przekonaniu, iż lepiej umrzeć, niż się poddać. Z pewnością rozbrajanie byłoby trudne i krwawe. Rozumieją to także w Moskwie, gdyż w przeddzień upływu ultimatum "Prawda" zaapelowała do Gorbaczowa, aby powstrzymał akcje wojskowe i poszukiwał rozwiązań politycznych. Krwi - zdaniem Prawdy - połało się już dość, jest natomiast wystarczająco dużo czasu, aby posłużyć się rozsądkiem. Rozumieją to także trzeźwe głowy tutaj w Armenii. Niedawno wybrany przewodniczący ormiańskiego parlamentu i prezydent Armenii Lewon

Ter-Petrosjan wezwał wszystkie nieformalne uzbrojone jednostki, aby złożyły przysięgę na wierność najwyższej państwowej władzy republiki i powstrzymały się od nierozważnych działań. Na dwa dni przed upływem terminu ultimatum wyjechał także do Moskwy, gdzie spotkał się z premierem Ryżkowem, ministrem spraw wewnętrznych Bakatinem oraz doradcą Gorbaczowa Jakowlewem (byłym ambasadorem ZSSR w Kanadzie). Przybył do Moskwy na zaproszenie Gorbaczowa, z którym również rozmawiał (przez telefon, gdyż prezydent ZSSR przebywa na wakacjach na Krymie). Wypracowano, jak się wydaje, rozwiązanie kompromisowe. Minister Bakatin poprosił Gorbaczowa o przedłużenie terminu ultimatum, natomiast prezydent Armenii Ter-Petrosjan podkreślił, że po rozmowach w Moskwie jest wielce prawdopodobne, że nie dojdzie do interwencji zbrojnej Armii

Czerwonej w Armenii. Jest jednakże małe ale. Nie dojdzie, gdy oddziały złożą broń. Ultimatum zostało przedłużone o trzy miesiące, ale broń musi zostać złożona. Prezydent wywalczył, że Ormianie będą mogli złożyć broń na ręce władz republiki. Władze te stają się coraz bardziej dla Ormian swoje. I wybrany 4 sierpnia prezydentem Ter-Petrosjan i wybrany 13 sierpnia premierem W. Maniukjan - są czołowymi działaczami Komitetu Karabachskiego a obecnie Ormiańskiego Ruchu Narodowego.

Tymczasem nastroje wśród Ormian wskazują, że większość z nich ani myśli o składaniu broni - nawet na ręce własnej narodowej władzy. Nie brakuje opinii, że Moskwa chce ich rozbroić za wszelką cenę, podaje się przy tym różne niecne cele Kremla, a prezydent Petrosjan dał się po prostu nabrać, bądź stał się sowieckim koniem trojańskim.

Młodzi i zacietrzewieni Ormianie utrzymują, że Armia Czerwona nie jest w stanie przeprowadzić rozbrojenia. Gdy zwróciłem uwagę, iż są uzbrojeni głównie w fuzje myśliwskie odpowiedzieli, że mają coraz więcej rakiet przeciwzołgowych i innej tego typu broni, którą nabywają od... żołnierzy sowieckich. Armia Czerwona, według nich, jest zdemoralizowana, rozsypuje się, Gorbaczow dobrze o tym wie i dlatego nie dojdzie do poważnej awantury.

Nie brakuje także opinii, że Roskie dobiorą się nam jeszcze do skóry. Reprezentują ją głównie ludzie starszy oraz kobiety lamentujące, że Ormianie już się dość nacierpieli, a teraz ponownie gromadzą się nad nimi ciężkie chmury. Napięcie, strach, niepewność co zrobi Gorbaczow, a z drugiej strony młodzieńczy radykalizm i buńczuczność oraz próby budowania pomostów przez ludzi kompromisu wszystkich to dobrze charakteryzuje sytuację w Armenii. Czaganian podkreśla, że to już nawet nie jest cisza przed burzą. Już się błyska.

Jerzy Zieleniewski
z Armenii

NIE CHODZI TYLKO O ROPE, WALCZĄ CYWILIZACJE

Irak najechał na Kuwejt 2 sierpnia. Arabowie tak naprawdę podzieli się dopiero 11 sierpnia po nadzwyczajnym szczycie arabskim w Kairze i apelu Husajna o przystąpienie wszystkich Arabów i muzułmanów do świętej wojny. Szczyt okazał się słaskim udowadnianiem po raz któryś brak jedności w świecie arabskim. Prezydent Egiptu Mubarak wyraził nawet przekonanie, że nie widzi nadziei na pokojowe rozwiązanie kryzysu. Husajn wezwał do obrony Mekki, grobu proroka Mahometa w Arabii Saudyjskiej, a samych Egipcjan do zablokowania Kanału Sueskiego.

Wszystko to zagrało na najczulszych strunach arabskiej natury pozwalając Arabom uświadomić sobie to, że stoją przed naprawdę poważnym kryzysem i zmuszając ich do zajęcia stanowiska.

Jak zwykle u Arabów najbardziej przebił się hulaśliwy fanatyzm. Demonstracje antyamerykańskie w kilku krajach arabskich pokazały dobrze, że są Arabowie, którzy pogodzą się łatwo z faktem wbicia noża w plecy Arabowi przez innego Araba, nie będą tolerowali natomiast niewiernego, zwłaszcza z Zachodu, zwłaszcza z USA, biorącego udział w arabskim sporze. Choć ten hulaśliwy fanatyzm jest najbardziej widoczny i nawet spektakularny (piloci tracący zapowiedzieli misje samobójcze na

okręty amerykańskie, a organizacje terrorystyczne ataki na terytoriach wszystkich państw biorących udział w blokadzie Iraku) faktycznie - poza Irakiem i terytoriami okupowanymi - nie jest ani licznie reprezentowany, ani nie jest główną siłą. Arabowie mają tysiącletnie tradycje kupieckie. Potrafią i lubią oszukać, a nawet obrabować słabego, ale w obliczu potężnego przeciwnika potrafią także być realistami i świetnie go ocenić. Dlatego przeważają Arabowie - realisci, którzy rozumieją, że bez stabilizującej roli oddziałów amerykańskich mogłoby być już po Arabii Saudyjskiej, a po pewnym czasie po Jordanii, a nawet Syrii i Egipcie. Fanatycy - jak się zdażyłem zorientować, przyglądając się ich antyamerykańskim demonstracjom - nie mają bladego pojęcia, iż Irak nie jest w stanie wygrać wojny z USA, tym bardziej z całym światem. Wielu z nich nawet tego nie rozważa - świętą sprawą dla nich jest święta wojna. Realisci - a to że istnieją jest dla Zachodu korzystne - zdają sobie sprawę z poważnej przewagi militarnej Zachodu nad Irakiem, większość dostrzega także oczywisty fakt, iż Husajn jest dyktatorem, bratobójcą i awanturnikiem, mogącym napaść błędy całemu światu arabskiemu. Realisci boją się wojny, nie chcą, aby do niej doszło, ale z chłodnych rozważań nad szansami jej wybuchu

wynika im, że wojna jest nieuchronna, że konflikt zaszedł już za daleko, że musi nastąpić rozstrzygnięcie zbrojne. Z tym, że uderzenie nastąpi ze strony USA bądź Izraela. Husajn utracił już bezpowrotnie trzeźwą szansę ataku militarnego na Arabię Saudyjską. Mógł to zrobić z pewnymi szansami na zwycięstwo w pierwszych dniach po najejaniu na Kuwejt; ale nie obecnie, gdy z godziny na godzinę rośnie liczba żołnierzy amerykańskich w tym kraju. Atak na Arabię Saudyjską, Turcję bądź Izrael wystąpi jedynie wówczas, gdy Husajn jest szalony, chory psychicznie. Natomiast Izrael bądź USA są i będą zainteresowane w ataku na Irak w celu pozbycia się Husajna, a wszystko wskazuje na to, że im wcześniej to zrobią, tym większa szansa na to, że nie dostanie się w jego ręce broń nuklearna.

Jesteśmy więc na Bliskim Wschodzie w dziwnej wojennogennej sytuacji. Wojny spodziewają się Arabowie - fanatycy jak i realści, z tą różnicą, że fanatycy wojny chcą.

Izrael i Zachód mogą również chcieć wojny, aby pozbyć się głównego wroga na Bliskim Wschodzie. Upadek Husajna na wiele lat odsunąłby najpoważniejszą groźbę wobec Izraela oraz wobec świata zachodniego.

Husajn bowiem to nie tylko producent i sprzedawca ropy naftowej, to także rycerz narodu arabskiego, rycerz wszystkich Arabów, człowiek przekonany o wyższości cywilizacyjnej islamu nad chrześcijaństwem, Arabów nad ludźmi Zachodu. Trudno było - według kryteriów Husajna - znaleźć w świecie arabskim państwo bardziej upadłe od Kuwejtu. Wszystko co najlepsze i najbardziej luksusowe z Zachodu (według Husajna zepsute) było w Kuwejcie pod ręką i w dowolnych ilościach. W stolicy kraju Kuwejcie widziałem wielokilometrową ulicę luksusowych salonów samochodowych - jedyną tego rodzaju w świecie. Kuwejtki jak żadne inne Arabki korzystały w miejscowych salonach kosmetycznych z bogactwa produktów zachodniego przemysłu kosmetycznego, mogących zawrócić w

głowie najwybredniejszej, zachodniej miłośniczce i bywalczyni salonów piękna.

Żołnierze iraccy według relacji naczynych świadków zachowywali się po wkroczeniu do Kuwejtu tak, jak żołnierze sowieccy po wkroczeniu do Polski bądź Niemiec - kradli, niszczyć wszystko czego nie mogli zrozumieć, nie wiedzieli jak użyć, nie wiedzieli czym jest. Nie obeszło się niestety także bez dzikich azjatyckich gwałtów.

W tym sensie powstrzymanie Husajna może być jednym z przełomowych momentów w historii ludzkości. Może oznaczać oddalenie, zneutralizowanie, a nawet zlikwidowanie zagrożenia dla cywilizacji zachodniej płynącego z cywilizacji arabskiej.

Kazimierz Wodźniński
z Bliskiego Wschodu

AMERYKANIE W DRODZE DO
ARABII SAUDYJSKIEJ

REPORTAŻ ZE SZKOŁY

Skok w przepaść

Nie, żadna z nich nie jeździła, nie musiały i być może nigdy nie będą musiały jechać na robaki. Podczas przerwy na lunch w jednej ze szkół języka angielskiego opowiadała sobie dowcipy o tych, co jeżdżą. Iga, z wyglądem licealistki i marzeniami na miarę dojrzałej kobiety, jest w lepszej sytuacji od Hanki. Mąż Igi pracuje w swoim zawodzie, przed rokiem urodziło im się dziecko, a od kilku miesięcy Iga chodzi do szkoły. Najbardziej mężczy ją klimat. Przecież za parę lat będą urzędnici, będą mieli własny domek, ogródek i nawet nie będzie można wyjść z dziećmi na dwór, bo upał i zapierające dech w piersiach nawilżenie powietrza doprowadzą do omdlenia. Wyjadą, być może do Ottawy. Tylko jeszcze nie teraz. Zarobią na dom i może wówczas...

Hanka wyemigrowała do Kanady zupełnie sama. Nie ma tu żadnej rodziny. Jest na rządowym zasiłku, który obiecywano jej na cały rok. Jednak już teraz, po pół roku, mówią jej, że musi iść do pracy i że przestaną jej wypłacać. Z Ottawy nad-

chodzą pisma przynagające zwrot pieniędzy za bilet z Europy. A przecież Hanka nie ma tyle pieniędzy, siedzi w długach po uszy. Chciałaby się jeszcze uczyć angielskiego w szkole. Trudno jej ten angielski wchodzi do głowy. Próbowala znaleźć pracę. Wysłała nawet dwa podania do szpitali, ale jej nie odpowiedzieli. Jest laborantką. Ma więc większe szanse od innych. Trzeba jednak zdać kilka egzaminów. Nie wyobraża sobie, co z nią dalej będzie. To prawda, nie przyszło jej do głowy, żeby wysłać nie dwa, a dwieście podań. Nie pomyślała, by skorzystać z tego, że jest na zasiłku i zatrudnić się bez pobierania wynagrodzenia. Teraz wie, że mogła tak zrobić. Miałaby wówczas szansę otrzymania świadectwa pracy w szpitalu kanadyjskim. Z takim świadectwem znacznie łatwiej byłoby jej szukać pracy. Za późno. Nie zdążyła opłacać języka, nie nawiązała żadnych kontaktów, które pomogłyby jej w poszukiwaniach. Czy to możliwe, by wyśmiewane od pół roku robaki były jej jedyną szansą? Ma zadbane

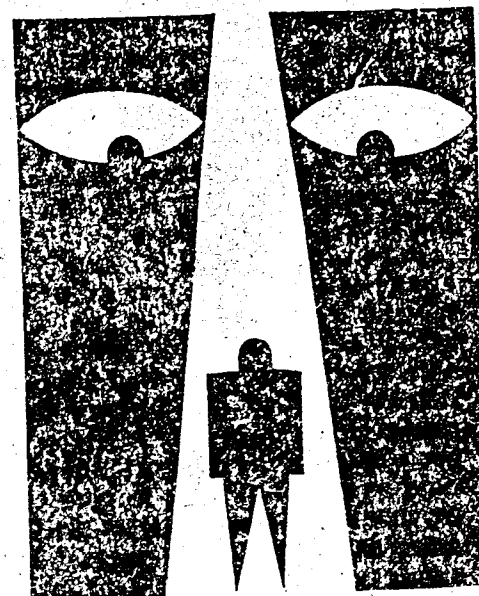
ręce, paznokcie wypolerowane. Nie pasują do tej tajemniczej nocy na wilgotnej łące, gdzie trzeba się bardzo śpieszyć. Są przecież tacy, co wyciągają 200 dolarów na noc. Problemy finansowe miałyby rozwiązanie. Nie, nie myśli o tym poważnie. Jeszcze nie.

Iga rozumie Hankę. Ona też jest nieśmiała w kontaktach z ludźmi. Gdyby nie jej mąż, prawdopodobnie nie dałaby sobie rady. Każdy telefon do kanadyjskiej instytucji to jak skok w przepaść. Jeśli się słabo mówi, nie sposób zdobyć się na odwagę mówienia po angielsku i to jeszcze w tak ważnej sprawie jak praca. Nauczy się w szkole języka, później zrobi kurs dla sekretarek i wówczas spróbuje szukać pracy. Kiedy to będzie? Może za rok lub dwa. Nie stawia sobie terminów. Mąż zna angielski, pracuje. Ona opiekuje się dzieckiem i domem. Wszystko jest tak, jak być powinno.

Hance niczego nie radzi. Będzie musiała swoje kłopoty sama rozwiązać. Teraz, podczas lunchu, na ławce przed szkołą, nie wszystko wydaje się takie trudne i ponure. Ale lekcje się skończą i trzeba będzie wrócić do wynajętego pokójku, z kilkoma dolarami w kieszeni, z marzeniami, które mieszają się z lękiem i nadzieją, że ktoś jednak powie, co dalej, jaką pójść drogą. Przecież tak przedtem było w Polsce. Mówiono - zrób tak, a będziesz dobrym obywatelem. My ci pomożemy, damy ci pracę, strzep dachu nad głową, tylko się nas słuchaj. Może nie wystarczy wyjechać z kraju, by zmienił swoje życie na lepsze. Hanka to wie. Chwilami jest nawet pewna, że ruszy na poszukiwania wyposażona, wprowadzi jeszcze nie w odwagę, lecz w lęk przed koniecznością wyjazdu... na robaki.

ANNA-NIKE MINEYKO

Imiona kobiet zostały zmienione.

ROCZNICA PAKTU RIBBENTROP-MOŁOTOW 23 sierpnia 1990

Doczekaliśmy się nareszcie chwili kiedy Imperium Sowietkie, które pochłonięło miliony ofiar i spowodowało nie dające się opisać cierpienia, znajduje się w końcu na krawędzi upadku albo też wymagać będzie głębokich przemian strukturalnych.

Pomóżcie nam przyczynić się w sposób jak najbardziej zdecydowany do przyspieszenia tych długo oczekiwanych przemian.

Mamy wiele powodów do radości z przebiegu wydarzeń ostatniego roku. Niedawno Republika Rosyjska i Ukraińska ogłosiły swoją suwerenność, dającą im możliwość decydowania jakiej prawa będą w tych republikach obowiązywać. Podobne procesy dojrzewają w republikach azjatyckich. Trzy kraje bałtyckie Litwa, Łotwa i Estonia ogłosiły, że będą dążyć do kompletnej niepodległości. We wschodnich Niemczech, Czechosłowacji, na Węgrzech, w Rumunii i Bułgarii odbyły się już wolne wybory. Wszystkie te wydarzenia wydawały

się jeszcze rok temu niemożliwe, bądź też przewidywane były na wiele lat później.

Jednakowoż nie możemy jeszcze mówić o zwycięstwie. Setki tysięcy żołnierzy Armii Czerwonej znajduje się, jako wojska okupacyjne, poza granicami Związku Sowietkiego. Nadal działa KGB, kierowane przez komunistów i zastępy ich dońsielci.

Teraz bardziej niż kiedykolwiek przedtem, należy przekazać rządów państw demokratycznych, odważnym reformatorom w krajach dążących do wolności oraz rządowi sowiekiemu, że nadszedł czas, aby rozwiązać imperium sowieckie w tej postaci w jakiej istniało do tej pory.

W tym roku ok. 2 miliony ludzi w 55 krajach zademonstruje swoją solidarność z dążeniami wolnościowymi narodów cierpiących pod jarzmem komunistycznym i przypomni dzień 23 sierpnia 1939 r., który upamiętnił się podpisaniem haniebnego Paktu Ribbentrop-Mołotow.

W rezultacie tego Paktu, Niemcy hitlerowskie mogły być pewne sowieckiej przychylności i aktywnej pomocy w rozbiórce Polski, w zamian za zgodę na zagrabienie krajów bałtyckich, Ukrainy i Besarabii.

W rezultacie II wojny światowej, która rozpoczęła się najazdem na Polskę, Sowietci rozszerzyli swoją dominację okupując połowę Europy Środkowo-Wschodniej, zagrażając odbudowywującym się demokratycznym ustrojom tych krajów i tworząc potencjalną możliwość przyszłej interwencji.

Musimy domagać się wycofania sowieckich wojsk z Europy Środkowo-Wschodniej. Poparcie Państwa a, pomoc i dotacje uczyniły ten dzień w Kanadzie i na świecie synonimem jednoci wokół hasła "Pokój i Wolność". Nasza organizacja nie tylko przypomniała zbrodnię sowiecką o komunizmu, ale także przyczyniła się do rozbudzenia nadziei na lepszą

przyszłość narodów cierpiących pod sowieckim jarzmem.

Zorganizowaliśmy dwie konferencje: w Londynie, W. Brytania, w 1989 r. i Gdańsku, w marcu tego roku, które miały na celu jak najszersze zapoznanie elit politycznych krajów Europy Środkowo-Wschodniej z zasadami gospodarki rynkowej, prywatyzacji i sposobami przeprowadzania wolnych wyborów. Podobną konferencję planujemy na jesień tego roku.

Wierzymy, że 23 sierpnia 1990 roku może przejść do historii jako decydujący moment w naszych długich zmaganiach z komunizmem. Planujemy połączyć w uścisku dłoni narody krajów bałtyckich, Polski i Ukrainy. Stworzy to wielomilionowy łańcuch ludzki. Musimy utrzymywać nacisk na rządy krajów zachodnich aby przyjęły one zdecydowaną linię polityczną, popierającą dążenia wolnościowe i domagającą się wycofania wojsk sowieckich z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Nie możemy zaprzestać naszego działania dopóki Armia Czerwona i filie KGB nie zostaną wycofane do Związku Sowietkiego.

Prosimy o poparcie finansowe w wysokości: \$250, \$150, \$75, \$50, czy \$25 - bądź też w jakiegokolwiek wysokości. Obiecujemy zrobić z dotacji Państwa dobry użytek. Pomóżcie nam sprawić, aby dzień 23 SIERPNIA 90 upamiętnił się bardziej niż kiedykolwiek w przeszłości.

Prosimy przekazać czeki na adres BLACK RIBBON DAY COMMITTEE, bądź też użyć w tym celu kartę kredytową Visa lub MasterCard wypełniając załączoną formę.

WOLNOŚĆ I POKÓJ

W imieniu Międzynarodowego Komitetu Dnia Czarnej Wstążki

Markus Hess dr Marek J. Cellński
Przewodniczący Dyrektor
MKDCW Reprezentant KPK
do MKDCW

SPOD PARAGRAFU

Muszę przerwać wynajęcie lokalu sklepowego. Dalsze siedzenie w tym miejscu zakończy się moją całkowitą bankrupcją. Lokal jest drogi, bo miał być na ruchliwym placu. Sublease - znalezienie kogoś na moje miejsce nie wchodzi w rachubę. Nikogo nie chcę w to wrobić. Wytrzymałem rok w biznesie, a umowę o lokalu podpisałem na 4 lata. Szukam najłagodniejszej drogi ucieczki. Jeśli powiem właścicielowi budynku, że chcę odejść, może mi zająć sprzęt i towar w poczet przyszłych dochodów. Mam zapłacony pierwszy i ostatni czynsz. A. K

Umowa jest umową. Za zerwanie umowy płaci się karę. Ale są różni gospodarze i z różną energią ścigają tych, co ją zerwali. Wielu żąda zapłaty nie na miesiąc, lecz na rok z góry. Wielu pogodnie znieśli opustoszały sklep, bo ma już spłaconą hipotekę. Inny będzie klienta ścigał po całej prowincji i jeszcze inny postraszy mafią. Myślę, że zna pan na tyle właściciela, że wie pan co go z grub-

sza czeka. Nawet, jeśli wyniesie pan towar i go gdzieś schowa jegomość, mając pana dane, może skarżyć do sądu. Może lepiej po prostu? Wynieść towar na wszelki wypadek, zostawić trochę rzeczy mało wartościowych, zgłosić się do faceta, że z niespodziewanych powodów rodzinnych, chorobowych, a ponad wszystko finansowych, gotów jest pan stracić miesiąc czynszu, ale już nie więcej. Jeśli mimo tego przyjdzie pozew, nie pozostaje już nic innego jak wziąć adwokata i wstrzymać się nieco z biznesowaniem w innym miejscu. Adwokat może udowodnić, pewnie zgodnie z prawdą, że jest pan biedny jak mysz i nie może płacić. Jeśli nie ma pan nieruchomości, własności korporacyjnej, itp. tak się to skończy prawdopodobnie.

Mogą być kłopoty przy wynajęciu nowego lokalu, bo gdy biznes trwa dłużej, zwykle potrzebne są referencje z poprzedniego miejsca.

Można też legalnie podważyć warunki wynajmu. Ale to dłuższa prawna zabawa.

TEMIDA

THE INTERNATIONAL BLACK RIBBON DAY COMMITTEE Suite 906, 100 Adelaide Street West, Toronto, Ontario, Canada M5H 1S3 Phone (416) 368-4935

Dear I.B.R.D.C.

Here is my contribution to fight for Peace with Freedom. Enclosed is

\$250 ☐ \$100 ☐ \$75 ☐ \$50 ☐ \$25 ☐ Other ☐

Card No: ☐ Visa ☐ MasterCard Beg. Exp.

Name: Signature:

Address:

City: Postal Code:

Business Tel.: Residence Tel.:

The International Black Ribbon Day Committee stands for Peace with Freedom, actively opposes, and works toward defeating, all Soviet occupation, control and interference in independent countries the Soviets have annexed. It works to ensure that there is an will continue to be a peaceful transition to democracy in these nations. It commemorates all those who over the last several decades have fought to bring down the now-crumbling or deposed communist parties, as well as to encourage and spur on the tremendous efforts now being made throughout Central and Eastern Europe to renew and recreate prosperous free enterprise market-based economies. The I.B.R.D.C. is non-profit, has its head office in Toronto, Canada, 55 committees around the world and tens of thousands of supporters internationally. We are independent of all political parties and either seek nor would accept Government hand-outs. The I.B.R.D.C.'s officers are: Markus Hess, Chairman; David Sumerville, Vice Chairman; Vera M. Roller, Director; Marek Cellinski, Director.

KIBICE OLEWAJĄ ROZGRYWKI

Trzecia kolejka I ligi była wszelkie rekordy... braku kibiców. W Bydgoszczy było ok. 4 tys. widzów, w Katowicach ponad 3 tys., na pozostałych meczach od 1000 do 2500! Nie ulega już wątpliwości, że i tak już bardzo ciężka sytuacja finansowa większości klubów jeszcze się pogorszy. Obserwatorzy są jednomyślni, że na wyjątkowo niską frekwencję mają wpływ przede wszystkim dwa czynniki: kryzysowa sytuacja finansowa Polski, a więc i kibiców oraz odpływ najlepszych piłkarzy za granicę, co jeszcze bardziej obniżyło poziom polskiej piłki. Na razie nie widać wyjścia z sytuacji. W trzeciej kolejce obudził się mistrz Polski Lech Poznań, który po dwóch porażkach odniósł pierwsze zwycięstwo.

WYNIKI 3 kolejki I ligi:

LKS Łódź - Ruch Chorzów	2:1
Legia W-wa - Śląsk Wrocław	3:1
Zagłębie Sosn. - Hutnik Kraków	0:2
Igloopol Dębica - Olimpia Poz.	2:2
Wisła Kraków - Górnik Zabrze	1:1
GKS Katowice - Zagłębie Lubin	1:1
Zawisza Bydg. - Stal Mielec	2:0
Lech Poznań - Motor Lublin	4:0

TABELA I LIGI:

1. Zagłębie Lubin	6	4:2
2. Hutnik Kraków	4	5:3
3. Zawisza Bydgoszcz	4	4:2
4. Olimpia Poznań	4	5:4
5. GKS Katowice	4	4:3
6. Igloopol Dębica	4	3:2
7. LKS Łódź	4	3:2
8. Górnik Zabrze	3	5:4
9. Wisła Kraków	3	2:2
10. Zagłębie Sosnowiec	3	2:2
11. Śląsk Wrocław	3	4:5
12. Legia Warszawa	3	4:5
13. Lech Poznań	2	6:4
14. Ruch Chorzów	2	1:2
15. Stal Mielec	1	2:6
16. Motor Lublin	0	0:6

Niespodziewany przebieg mają drugoligowe rozgrywki piłkarzy. Po

trzech kolejkach na czele jest 12 zespoł poprzedniego sezonu - Siarka Tarnobrzeg, która, jako jedyny uczestnik rywalizacji, nie straciła jeszcze punktu. Tuż za nią Stilon Gorzów (9 lokata w ubiegłej edycji), a na trzecim miejscu - rewelacyjny beniaminek, Raków Częstochowa. Słabutko spisuje się niedawny pierwszoligowiec, Widzew Łódź, który jeszcze nie wygrał meczu. Na razie wypada pochwalić piłkarzy za niezłą skuteczność: w dotychczasowych 30 meczach strzelili 66 goli, a tylko dwa spotkania zakończyły się wynikiem bezbramkowym.

WYNIKI 3 kolejki II LIGI:

Miedź Legnica - Widzew Łódź	4:1
Ostrowia Ostrów Wilkp. - Stal St. Wola	1:1
Gwardia W-wa - Lechia Gdańsk	3:0
Szombierki Byt. - Jagiellonia Biał.	1:1
Stal Rzeszów - Górnik Wałb.	2:1
Zagłębie Wałb. - Resovia	0:1
Siarka Tarn. - Odra Wodzisław	4:0
Stilon Gorzów - Polonia Bytom	2:0
Korona Kielce - Pogoń Szcz.	1:1
Raków Częst. - Hutnik W-wa	2:0

TABELA II LIGI:

1. Siarka	6:0	7-1
2. Stilon	5:1	6-1
3. Raków	5:1	5-1
4. Stal St. W.	5:1	4-2
5. Miedź	4:2	5-2
6. Szombierki	4:2	4-2
7. Jagiellonia	4:2	3-2
8. Stal Rz.	3:3	4-4
9. Resovia	3:3	3-3
10. Polonia	3:3	2-2
11. Korona	3:3	3-4
Ostrowia	3:3	3-4
13. Gwardia	2:4	4-3
14. Hutnik	2:4	3-4
15. Zagłębie	2:4	1-2
16. Widzew	2:4	4-7
17. Odra	2:4	1-6
18. Pogoń	1:5	3-6
19. Górnik	1:5	1-5
20. Lechia	0:6	0-5

15 sierpnia Polska rozegra w Paryżu mecz z Francją. Tylko 8 piłkarzy zabrał ze sobą z Warszawy trener Andrzej Strelau. W Paryżu dołączy 9 kadrowców grających za granicą. Jeszcze trochę, a Strelau będzie podróżował na mecze reprezentacji sam. Trudno, tak już jest i nie się na to nie poradzi. Swoją drogą, nie ma czego zazdrościć szkoleniowcowi. Jego praca - kontakty ze wszystkimi kadrowcami, obserwowanie ich gry, układanie kalendarza, zgrywanie go z terminami ligowych meczów w 6 państwach, szukanie miejsca i czasu na zgrupowania - przypomina szalenie skomplikowaną układankę. Z kraju polecieci z nim: Jarosław Bako (Zagłębie Lubin), Dariusz Kubicki i Roman Koscecki (Legia), Piotr Czachowski (Stal), Roman Szewczyk i Janusz Nawrocki (GKS Katowice), Damian Łukasik (Lech) i Robert Warzycha (Górnik). Oprócz nich do Paryża przybyli: Józef Wandzik i Krzysztof Warzycha (Panathinaikos Ateny), Zbigniew Kaczmarek (Auxerre), Dariusz Wdowczyk i Dariusz Dziekanowski (Celtic Glasgow), Waldemar Prusik (Racing Mechelen), Ryszard Tarasiewicz (Nancy), Jacek Ziobor (Montpellier) i Jan Furtok (Hamburger SV).

Zarząd klubu Stal Mielec zgodził się na wypożyczenie do końca czerwca 1991 roku reprezentanta Polski w piłce nożnej - Macieja Śliwowskiego do niemieckiego klubu I ligi VfL Bochum. Ugodniona kwota nie jest imponująca - 100 tys. marek, to raptem niewiele ponad 60 tys. dolarów. Nawet biorąc pod uwagę, że klub niemiecki chce w czerwcu, po skończeniu przez Śliwowskiego 24 lat, doprowadzić do definitywnego transferu płacić 400 tys. marek, nie są to sumy rzucające na kolana. Ale kluby polskie gonią za każdym groszem, co skrzętnie wykorzystują kluby zagraniczne.

MAUER

WICEMISTRZYŃIA ŚWIATA!

Polka Renata Maurer na odbywa-

jących się w Moskwie 45 strzeleckich mistrzostwach świata została wicemistrzynią świata w strzelaniu z karabinka pneumatycznego (40 strzałów) na 10 m. Tytuł mistrzyni świata zdobyła Eva Joó (Węgry), a medal brązowy przypadł Jolandzie Swinkels (Holandia). Drużynowo złoty medal "wysztelali" zawodniczki USA. Drugie miejsce zajęły Węgierki, a trzecie ekipa ZSSR. Polki razem z Francuzkami sklasyfikowane zostały na piątym miejscu. Od "brązu" dzieliły je tylko cztery punkty.

Wicemistrzyni świata Renata Maurer wykazała niebywały hart ducha. Przed niespełna rokiem padła ofiarą wypadku samochodowego, w którym odniosła skomplikowane złamanie nogi. Po kilkumiesięcznej przerwie wznowiła treningi szybko dochodząc do wysokiej formy.

MIESZANKA AGENCYJNA:

We Wrocławiu odbyły się indywidualne mistrzostwa Polski w pływaniu. Prezes PZP - Mieczysław Niewiadomski - powiedział: "Mistrzostwa rozegrane w łańcuchu afrykańskim upale stały na średnim poziomie - tak pod względem poziomu poszczególnych konkurencji, jak i liczby uczestników - startowało bowiem tylko 170 zawodniczek i zawodników (zwykle było ich ok. lub ponad 200). Ustanowione zostały dwa rekordy Polski seniorów - na 50 m st. grzbietowym kobiet - Izabela Burczyk (Sambor Tczew) - 30.77 sek. oraz na 400 m st. dowolnym kobiet - Agnieszka Rola (Stal Stocznia Szczecin) - 4.19.20 min.

W holenderskiej miejscowości Joure odbyły się międzynarodowe zawody balonów na ogrzane powietrze. Startowała w nich załoga klubu balonowego z Białegostoku, która odniosła spory sukces. Wśród 40 balonów z 9 krajów polski balon, pilotowany przez Jerzego Czerniawskiego zajął drugie miejsce, wygrywając także jedną z czterech konkurencji. Zwycięstwo odniósł Hiszpan Jeado

Costa.

Niezwykle udany był ostatni sprawdzian polskich kajakarzy i kanadyjekarzy przed zbliżającymi się mistrzostwami świata w Poznaniu (22-26 bm). W Nykoepingu plonem startu biało-czerwonych było jedno pierwsze, pięć drugich i trzy trzecie miejsca. Pierwsze miejsce w wyścigu kanadyjekarzy (c-2) na 10.000 m zajęli Marek Lbik i Tomasz Goljasz.

Zenon Jaskuła zajął czwarte miejsce w dziesięciomwyścigu z cyklu kryteriów o Puchar Coca Coli odbywających się w RFN. Wyścig w Giessen (90 rund, 105 km) wygrał Volker Diehl, RFN przed Mario Kummenem (NRD) i Pascalem Dueronem (Francja).

W Płowdiw (Bulgaria) odbywają się III Lekkoatletyczne Mistrzostwa Świata Juniorów. W zawodach wystartowało ponad 1400 sportowców z 94 państw urodzonych w 1971 r. i później. I mistrzostwa rozegrano w Atenach w 1986 r., a II w 1988 r. w Sudbury (Kanada), gdzie zawodnicy polscy zdobyli dwa złote medale - Artur Partyka w skoku wzwyż i Tomasz Jędrusik w biegu na 400 m. Na mistrzostwa w Płowdiw Polska wystawiła skromną 16-osobową ekipę. Nie powróci jednak bez medalu.

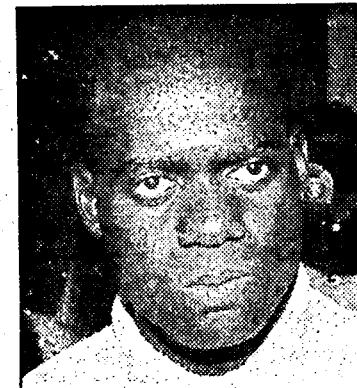
18-letni zawodnik klubu Sztorm Kołobrzeg, Dariusz Trafas został wicemistrzem świata juniorów w rzucie oszczepem, wynikiem 72,76. Rozdzielił on dwóch Finów: Tommi Vis-kariego - 73,88 oraz Karkko Heimonena - 72,30. Sportowa kariera Darka zaczęła się dość dziwnie. Do liceum ogólnokształcącego w Kołobrzegu chodził wraz z synem trenera Michała Barty, który zapytał go, kto najlepiej rzuca w szkole piłką pa-lantową. I właśnie syn powiedział ojcu, że najlepszy jest Trafas. - Od trzech lat rzucać więc nie piłką - mówi Darek - lecz oszczepem. W ub. roku, w Zawodach Przyjaźni w Phenianie zdobyłem brązowy medal wynikiem 68,74. W lipcu, w Stargardzie Szcz. - złoty w Ogólnopolskiej Spartakiadzie Młodzieży, rezultatem 75

metrów.

W finale rzutu oszczepem wystąpił jeszcze jeden nasz reprezentant Ireneusz Krasiniński z Zagłębia Lubin. Miał tylko jeden udany rzut na odległość 62 m, który dał mu 11. miejsce.

Skok wzwyż wygrał Jugosławianin Dragutin Topić wynikiem 2,37 m ustanawiając nowy rekord świata juniorów (poprzedni należał od 1986 roku do Kubańczyka Sotomayora i był o 1 cm gorszy).

Wanda Panfil wygrała bieg na 2000 m na mityngu w Hengela (Holandia) - 5:45.36. Drugie miejsce zajęła Statkuvienne (ZSSR) - 5:45.72, a trzecie Polka Małgorzata Rydz 5:48.39.

Ben Johnson

Kanadyjski minister sportu Marcel Danis cofnął dożywotnią dyskwalifikację nałożoną na Johnsona w 1988 roku, gdy po zdobyciu przez niego złotego medalu w biegu na 100 m na Olimpiadzie w Seulu wyszło na jaw podczas kontroli antydopingowej, że Johnson pobierał środki dopingujące. Danis podkreślił, że po upływie 2-letniej dyskwalifikacji, nałożonej na Johnsona przez Międzynarodową Federację Lekkoatletyczną, która kończy się 28 września br. Johnson będzie mógł reprezentować Kanadę. W mocy pozostaje jednak decyzja o dożywotnim pozbawieniu Johnsona rządowej pomocy finansowej. Ben Johnson powiedział, że dzień w którym Danis cofnął dożywotnią dyskwalifikację jest jednym z najlepszych dni w jego życiu.

WIOSNA U WIELKICH JEZIOR

Nakładem Biblioteki Polskiej w Kanadzie ukazała się ostatnio nowa książka torontońskiego pisarza i reportażysty Adama Tomaszewskiego, zatytułowana "Wiosna u Wielkich Jezior".

Trudno nazwać ją powieścią, bo wiem każdy z rozdziałów stanowi zamkniętą reportażową scenkę kłpiącą bogactwem obyczajowych obrazków. Sceny zdaje się łączyć bohater-Dipis szukający swego miejsca w Toronto w powojennym dwudziestolecu. Przyznam, że książka zaskoczyła mnie bogactwem obserwacji. Zrobiła też to, czego nie dokonało pobieżne obcowanie z emigrantami innych pokoleń. Uświadomiła mi, że dotąd tak niewiele wiemy o innych, żyjących tu Polakach, o Kanadzie mitycznych lat 50 i 60.

Książka, choć chwilami nierówna w stylistyce, pisana jak pamiętnik, z różnych perspektyw, nastrojów, z różnym wysiłkiem pamięci okazała się zaskakującą przygodą. Zgarnięta od nlehcenia z półki, czytana w pierwszej warstwie jako historia pewnego imigranta wciągnęła mnie w przygodę nieznaną Kanady. Chwila-

mi wciąż tej samej, z tymi samymi kolonialnymi kompleksami ubranymi w powojenny kostium z demobilu, chwilami nierealnej niczym nagrania rewelersów i wczesnego rocka.

Pozbawieni kanadyjskiego dzieciństwa, gubimy się czasem w niezrozumiałych dla nas tutejszych skojarzeniach. Tak jak dziś, w kraju czujemy się też zagubieni w niezrozumiałych zmianach. Emigranci - ludzie przepilnowani. Sklecone, wiecz- nie niespokojne, niespełnione do końca połówki życiorysów.

Książka Tomaszewskiego pozwala się odnaleźć. Odkrywa też przed nami hermetycznie zamkniętą inną falę emigracyjną. Nieoczekiwaną wspólnotę doli i niedoli.

"Wiosnę" powinno się przeczytać. Właśnie dla uspokojenia, dla odzyskania poczucia ciągłości życia i historii. Posklejania przepilnowanych połówek i ćwiartek.

Byłaby to też znakomita lektura dla Polaków w kraju, przybliżająca emigrację.

Oto fragment książki, z którego wydziera współczesna, korporacyjna obyczajowość. Zgroza.

Naczelną

na i mnie - zdarzyło mu się to chyba pierwszy raz w życiu - na obiad. Do pierwszorzędnej restauracji. Zamówił drinki, wino, befsztyki, nawet nie spojrzał na ceny. Tenże to Fred, który nigdy groszem nie śmierzdził, od którego nie wydusi się 50 centów na najzbożniejszy cel? Zauważył zdumienie swych gości (bo chłop nie jest głupi, gdy sobie pały nie zaleje) i powiada wesoło: "Zdrowie ludzi, dzięki którym wszyscy pójdziemy do góry, którzy za wszystko co tu zjemy i wypijemy płacą w dobrej, amery-

kańskiej walucie. Jak wam wiadomo, MacKay Co. dostała się w ręce amerykańskiego milionera. Rządzić będą jego ludzie, będzie się tańczyć jak oni zagrają. Otóż... ja i nie tylko ja, Harold, Ken, Bill, Derek, Lillian, Ann, Gladys, Carol, Peg - przecho- dzimy do konkurencji. Panowie Randall i Winters z Chicago również potężni przemysłowcy. Zaproszono nas na rozmowy, ugoszczono, zaproponowano świetne warunki. Za kilka tygodni otwieramy nową firmę na zachodzie miasta. Co do mnie, zosta- łem kierownikiem magazynu ze znacznie wyższą pensją, udziałem w zyskach, prawem doboru pracowników. Po dłuższym namyśle chciał- bym zaangażować dwu ludzi: was, Ty Norm kierowałbyś, jak dotąd, wy- sylką, Chester zorganizowałby pa- kownię. Pensje wyższe o 30 dolarów tygodniowo, murowane podwyżki, awanse w przyszłości. Co wy na to?".

Takiej oferty się nie odrzuca. Mocny uścisk dłoni pleczętuje układ. "Ja - konkluduje Fred - prze- niosę się na nowe miejsce już od jutra. Dam wam znać telefonicznie, kiedy możecie rzucić pracę i zamel- dować się u mnie. Będziecie mi po- trzebni już za kilka dni".

Kiedy kelner przyniósł ra- chunek, Fred Jones długo macał się po kieszeniach. W końcu zwrócił się do swych gości z przepraszającym uśmiechem: "Musiałem zostawić portfel w kieszeni płaszcza, zwróć natychmiast po powrocie z lunchu".

"Wiedziałem, że tak będzie" - mruknął Norm. Wysuplałem z kie- szeni wszystko co miałem. Osiem do- larów z groszami. Resztę, ponad 30 dolarów, zapłacił przyszły Shipper naczelną nowo otwierającego się byznesu-giganta. Do końca dnia Fred był nieuchwytny. "Konferował" bez przerwy, do późnej nocy.

Oczekiwane trzęsienie ziemi ja- koś nie nastąpiło. Choć zwykły w takich wypadkach niepokój, przede wszystkim u ludzi na wyższych sta- nowiskach, rósł z każdym dniem.

Fred nie zadzwonił i w ogóle nie odezwał się, co potwierdziło tylko opinię, jaką miał od dawna. Dbał tylko o siebie i jeszcze raz o siebie. Bossem w magazynie został Henry Godfrey, przeciętniak, bez polotu i yes Man.

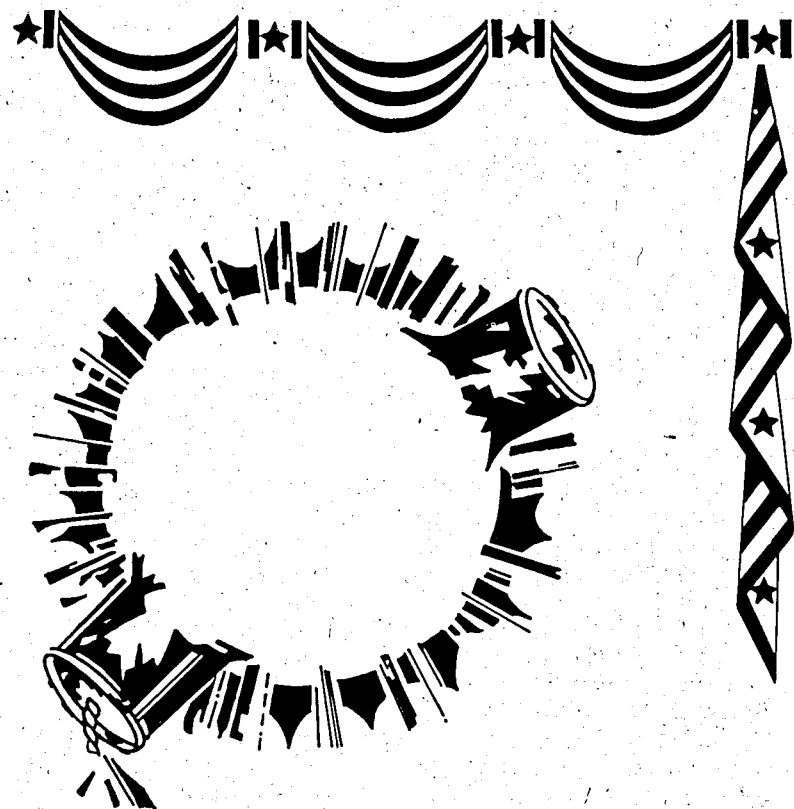
W biurze przetasowano nieco lu- dzi, trochę zwolniono, trochę przyję- to nowych, wydawało się, że zmiana kierownictwa i charakteru firmy, od- będzie się bez większych wstrząsów.

Nagle pojawił się nowy manager przysłany ze Stanów na kanadyjski "folwark". Z zadaniem przerobienia wszystkiego wedle gustu nowych władców - na amerykański strój.

Nazywał się MacGregor. Ener- giczny, pelen inicjatywy jegomość w średnim wieku, wychowanek wiel- kich koncernów Ameryki, gdzie nie uznaje się żadnych sentymentów. Twarde reguły sukcesu za wszelką cenę głoszą: lepiej, szybciej, wydaj- niej, nie ludzie się liczą, a dolary. Nieznacznie zrazu, pomaleńku, póź- niej coraz bardziej zdecydowanie, za- brał się do przykręcania śruby.

Po kolei wzywał każdego do sie- bie, zadawał kilka niby nie niezna- czących pytań, częstował papierosa- mi, wciągał w pogawędkę o niczym. Ludzie wychodzili od szefa rozpro- mienieni, zachwyceni, pełni optymizmu, stary wyga natomiał wiedział już - kto zacz. Nikt nie do- myślał się, że przy nazwisku Interpe- lowanego, pojawiała się cyferka bez- apelacyjnie decydująca o jego lo- sach. System MacGregora polegał na prostej klasyfikacji od 1 do 10. Szóstka i siódemka zatrzymywały w firmie, ósemka i dziewiątka oznacza- ły podwyżkę, dziesiątka - awans.

Notą poniżej szóstki oznaczono materiał ludzki gorszego stopu, przeznaczony do zwolnienia. Ktokol- wiek przez lata pracował w kana- dyjskim biurze czy warsztacie, jak ognia obawia się wszelkiego łączenia firm, przejmowania mniejszych za- kładów przez większe, wszelkich mergers. Nowi właściciele, przeważ- nie spółki akcjonariuszy wysyłają

zaufanych ludzi, tak zwanych Axe Men, których zadaniem jest sformowanie nowego personelu. Owł bezwzględni, nie liczący się z niczym "siekiernicy" zachowują się jak drwale w borze, wybierają surowiec ludzki najmłodszy, najsprawniejszy, najinteligentniejszy. Co im się nie nada, usuwają. Jak martwe pieńki. Takie są bezlitosne prawa obowiązujące w tym bezlitosnym świecie i na to nie ma rady.

Nie mówi się o tych sprawach otwarcie, wyrok lukruje się uśmie- chem, "chwilowymi trudnościami", "spadkiem zamówień", "skomplikowa- ną sytuacją na rynku". Ale nie wierzymy MacGregorom, nie przykla- dajmy żadnego znaczenia do tego co mówią, bezradnie rozkładając ręce przy wręczaniu ostatniego czeku. Szukajmy innego miejsca pracy i co- dziennie odmawiajmy paciorek, by czuwała nad nami Opatrzność i nie stawiała nas znów w obliczu ludzi, którym sam miód płynie z gęby. Cho- ciaż gdzieś tam w przytulności pięk-

nie urządzonych gabinetów, ostrzą już nóż na nasze gardło.

Zanim przeszła krótka ka- nadyjska wiosna, zaszły w biurze po- ważne zmiany. Przeniesiono do większego pomieszczenia sortownię i ekspedycję pocztę. Pewna: siebie, gadatliwa Marianna podpadła jako jedna z pierwszych i straciła pracę. Usprawniono szereg działów, wpro- wadzono kontrolę, nawet niezależni od nikogo sprzedawcy zostali ujęci w karby nieznanymi dotąd wykazami, zestawieniami, tabelami, skończyło się dolce vita dla wielu uprzywilejo- wanych dotąd ludzi.

Jeden magazyn zostawiono jak dotąd w spokoju, chociaż obserwo- wano pilnie i nikt się nie łudził, że taki stan rzeczy potrwa długo.

Książka do nabycia w polskich księgarniach w Kanadzie oraz w Polskim Funduszu Wydawniczym. P.O.Box 173, Station "B", Toronto, Ont. M5T 2T3

SYSTEM MACGREGORA

W pokoju konferencyjnym odby- ła się trzygodzinna odprawa kierow- ników działów. Opuszczali Board Room w milczeniu, ze zwieszonymi głowami. Tego dnia zakomunikowa- no pracownikom, że firma stała się filią potężnej amerykańskiej korp- oracji z Indiany. Szczegóły zostaną podane później. Lokale biurowe i magazyn huczą od plotek, nikt nie pracuje, czy to dobrze, czy źle? Przeważają opinie pesymistów, prze- widujących najgorsze.

Nazajutrz Fred zaprosił Norma-

Fragmety z listów do Barbary Wachowicz pisanych po wieczorze "W Ojczyźnie serce me zostało" zorganizowanym przez redakcję "ECHA" przy rekordowej frekwencji w sali Polish Cultural Centre w Toronto.

"Było to spotkanie z prawdziwie polskim duchem, tym zdrowym i tym z którego mogę być dumna.

Elżbieta
P.S. Dziękuję za pobudzenie do poszukiwań."

"Dziękuję za ten "serdeczny" wieczór. Książki Pani czytam już od lat (a ile osób je ode mnie pożycza!)... Będzie czekała na tę następną "Nazwę Cię Kościuszkę". Może gdy będę w Polsce odnajdę Panią."

Barbara Głogowska,
nauczycielka harcmistrzyni

"Spotkania z Panią zawsze były dla mnie czymś wspaniałym i niezapomnianym. Dzisiejsze spotkanie będzie długo pamiętała, bo odbyło się z dala od ojczyźnej ziemi, gdzie czasami przeżywa się różne chwile."

Elżbieta Bytnar-Zajac

"Znana mi Pani z telewizji, Przekroju i wspaniałych książek przede wszystkim. Stała mi się Pani bardzo bliska sercu nawiedzając do moich stron rodzinnych i stron mego dzieciństwa tą wspaniałą uczą duchową jaką zgotowała Pani tu w Kanadzie w Toronto. Wyciskała mi Pani lzy, które dyskretnie ocierałam, gdy wspominała Pani o Orleciech Lwowskich."

Emilia i Maria (córka)
i syn Rafał Koczorowscy

"Była to przepiękna lekcja ku po krzepieniu serc. Radość i smutek, wzloty i upadki, i te wspomnienia z terenów, które teraz znajdują się poza granicami kraju. Skutek jest jeden - duma i zadowolenie z tego, że jestem Polakiem oraz przestroga przed odejściem w zapomnienie choć odrobiny z Naszej Polskiej Kultury.

Cieszę się także z tego powodu, że głosił Pani chwałę Harcerzy Rzeczypospolitej, a w szczególności jednego z największych bohaterów Janka Bytnara "Rudego". Książka "Ca-

łym życiem" oraz "Kamienie na szaniec" są tymi Bibliami harcerstwa.

Na mojej "liście przebojów" tj. spotkanie z Panią, koncerty Madonny, Collinsa czy też Dawida Bowie, na pewno ten wieczór zdecydowanie bije na głowę wszystkie inne wydarzenia".

Józef Aleksandrowicz,
podharc mistrz

"Przyniosła Pani nam jakoby znicz chociaż nie z Olimpu, a z Polski, żeby on długo trwał w naszych pamięciach".

Olimpia Bodzicz

"Słuchając Panią dzisiejszego wieczoru odkryłem, że strofy wiesz-

List z Warszawy BARBARY WACHOWICZ

Kochani Przyjaciele,

Powracam do tamtego wieczoru w Toronto, kiedy Was odnalazłam, kiedy weszliście w moje życie. Dziękuję Wam za wszystko! Dziękuję Grażynie Farmus i Maryli Szymańskiej za Ich trud, by nasze spotkanie doszło do skutku.

Znów czytam Wasze listy. W każdym - lapidarnym podpisie zawarty los. Zamknięte piękne życie. Otwarcie na przyszłość. Nadzieje.

Czasem - cała saga rodu. Czasem - li tylko sygnał. Tak jak ten: "Rys Piotrowski - mały Polak w Kanadzie". Rys - to synek Krystyny i Ryszarda, autorów wzruszającej audycji, anonsującej mój wieczór... Słucham pieśni przejmująco śpiewanych przez Krystynę do muzyki Ryszarda z osławionej mi przez nich płyty "Testament"... Tymiż samymi chodzimy, Kochani tropy! Wybrałście wiersze Tych, którzy najczęściej powtarzają się w moich książkach. Krasniński, Słowacki, Or-Ot, Konopnicka... I ten - Jana Kasprówicza, cytowany w mej książce o nim i spektaklu teatralnym "Czas nasturcji" - "Błogosławieni, którzy w czasie gromów nie utracili równowagi ducha". Czy wiecie, że to było motto, którym

czeka układają się i rymują w innym szyku i treści:

"KOBIETO, puchu marny
TY jesteś jak ZDROWIE"

Piotr Szukszta

"Co za szczęście, że mogłam Panią osobiście widzieć i słyszeć! Dziękujemy za piękną lekcję - miłości i pamięci Ojczyzny. My nie zapomniemy - ale dobrze, że Pani przypomina. Wojciech i Alicja Demczyszyn

"Od lat jestem zafascynowana Pani twórczością, i umiłowałam wszystkiego co polskie i nie tylko. Polska rzeczywistość nie zgłuszy dzięki takim właśnie Polakom jak Pani".

Jolanta Kuśmider,
nauczyciel jęz. polskiego

zdobił druh Aleksander Kamiński winietę największego pisma konspiracji polskiej "Biuletynu Informacyjnego", wydawanego od pierwszych dni okupacji po ostatnie dni powstania... A "Testament" legionowy Żuławskiego - "Synkowie moi poszedłem w bój" - też to pieśń śpiewana przez harcerzy na wszystkich moich wieczorach. Teraz jej posłuchają w Waszej interpretacji.

Odtworzyłam Wasze pieśni w mej audycji na 1 sierpnia - gdy znówu powietrze nad białobrzozowymi krzaczami zadrzy ogniem i modlitwą...

Podziemi, niepokonani w lunach nad ziemią spaloną
Odwieczną prawdę pisali:
BÓG - OJCZYŻNA - HONOR
wpiął mi na torontońskim wieczorze wiersz Lech Halko, dziś wybitny architekt w Kanadzie, ongiś strzelec "Cyganiewicz" z powstania, brat poety Zbigniewa Halko, także powstańca, jednego z ostatnich obrońców Katedry, który pisał z Chicago: "Kiedy wrócimy - mój synku - kiedy wrócimy..."

Ileż radości mam z wpisów harcerskich! To druh Stanisław Orłowski, prezes Kongresu Polonii, odlatając do Polski, jeszcze zdążył skontaktować mnie z drużyną Zosią Podkowińską - komendantką chorągwi!

Była na moim wieczorze. Odnalazła mnie, potem aż nad jeziorem Kamuniskim.

"Piotr Przygodzki - harcerz - Polak - człowiek".

Piotrze, harcerzu! Moje pożegnanie Kanady to szumiące sosny w szumiącym deszczu na obozie harcerskim "Baltyk", pod komendą Twego przyjaciela Andrzeja Mahuta z Toronto... Obok Wilna. Na Kaszubach... Chciałabym o tym napisać do ECHA osobną impresję!

I zda mi się że jestem w Polsce, i jakaś rzewność na serce się kładzie Kaszuby, Krzyż, Wilno - w Kanadzie - pisze Tamara Hetmańska, w osławionym mi tomiku "Zapomniane ścieżki". Jej mąż poległ w szeregach Armii Krajowej.

A tu, pod serdecznymi słowy, widzę podpis Eli Borkowskiej-Szuskas. I pomyśleć, że ja opowiadałam o nadniemeńskich niezapomnianych ścieżynach wśród pól "malowanych zbożem rozmaitym", a na sali siedzi najbardziej urocza Zosia z niezapomnianej inscenizacji telewizyjnej "Pana Tadeusza"! I małżonek - reżyser, Elu taki piękny list dołączył (ale adresu toście bestyje nie podali i jakże ja nieboraczek - Was odnaleźć mam?)

Yvonne Bogorya-Buczkowska - to

Spotkanie w Toronto - za Barbarą Wachowicz -
Krystyna, Rys i Ryszard Piotrowscy

pierwsza osoba z naszego spotkania, która już zdążyła odnaleźć mnie w ojczyźnie i właśnie zabiera ten list do Was! Ta śliczna blondynka jest dostojnym doktorem anglistyki i kreatorką Komitetu "Education and Training Program for Poland", który ma nam dopomóc w kształceniu młodzi polskiej w trudnych arkanach języka Shakespeare'a i jeszcze trudniejszych zawilosciach businessowych. Biega więc tu od ministra Samsonowicza do ministra Skubiszewskiego, a ja usiłuję podszeptać jej adresy znakomitych szkół, godnych pomocy naukowej (Liceum im. Żeromskiego w Tomaszowie Mazowieckim, Liceum im. Sienkiewicza w Płońsku, Liceum im. Kasprówicza w Inowrocławiu, Liceum im. Baczyńskiego w Krakowie) i tych moich małych szkółek na zapadłych wsiach - gdzie dzieci i nasze współczesne "Ślaczki" walczą z tysiącem podstawowych braków.

Mam z Toronto i wpisy nauczycieli walczących by dzieci nie stały się "nieme w języku ojców swolch".

Byli na moim wieczorze i wspólnie bibliotekarze. "Bo ten najszybszy z ludzi, któremu nic zapalu do książek nie ostudzi", jak mówi w przekładzie Jana Kasprówicza kardynał de Bury. Tacy są - Grażyna (jeszcze jedna obok Naczelniej, Grażyna mego kanadyjskiego życia)

Kopeć i Tadeusz Uranowski z Me-tro Toronto Library (pękałam z dumy podpisując wszystkie moje książki, które z tejże biblioteki przydzwigali!).

A ja przydzwigalam do Polski - prosto w Aleję Niepodległości snop Waszych słów - jak ziarna - dla Matuli Polskich Harcerzy - matki Janka Bytnara-Rudego, bohatera "Kamieni na szaniec" - 90-letniej pani Zdzisławy Bytnarowej. Otrzyma ECHO i Ci, którzy do Niej pisali specjalny list od tej niezwykłej kobiety. Ja tylko dodam, że z radością znalazła wśród nadawców podharc mistrza Józefa Aleksandrowicza z Hufca Świdnica, który ma do dziś jeden z najlepszych Kręgów Instruktorskich imienia "Rudego"... Tak idzie sztafeta naszych dziejów.

"Mój ojciec brał udział w obronie Lwowa. Sama przeżyłam obronę Lwowa w 1939 r. i byłam świadkiem wkroczenia bolszewików. Moi dziadkowie leżą na cmentarzu Lyczakowskim, tym samym gdzie Orlecie... Mąż mój był harcerzem w Poznaniu i więźniem Oświęcimia z pierwszego transportu nr 451..." - czytam wpis pani Emilii Koczorowskiej.

Trzy miałam dziwaczne i zda się nie do spełnienia marzenia wędrówne. Narvik - szlakiem Brygady Strzelców Podhalańskich. Wyspa Księcia Edwarda - szlakiem fascynacji dziecięcych "Anią z Zielonego Wzgórza". I Lwów - miasto zawsze wierne. Poświęciłam mu całą część kasprówicowskiej książki "Czas nasturcji". Moi harcerze z 44 Łódzkiej Drużyny im. Rudego śpiewali na mych "Wigiliach polskich" - "Jest takie miasto, zwie się Lwów, o którym wolno znów pamiętać...". Ale już znów nie wolno nam tam pojechać. Więc nie zobaczę Lwowa? To marzenie najbliższe, ostatnie, nie spełni się? Nie przykleknę na mogile Grotgera, Ordona i Tej, która napisała "Nie rzucim ziemi..." I tego, który pytał w "Katechizmie dziecka polskiego" "Kto ty jesteś?"

I tych, którzy po odpowiedzi "w Polskę wierzę" na ostatnie - dziś już nie cytowane pytanie "Czymś jest dla

niej?" - odpowiadali: - Wierne dzie-
cie". "Coś Jej winien?" - "Oddać
życie!"... Tych, którym śpiewają moi
harcerze: "Nocą, we Lwowie, sre-
brzysty nów oświeć cmentarz, gdzie
Orleń...". Był wśród nich chrzestny
syn Władysława Belzy, lwowskiego
poety, autora "Katechizmu dziecka
polskiego", Luk Wolski. Syn Maryli,
poetki (córką Wandy Monne, legen-
darniej narzeczonej Artura Grottge-
ra, której słodka twarz patrzy na nas
z powstańczych kart "Lituanii" i "Po-
lonii"). Brat Beaty Obertyńskiej,
poetki; uwiezzonej ze Lwowa do
"ziemi nieludzkiej"...

...
Czy pamiętacie Kochani, kiedy
podczas mego torontońskiego wie-
czoru przejrzałam się po sali w po-
szukiwaniu dziecka, które mogłoby
mi "Katechizm" powiedzieć?

Siedziały obok jakieś dwa - jakby
rzekł Wańkowicz - maleńtasy. Dze-
wuszcza z warkoczykiem na pyta-
nie - Kto ty jesteś? - odpowiedziała z
godnością: - Basia! A chłopaczek -
już przezornie li tylko o imię zapy-
tany - Michał! No i mamy w Toronto
dzieciaki z "Pana Wołodjowskiego".
A jest w rodzinie jeszcze i Jeremi! Nie
dziwota. Trzy siostrzyce - Agnieszka,
Teresa i Barbara de domo Rutkow-
skie wpisały mi się: "z rodziny za-
pryjażnionej z Henrykiem Sienkiewi-
czem".

Otóż synek Agnieszki Rutkow-
skiej - Cybin, onże pięcioletni Michał
złotowłosy (jeśli ktoś ma jakieś moje
z nim zdjęcie to błagam o dar!) - na
pytanie - "Kto ty jesteś?" - odrzekł
bezbłędnie - Polak mały!

Porwany przeze mnie na scenę -
wyrecytował dostojnie, że jego znak
to orzeł biały, a na pytanie "gdzie ty
mieszkasz?" - nie odpowiedział co
prawda "między swym", ale nie
rzekł też: "w Kanadzie", jeno od
razu przeskoczył: "w polskiej ziemi!"
(Michasiu, listy do Ciebie adresować
będę "Mississauga - w polskiej zie-
mi!").

Pytam z drżeniem - Czy ją ko-
chasz? Pamiętacie co zawołało dziec-
ko? Jedno słowa: - TAK!

I jestem już tylko echem.

BARBARA WACHOWICZ

OGŁADANE Z KANAPY

Krzyżacy

Wydawać się może, że o "Krzy-
żakach" już więcej napisać nie moż-
na. I to zarówno o tych Sienkiewi-
czowskich, jak i filmowych - Alek-
sandra Forda. Wszyscy się na książ-
ce wychowaliśmy, film obejrzelśmy
z większą czy mniejszą przyjemno-
ścią, zegarki na krzyżackich nad-
garstkach zapamiętaliśmy komen-
tując po tysiące razy z mniej czy bar-
dziej wyrafinowaną złośliwością. I na
tym można by zakończyć.

"Krzyżakami" jako filmem zain-
teresowałam się po raz drugi obser-
wując pewien fenomen - jak duże
zainteresowanie budzą wśród emig-
racyjnych widzów. Moje zaintereso-
wanie było więc niejako "od tyłu" - od
obserwacji widowni. Następnie spró-
bowałam sam film obejrzeć. I jeśli
mam być do końca szczerą moje
dzisiejsze wrażenia artystyczne nie

różnią się od tych, sprzed kilkadzie-
sięciu niemalże lat. Nie odkryłam
nagle nie zauważonej dotąd jasnej
urody Danuśki, sceny batlistyczne
nadal wydają mi się płaskie i bez
rozmań. Zrozumiałam jednak (a
przynajmniej tak mi się wydaje) is-
totę opisywanego fenomenu. Film
zakodowany jest w naszej świado-
mości nierozłącznie z Sienkiewi-
czem, jego twórczością "ku pokrze-
pieniu serc", z historią Polski. Film,
jakkolwiek wielkim dziełem nie jest,
pozostaje zapisem potwierdzającym
naszą tożsamość. Jest tym wszyst-
kim, co nam szczególnie drogie i
szlachetne tutaj. Spełnia taką rolę,
jaką "Pan Tadeusz" spełniał dla la-
tarnika. A wobec tego wszystkiego,
doprawdy nieistotne i drobne stają
się wszystkie jego błędy i niedociąg-
nięcia. Film po prostu urósł do rangi
symbolu i nikt temu nie przeszkodzi,
ani przeszkadzać nie chce.

Film (również w wersji angiel-
skiej) dostępny w księgarni "ARKA-
DIA", 1600 Bloor St. West, tel. 533-
8011.

The High Park - Swansea
Liberal Association

ZAPRASZA
do kwatery
kampanii wyborczej

DAVIDA FLEETA

2866 Dundas Street West

(At Keele Street)

Toronto, Ontario M6P 1Y8

TEL. 604 - 0620

Otwarte od 9 rano do 10 wieczorem

(Authorized by the High Park-Swansea Liberal Association)

Z D R O W I E

JADŁOSPIS NA STRES

Stres jest stałym elementem na-
szego życia. Nie jesteśmy w stanie się
od niego uwolnić. Towarzyszy nam
nierzadko nawet w czasie wakacji, choć
głównie w czasie naszych codzien-
nych zajęć, podczas pracy, spotkań
służbowych i w czasie zajęć domo-
wych. Istnieją sytuacje, gdy znajdu-
jemy się pod wpływem wyjątkowo sil-
nych stresów, zmiany pracy, prze-
prowadzki, choroby, które to sytua-
cje odczuwamy bardzo dotkliwie.
Czasami nie zdajemy sobie nawet
sprawy, że ten czynnik stresujący
istnieje, praca nas męczy, denerwu-
je nas układy małżeńskie. Często
używa się sformułowania stres do-
bry i zły, nie jest to zupełnie ścisłe
określenie, gdyż dopiero nasza reak-
cja na stres decyduje, czy jest on
dobry dla nas czy zły.

Naturalnie, zdrowy tryb życia po-
maga nam przeżyć te złe chwile jak
również wzmacnia nasz organizm
wystawiony na różne przeciwności
losu. Stwierdzenie: "grunt to
zdrowie" ma głębsze znaczenie. Sen,
ćwiczenia regularne, jak również i
pożywienie jest dla nas ważne.

Co się dzieje w naszym organiz-
mie podczas stresu? Ujmując to w
sposób bardzo uproszczony, pod-
czas silnej emocji nasze ciśnienie
krwi podnosi się, występuje zwięk-
szone wydzielanie adrenaliny, czu-
jemy się wyczerpani. W tym okresie
też mogą wystąpić pewne zaburzenia
trawienne. Nie trawimy prawidłowo i
wiele składników odżywczych nie
zostaje przyswojonych.

Często też odczuwamy wzmożo-
ną chęć na pewne pokarmy. Na
przykład może to być apetyt na coś
słodkiego, ciastko z kremem, czeko-
lada. Słodczyce, a więc węglowodany
uspakajają, poprzez podniesienie
poziomu serotoniny naturalnego

środką uspakajającego, produkowa-
nego w mózgu.

Prawidłowo zbalansowana die-
ta jest zawsze ważna, a staje się
szczególnie istotna w sytuacjach
krytycznych, stresowych. Istnieje
szereg składników odżywczych, na
które należy zwrócić uwagę, gdy
znajdujemy się w stanie napięcia
psychicznego. A więc cała grupa
witamin B, które często zwane są
witaminami antynerwowymi. Wszystkie
charakteryzują się tym, że
są rozpuszczalne w wodzie, wcho-
dzą w skład enzymów, i wykazują dzia-
lanie już w małych dawkach, lecz są
łatwo zniszczone przez oczyszczanie,
zamrożenie i inne zabiegi "uprze-
mysłowienia produktów". Spośród
nich na szczególną uwagę zasługuje
witamina B5, kwas pantotenowy,
którego najbogatszym źródłem będą
drożdże, wątroba, jaja, otręby, pełne
ziarno.

Następna witamina to witamina
B1, tiamina, która pomaga w uzy-
skaniu dobrego samopoczucia, w
usuwaniu zmęczenia, nerwowości,
przywraca dobry apetyt, "reguluje
żołądek", przywraca optymizm. Nasz
organizm nie potrafi jej magazynowa-
wać, więc musimy ją codziennie
dostarczać. Łatwo ulega rozkładowi,
w wysokiej temperaturze, lub w
środowisku zasadowym. Na przy-
kład dodatek sody podczas gotowa-
nia grochu, fasoli, unieczynnia wi-
taminę B1, podobnie kawa praw-
dziwie rozkłada ją. Najlepszymi źró-
dłami tiaminy są drożdże, kiełki
pszenicy, otręby, orzechy, rośliny
zielone, liściaste.

Kolejna witamina, która wymaga
wzmianki, jest niacyna, witamina
B3, zwana naturalnym środkiem
uspakajającym. Spotyka się ją
wszędzie tam, gdzie pozostałe wita-
miny z grupy B, ale w różnych ilo-
ściach. Dobrym źródłem tej witaminy

są pełne ziarna zbóż, fasola, groch,
drożdże.

W przypadkach stresu nie wolno
zapominać o witaminie C. Poziom jej
w organizmie jest bardzo zmienny,
zależy od wielu czynników zewnętr-
nych. W ciągu kilku minut silnej
emocji możemy stracić 2000 do 3000
mg witaminy C, a nawet więcej.

Niektóre minerały, jak wapń,
magnez, potas odgrywają ważną rolę
w zabezpieczaniu organizmu przed
skutkami stresu. W połączeniu z
witaminami pomagają one zmniej-
szyć stany niepokoju, lęku bezsen-
ności, zmęczenia czy bóle głowy.

Zwracać uwagę należy na białko
w naszym pożywieniu, które, między
innymi, przyczynia się do tego, że
jesteśmy rześni, mamy więcej energii.
Niekoniecznie musi to być białko
pochodzenia zwierzęcego, większość
ziaren, ryż, ziemniaki są również war-
tościowymi źródłami białka.

Jeśli zostaliśmy "opaniowani" przez
stres warto stosować kilka podsta-
wowych zasad, które pozwolą nam
łatwiej przetrwać ten trudny okres.
Tak więc przestrzegać regularnych
zasad odżywiania. Nie muszą to być
trzy duże posiłki dziennie, zamiast
nich 5-6 mniejszych, będą bardziej
efektywne niż tradycyjne śniadanie,
lunch, lub kolacja. Unikać cukru,
kawy, alkoholu, oczyszczanych po-
karmów. Mogą one zwiększyć naszą
energię na krótki czas, ale długoter-
minowo "okradają" nasz organizm z
wartościowych składników odżyw-
czych. Jeśli stres wiąże się ze wzmo-
żonym apetytem można mieć przy-
gotowany jakiś owoc, jarzynę, ser,
krakersy. W poważniejszych stanach
stresowych skuteczną pomocą może
być zastosowanie ziół z grupy
relaksujących i tonizujących układ
nerwowy, dopasowanych indywidual-
nie do przypadku choroby.

LIDIA DOBOSZ, M.D., N.D.
TEL. 534-0050

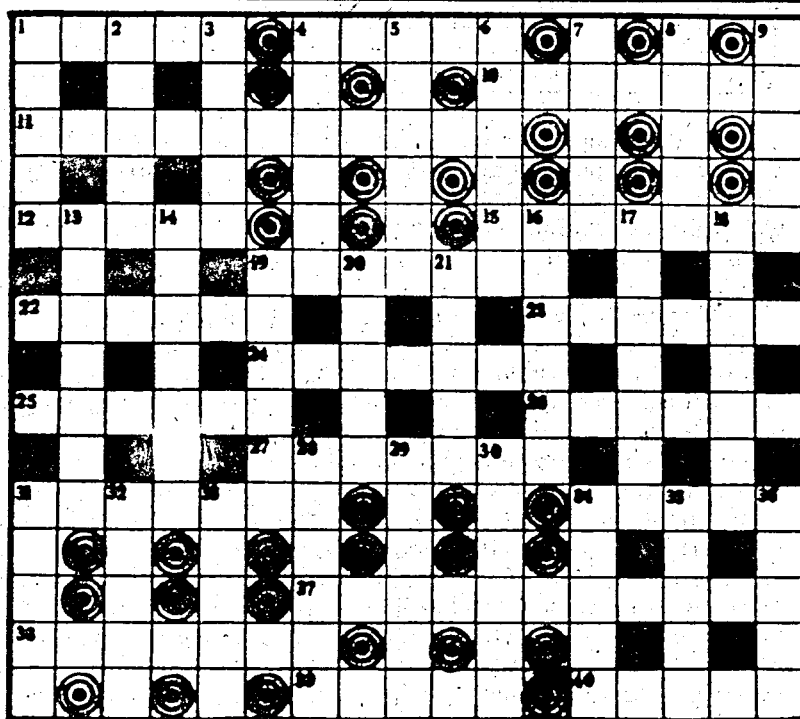

POZIOMO:

- 1 Blazen
- 4 Tasienki w białiznie
- 10 Leopard, pantera
- 11 Rzemiosło zajmujące się wyrobem biżuterii
- 12 Naszyjnik z drogich kamieni
- 15 Artystka sceniczna
- 19 Otwór gębowy zwierzęcia
- 22 Wdzięk, powab
- 23 Nisko położona okolica
- 24 Gra hazardowa z kulą
- 25 Ujmująca powierzchowność
- 26 Wszelka płaszczyna
- 27 Aktorka w roli zakochanej
- 31 Ochronna warstwa kości
- 34 Przewóz z prądem rzeki
- 37 Potomek starego rodu
- 38 Część doby
- 39 Rozgardiasz
- 40 Rzymski wódz, polityk i pisarz

PIONOWO:

- 1 Rodzaj łodzi sportowej
- 2 Sprzęt domowy
- 3 Kwiatostan kukurydzy
- 4 Cel do strzelania
- 5 Stół ofiarny do odprawiania mszy
- 6 Wynik dzielenia
- 7 Oddzielanie nasion od słomy
- 8 Nieżyt nosa
- 9 Zasłona okienna
- 13 Centralny punkt czegoś
- 14 Rwa kulszowa
- 16 Wyściełany mebel
- 17 Sprzęt lekkoatletyczny
- 18 Pieśń liryczna
- 19 Płat
- 20 Salut armatni
- 21 Przytoczony fragment innego tekstu

Rozwiązanie krzyżówki z poprzedniego numeru

POZIOMO: czekanie, pokłosie, imbryk, relik, aluwium, haracz, altana, sagan, toporek, ambicja, igrz, chimera, wrzątek, draga, miasto, okrasa, gobelin, izomer, ustawa, Gwiazdka, płatnerz.
PIONOWO: chłchot, korb, nakaz, etiuda, panika, karma, omlet, estrada, replika, chrzest, lubczyk, ascetka, skład, gwara, nazwa, camping, kramarz, robota, Gallup, samba, ogród, onuca, ruten.

- 28 Twórca obrazów
- 29 Naturyzm, chodzenie na golasa
- 30 Broń ręczna z otworami na palce
- 31 Łańcuchy, kajdany
- 32 Król ptaków
- 33 Zjawisko atmosferyczne
- 34 Projekt rysunkowy
- 35 Błagier
- 36 Prąd powietrza

BRYDŻ NR 108

ZADANIE

Obie strony po partii:

A D 9 5 3	K 6 4 2
A K 6 3	W E 8 4
A 7	W 3 2
W 5	A 6 4 3

Jak rozegrasz z ręki W 4 pik, po ataku damą kier. Jeśli w drugiej lewie wyjdiesz bloką pik do króla - N dołoży dwójkę trefl. Licytowano (rozdał W):

W	N	E	S
1 pik	2 pik	3 pik	pas
4 pik	pas...		

Wejście N oznacza rękę dwukolorową, co najmniej 5-5 w kierach i treflach. Do damy kier w pierwszej lewie S dokłada siódmkę (wist naturalny).

ROZWIĄZANIE

Czwartego waleta pik z dziesiątką możemy wyimpasować, ale co mamy zrobić z blokami kier? Przecież S, przy próbie przebitki, niewątpliwie je nadbije, a licytacja wskazuje, że ma on co najwyżej dubletona kier. Zgrywamy więc asa kier, przechodzimy na stół asem trefl i stamtąd dysponujemy bloką pik, impasując brakujące honory. Teraz gramy

króla i trójkę kier, na którą wyrzucamy z dziadka dwójkę karo. Lewę bierze N i po odebraniu trefla, jeśli zechce to zrobić, albo wyjdzie w figurę kier albo w karo. Na kiera zrzućmy następne karo, a karo pobijemy asem w rękę po to, aby zagrać kiera, do którego damy z dziadka dwójkę karo. Lewę bierze N i po odebraniu trefla, jeśli zechce to zrobić, albo wyjdzie w figurę kier albo w karo. Na kiera zrzućmy następne karo, a karo pobijemy asem w

rękę po to, aby zagrać kiera, do którego damy z dziadka waleta karo. Po przejściu inicjatywy przebijemy karo na stole i powtórzmy impas pikowy. Zauważmy, że zagranie w drugiej lewie bloki pik do króla jest naturalne, gdyż przy korzystniejszym układzie umożliwi zdobycie nadrobki. Natomiast wcześnie odegranie asa trefl jest konieczne, gdyż S nie mając kierów będzie pozbywał się trefli.

DAMA PIK

ZE ŚMIECHEM NIE MA ŻARTÓW

SKROMNOŚĆ

Po napaści Izraela na kraje arabskie, Związek Sowiecki zerwał z nim stosunki dyplomatyczne. Premier Izraela zebrał rząd, powiadomił o zerwaniu stosunków i mocno zatroskany przedstawił ponure konsekwencje tej sytuacji, nawet możliwość wypowiedzenia im wojny przez Związek Sowiecki!

- To wspaniale! - wykrzyknął minister spraw wewnętrznych. - Wojnę na pewno przegramy, cały świat będzie musiał nam pomóc. Stany Zjednoczone dadzą nam pieniądze, Kanada zboże, Argentyna mięso, Europa Zachodnia budulec.

- Tak? - wątpi minister wojny - ale co będzie jak wygramy?

IMIGRACJA

Pytanie: Kilka lat temu złożyłem podanie o stały pobyt w Kanadzie. Z różnych powodów zrezygnowałem z tych papierów. Czy Kanada jest teraz dla mnie zamknięta?

Odpowiedź: Nie ma ograniczeń, jeśli chodzi o ilość zgłoszeń. Jeśli sprawa nigdy nie została rozpatrzona do końca, to raczej nie ma obaw co do przyjęcia zgłoszenia, o ile nie ma poważnych powodów na odmowę. Jeśli "statutowo" (medyczne, kryminalne powody) muszą odmówić, trzeba znaleźć odpowiednią drogę, aby problemy rozwiązać pomyślnie. Trzeba pamiętać, że przy każdym formalnym wniosku (czyli przy składaniu podania) należy uiścić w biurze imigracyjnym wymaganą opłatę administracyjną.

Pytanie: Czy jest nadzieja, że będzie ogłoszona jakaś amnestia, aby polscy uchodźcy czekający w Kanadzie i pracujący od kilku lat nie byli wydalen z Kanady?

Odpowiedź: Nadzieja taka zawsze istniała i istnieje dalej. Póki będzie obecny minister (Barbara McDougall), raczej amnestii nie będzie, bo twardo stoi przy swoim stanowisku. Są pogłoski, że wkrótce będzie ogłoszona zmiana niektórych ministrów, w tym prawdopodobnie imigracji. Trzeba śledzić wiadomości. Zainteresowane osoby powinny nadal pisać do swojego posła do Parlamentu federalnego.

Pytanie: Czy Polacy pracujący w "Construction", którzy są zarejestrowani w tzw. "Backlogu'u" mogą złożyć podanie o stały pobyt pod "Construction Worker Program" tak jak to robią Portugalczycy

Odpowiedź: Nigdzie nie jest napisane, że program dotyczy wyłącznie Portugalczków. Trzeba pamiętać o kryteriach: (a) przybycie do Kanady i złożenie podania o azyl PRZED 1.1.89, (b) stała praca na budowie mając pozwolenie na pracę; (c) zgoda na "dobrowolny" powrót do swojego kraju z listem do ambasady

od biura imigracyjnego.

HANIA SOKOLSKA
766-4779 lub 961-4617

Szanowna Redakcjo!

Piszę do Was list do rubryki spraw imigracyjnych. Sprawa jest b.poważna i dotyczy mnie oraz mojej żony, i z tego co wiem, wielu innych ludzi było i jest w podobnej sytuacji. Niech to będzie nauczka dla innych, itp.

Przyjechałem z żoną na zaproszenie do Kanady, po 2 miesiącach złożyliśmy dokumenty o pobyt stały w Buffalo, naszym sponsorem został mój daleki kuzyn, który nas do Kanady zaprosił. Od samego początku nie mieliśmy pieniędzy, aby się utrzymać, musieliśmy iść do pracy na czarno. Żona pracowała w małym zakładzie, a ja na budowie. Wzięliśmy jakoś koniec z końcem i dało się żyć. Cztery miesiące temu ktoś poinformował Immigration, że moja żona pracuje w wspomnianym zakładzie w pralni, przyjechali, prosto przyszedł do mojej żony, zapytał się o nazwisko, gdy nazwisko się potwierdziło, zabrali ją do Toronto do hotelu na lotnisku, przesłuchano, itp. Nadmienię jeszcze, że żona pracowała na czyjś SIN. Po dwóch dniach żonę po interwencji kuzyna wypuszczono, ale grozi jej deportacja. W chwili obecnej się odbył już 2 sąd, około 20 sierpnia 90 r. Co jeszcze ważne, po aresztowaniu mojej żony, Immigration przyjechało do mojego wynajmowanego mieszkania i zabralo paszport żony i mój - nadmienię, że mnie nie złapano na pracy, ale mam być także ukarany, może nawet deportacją, a tylko dlatego, że jestem współmałżonkiem - sprawa jest przeciwko nam dwoje. Paszportu nie mam, bo jak wspominałem, zabrali nam. Do tego 15 dni temu skończyła mi się wiza, a nie mając paszportu, którego nie chcę oddać, nie mogę starać się o przedłużenie wizej.

1. Pytanie do Was: Czy słusznie mi zabrali paszport i przetrzymują go przez ten okres czasu?
 2. Czy słusznie odpowiadam za to, że żonę moją złapani na pracy?

3. Co żonie grozi za to, a co mnie?

4. Czy dokumenty, które złożyliśmy przeszło rok temu o pobyt stały w Buffalo (USA) dalej nas dotyczą, to znaczy, czy jest szansa na to, że chociaż mnie wezwą na interview i otrzymam stały pobyt?

5. Czy po tej sprawie-zajściu Immigration być może powiadomiło konsulat w Buffalo i nasze papiery zostały wstrzymane, itp.?

6. Czy jak by miała nastąpić deportacja, czy możemy oboje lub żona sama wyjechać dobrowolnie?

7. Czy w przyszłości możemy starać się o emigrację do Kanady, czy nie? Czy możemy przyjechać z wizytą do Kanady?

Nadmienię, że sponsor grosza na życie nam nie daje, mój kolega zapisał nas do Salvation Army i do Banku Żywności, gdzie nam dają czek na jedzenie i żywność w puszkach. Oboje przecież nie pracujemy, a żyć trzeba. Sponsor nas się nie wyrzekł, ale grosza też nie daje. Żona uparła się na adwokata, mamy na czarną godzinę jedynie \$400. Czy adwokat coś w tej sprawie pomoże?

Co mamy robić? Doradźcie nam na łamach Waszego tygodnika ECHO, jak najszybciej.

1) Niesłusznie, jeśli władze imigracyjne nie miały podstaw podejrzewać, że pan pracuje. Jeśli mają takie podejrzenie mogą zatrzymać każdy dokument. Jeśli jest pan pewien, że nie żywią takich podejrzeń i nie mają dowodów w postaci zeznań, czeków, itp. może pan złożyć skargę do ministra imigracji, ale uniemożliwiono panu przedłużenie wizej zabierając paszport.

2) Niesłusznie. Ma pan prawo domagać się osobnego śledztwa. W Kanadzie nie ma odpowiedzialności zbiorowej.

3) Żonie grozi w najgorszym wypadku deportacja, w najlepszym nakaz opuszczenia Kanady (za własne pieniądze). To drugie jest lepsze jeśli zamierzacie Państwo tu jeszcze wrócić. Panu w wypadku wspólnego śledztwa grozi to samo. Obojgu odmowa stałego pobytu.

4) Jest szansa jeśli odzyska pan paszport i przedłuży wizej.

5) Prawdopodobnie tak.

6) Tak, o ile dobrowolnym jest tzw. nakaz opuszczenia Kanady. Podczas sądu można o to prosić wyrażając skruchę i gotowość nie narażania Kanady na wydatki deportacyjne.

7) Tak, jeśli nie będziecie deportowani. W tym przypadku należy uzyskać zgodę ministra, nawet na wizytę, nie mówiąc o emigracji.

Horoskop tygodnia

16 - 22 sierpnia

BARAN: 21 marca - 20 kwietnia
Czeka Cię w niedługim czasie jakiś wyjazd i kilka zobowiązań towarzyskich. Musisz sobie wszystko z góry dość precyzyjnie zaplanować, bo w innym wypadku wymkną Ci się co ważniejsze sprawy i sytuacja się skomplikuje. Początek roku szkolnego za pasem. Staraj się w tym roku lepiej zorganizować czas domownikom, a i Ty na tym skorzystasz. Porozmawiaj z Rybami, do Raków lepiej się nie odzywaj. Dzień miły - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 5.

BYK: 21 kwietnia - 21 maja
Trzeba się liczyć z wydatkami; będą one najpewniej związane z jakimiś terenowymi zobowiązaniami. Ale ostateczne słowo na temat "wydać - nie wydać" będzie należało do Ciebie. Spotkanie na początku tygodnia zapowiada się interesująco. Dadzą o sobie znać nawiązane kontakty zawodowe. Dobre układy z Wagą, Lew nie ma dla Ciebie tolerancji. Dzień ważny - wtorek, liczba szczęśliwa - 3.

BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca
Przed Tobą ciekawe dni. Kilka wartych uwagi spotkań i związanych z tym rozmów. Postaraj się wyciągnąć właściwe wnioski dla siebie. Dzieci będą zajęte przygotowaniami do szkoły, więc i Ty będziesz miała chwilę dla siebie. Nowy aspekt w sprawach uczuciowych. Zwróć uwagę na nieśmiałego Byka, unikaj Wagi. Dzień ważny - środa, liczba - 5.

RAK: 22 czerwca - 22 lipca
Mimo nieoczekiwanych wydatków i jakiegoś poważnego spotkania Twój nastrój będzie pogodny. Pozwoli Ci to na zrobienie kilku udanych posunięć w sprawach blisko Cię obchodzących. Spotkania i rozmowy. Warto wyciągnąć z nich wnioski. W swoich planach pamiętaj o Wadze, unikaj Wodnika. Dzień miły - niedziela, liczba szczęśliwa - 2.

LEW: 23 lipca - 23 sierpnia
Dużo wrażeń i ciekawych doznań. Zapowiedź nowych układów i jednocześnie - dobrych szans? Warto będzie wysilić własną inicjatywę i pomysłowość. Uważaj na inne Lwy, nie wszystkie działają na Twoją korzyść. Finanse nie najlepsze, a urlop przyniesie zbyt mocne wrażenia. Oparcie i radę znajdziesz u Koziorożca. Unikaj Bliźniąt. Dzień ważny - sobota, liczba szczęśliwa - 12.

PANNA: 24 sierpnia - 22 września
Tydzień rozpocznie się ciekawie, choć czeka Cię sporo zajęć i spraw do szybkiego rozwiązania. Ktoś bliski nie będzie Ci tu pomocą. Trzeba liczyć przede wszystkim na siebie i swoje doświadczenie. Ucieczki, które stosujesz na co dzień nie załatwią za Ciebie problemów. Przylatują się będzie fałszywie Rak, ale na Byka możesz liczyć. Dzień miły - środa, liczba - 4.

WAGA: 23 września - 23 października
Huśtawka nastrojów od radości ku pełnemu pesymizmowi. Nie bardzo będzie usprawiedliwiona, bo na szczęście przyczyn konkretnych trudno się dopatrzeć. Aby zrównoważyć atmosferę, potrzebne będzie energiczne przeciwdziałanie z Twojej strony. Miłe spotkanie z Baranem wprowdzi Cię w dobry humor. Nie licz na względy Raków w tym tygodniu. Dzień ważny - czwartek, liczba - 4.

SKORPION: 24 października - 22 listopada
Tydzień planów i zamiarów. Nie wszystkie uda się skonkretyzować, a tym bardziej sfinalizować... Różne okazjonalne spotkania odwrócą Twoją uwagę od wszystkich innych spraw. A szkoda, bo początek z tym planowaniem będzie dobry. Także okres większych wydatków i wyjazdów. Nie zadzieraj ze Skorpionem, ale Byk Ci sprzyja. Dzień ważny - niedziela, liczba szczęśliwa - 7.

STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia
Uważaj, by nie wymknęła Ci się z rąk jakaś dobra okazja! Jeszcze gorzej: aby Ci jej ktoś nie sprzątnął sprzed nosa. Nadchodzące dni przyniosą różne dobre sprawy i układy. Co dalej? To będzie zależało tylko od Ciebie. Więcej optymizmu! Wagi nie są przychylnie w tym tygodniu. Dzień ważny - sobota, liczba szczęśliwa - 5.

KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 20 stycznia
Nie zrażaj się komplikacjami, które mogą zaistnieć teraz w sprawach blisko Cię zajmujących. Szybko uda się wyprowadzić wszystko na czyste wody. Czyjaś pretensja skierowana wprost do Ciebie okaże się łatwa do odparowania. Najlepsze odprężenie znajdziesz w obcowaniu z przyrodą. Uwaga - mniej wyniosłości w stosunku do Barana. Nie sprzyja Ci Lew. Dzień ważny - czwartek, liczba - 4.

WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego
Tydzień miły i ciekawy. Jedno zdarzenie szczególnie powinno być Ci na rękę. Rozmowa z kimś mało dotychczas znanym może stać się początkiem serdecznej przyjaźni. W domu powoli koniec wakacyjnego rozprężenia. Przyjazna rozmowa z Rakiem. Unikaj Panny, nie miłego od niej w tym tygodniu spotkać Cię nie może. Dzień miły - piątek, liczba - 8.

RYBY: 19 lutego - 20 marca
Niespodziewany tok spraw, odmienny od tego, co zamierzasz. Będzie Ci to w pewnym stopniu odpowiadało, choć przystąpisz do działania z pewnymi oporami. Dopiero, gdy przekonasz się o dobrych stronach tej nowej sytuacji - zaakceptujesz stan faktyczny. Finanse dadzą satysfakcję. Znak ważny - Strzelec, unikaj Barana. Dzień miły - niedziela, liczba szczęśliwa - 3.

ECHO POLECA

• Fragmenty "Don Kichota" i "Śpiącej Królowej" w wykonaniu brytyjskiego The Royal Ballet na scenie Roy Thomson Hall, 60 Simcoe St., tel. 872-4255. Od 22 do 25.VIII.

• Skylight Theatre od 4 sierpnia do 2 września poleca festiwal tańca, muzyki i teatru w Barry Zuckerman Amphitheatre, Earl Bales Park, Bathurst i Sheppard, tel. 630-4868.

• Wystawa plakatu francuskiego do 31 sierpnia w Yanoff Galery, 119 Isabella St., tel. 924-6677.

• W każdy wtorek w Royal Ontario Museum, 100 Queen's Park, tel. 586-5549, emeryci zaproszeni są do obejrzenia seriali filmów o znanych Kanadyjczykach. I tak "Noorthrop Frye: Journey Without Arrival" - 21 sierpnia, "Margaret Atwood: Once in August" - 28 sierpnia.

ECHO POLECA DZIECIOM:

• Kidssummer-90 już po raz czwarty oferuje przeróżne atrakcje za darmo wszystkim dzieciom do lat 10 w towarzystwie dorosłego opiekuna. Oprócz naszej gazety codzienne informacje na temat programu nadaje radiostacja CHFI FM98 o godz. 8.35, 11.35, 13.35 i 17.35 oraz "CBC at 6" i "CBC at 11" na kanale 5. Jeśli w informacji jest uwaga, że należy się wcześniej zarejestrować, proszę dzwonić pod nr tel. 363-KIDS. A oto program na ten tydzień:

- Festiwal kukurydziany z wszystkimi atrakcjami łącznie ze świeżo gotowaną kukurydzą, tańcami. 19 sierpnia między godz. 10 a 17 pojedź do Ontario Agricultural Museum do Milton. (Hwy 401 wschód, exit 320 lub 321).

- Zwiedzamy Eglinton Equestrian Club 28 sierpnia między godz. 13 a 16. Wszystko o koniach, stajniach i hodowcach. 4252 Davis Dr. Do końca Hwy 404 i skręcić na wschód.

- Wizyta w stacji telewizyjnej w studio "CBC at 6". Dzieci od lat 7 do 10 dowiedzą się jak powstaje jeden z najpopularniejszych kanadyjskich dzienników telewizyjnych. 500 Church St. Wycieczki co godzinę zaczynając od godz. 10 aż do 18. Trzeba się zarejestrować wcześniej.

KA LENDARZYK ECHA

Gdy w sierpniu z północy dmucha zwykle nastaje posucha

16 sierpnia, CZWARTEK
Amelity, Domarada, Joachima, Rocha, Stefana
17 sierpnia, PIĄTEK
Anity, Jacka, Joanny, Julianny, Liberta, Mirona, Zawiszy
18 sierpnia, SOBOTA
Agapita, Bronisława, Firminy, Heleny, Ilony, Klary, Laury
19 sierpnia, NIEDZIELA
Bolesława, Jana, Juliana, Ludwika, Sebalda
20 sierpnia, PONIEDZIAŁEK
Bernarda, Samuela, Sieciecha, Sobiesława
21 sierpnia, WTOREK
Fiedelisa, Franciszka, Joanny, Kazimiery, Piusa
22 sierpnia, ŚRODA
Bogusława, Cezarego, Hipolita, Maril, Tymoteusza, Zygfryda

SKYDOME

Macierzysty stadion zespołów Blue Jays i Argonautów. Miejsce, gdzie występują gwiazdy pop, wystawiono gigantyczną Alde. Jeden z nielicznych na świecie stadionów z ruchomym dachem.

Wcześniej czy później nasze skanadyjczale dzieci wyciągną nas do Skydomu na baseball. Warto się przygotować. Cena biletu na mecz Blue Jays waha się w granicach \$4 do \$15. Dzieci do lat 14 i emeryci wchodzi za pół ceny na zawody popołudniowe w sobotę i inne dni na mecze o godz. 12:35. Nie dotyczy to biletów po 15.00. Grupy 30-osobowe płacą mniej, ale to nas najczęściej nie dotyczy.

Wielbiciele amerykańskiego futbolu muszą się przygotować na wydatek rzędu \$12 - \$27. Ulg, poza grupowymi, nie widać.

Koncerty gwiazd pop są często dużo droższe. Od \$25 do blisko \$100. Im wcześniej się polapimy, tym lepiej. Koniki biorą dwukrotnie więcej. Pewną pociechą jest, że jeśli nasz niemowlak oswojony jest z głośną muzyką, możemy go zabrać

na koncert. Dzieci do 2 lat wchodzi za darmo. Oszczędzamy tym sposobem na opiekunce. Radzimy szukać jednak miejsc z dala od głośników.

Możemy sobie zwiedzić stadion dla przyjemności oglądania tej ciekawej budowli. Bilet kosztuje \$7 dla dorosłych, a \$5 dla dzieci. Parkingi w pobliżu SkyDome i CN Tower są drogie. Kosztują nawet \$10. Miejsca jest wciąż mało. Już lepiej metrem do stacji Union lub autobusem wzdłuż Spadiny. Przed pójściem na mecz lepiej się dobrze najeść w domu. Na stadion nie wolno wносить jedzenia. McDonald's jest droższy, podobnie jak w wielkich centrach handlowych, gdzie firma płaci wyższy czynsz.

Jeśli chcemy wybrać się na stadion radzę zapisać w kalendarzu trzy telefony. Bilety na Blue Jays 341-1111, Argonautów 595-1131, koncerty, spektakle Ticketmaster 872-1111.

AFRICAN LION SAFARI

Położone w pobliżu Cambridge, Ontario, na Safari Rd na zachód od autostrady nr 6 i mniej więcej w połowie drogi pomiędzy QEW i 401. Z Toronto 401 West, Hwy 6 South.

Jest niestety niedostępne dla osób podróżujących środkami publicznej komunikacji. Wstęp-dorośli płacą \$11.95, emeryci i młodzież w wieku 13-17 - \$9.95, dzieci w wieku od 3 do 12 \$7.95. Za tę cenę wjeżdżamy do połączonych sześciu rezerwatów, gdzie ponad tysiąc zwierząt i ptaków żyje na swobodzie. Możemy obejrzyć pokazy tresury egzotycznych zwierząt i drapieżnych ptaków, przejechać się, wygłaskać, a nawet wykapać słonia lub inne oswojone zwierzę. Dzieci mają też plac zabaw. Dorośli przyjemność jazdy na prawdziwym safari. Musimy przyznać, że zagęszczenie zwierząt sprawia, że czujemy się w onaryjskim safari nie gorzej niż w odległym i kosztownym parku narodowym Krugera w Południowej

Afryce. Żyrafy podchodzą blisko. Małpy nie oszczędzają samochodu. Jeśli budzi to Państwa obawy, u wrót parku możemy się przenieść do wygodnego, klimatyzowanego autokaru. Doradzam to wszystkim, którzy nie mają w samochodzie klimatyzacji, bowiem okna samochodu w pobliżu dzikich zwierząt muszą być zamknięte. W upalny dzień wycieczka może się zmienić w koszmar. Bilet na autobus z przewodnikiem \$3.95 dorośli, \$3.50 młodzież i emeryci, dzieci od 3 do 12 - \$2.95. Członkowie CAA i AAA po okazaniu karty członkowskiej mają 20% zniżki. Kupony z obniżką na wstęp do Safari można znaleźć w Key Toronto Magazine oraz w Toronto Guide Map, rozprowadzane przez Metropolitan Toronto Convention and Visitors Association (368-9821). Rzecz nie jest warta wielkiego zachodu, bo kilkudolarowy kupon obejmuje tylko 1 osobę. Na temat parku i programu atrakcji możemy dowiedzieć się dzwoniąc pod numer 1(519) 623-2620.

Jeżeli rodzinika planuje odwiedzenie co najmniej dwóch miejsc w Toronto, opisanych w tej i poprzedniej rubryce warto zainteresować się ofertą kuponów Solid Gold lub Entertainment 90. Kosztują ok. \$40.00. Umożliwiają blisko 50% zniżki. Informacje można otrzymać pod telefonem 443-0814 (Solid Gold) lub 736-8500 Entertainment Publications. W kolejnym numerze: Wild Water Kingdom, Canada's Wonderland.

ZAMIAST DO GARA NA TWARZ

Maseczka planowa: Jeśli zostanie nam biało nie wylewajmy. Ubijmy na pianę z dodatkiem kilku kropel cytryny. Bardzo skuteczne na rozszerzone pory i zwiotczającą skórę. **Drożdżowa:** Małą kostkę świeżych drożdży rozprowadzamy mlekiem i nakładamy na twarz na 20 min. Dobra na cerę tłustą z tendencjami do wargów. Dla cery suchej zamiast mleka dodajemy do drożdży oliwy.

PIENIĄDZE Z MAŁŻEŃSKIEGO RRSP

Pięć lat temu, w roku 1985, za poradą mojej agentki, wpłaciłem \$4,000.00 na RRSP na moją żonę w firmie ubezpieczeniowej, aby zmniejszyć moją stopę podatkową. Pani ta powiedziała mi również, że jeśli po trzech latach będziemy chcieli wybrać te pieniądze, żona zapłaci podatek według swojej stopy podatkowej, która jest o wiele niższa niż moja (żona zajmuje się domem i dziećmi i nie ma własnego dochodu). W 1986 wpłaciłem \$4,000.00 w banku na podobny plan na żonę, aby skorzystać z ulg podatkowych i dokładałem do niego po \$1,000.00 w roku 1987, 1988 i 1989, oczywiście odpisując sobie od podatku. Obecnie pieniądze są nam potrzebne i chcielibyśmy skasować ten plan żony z firmy ubezpieczeniowej, do którego nie dokładałem nic przez pięć lat. Jednakże zanim to zrobię, chciałbym się upewnić, że to żona, a nie ja zapłaci podatek, który będzie o wiele niższy niż gdybym ja go zapłacił.

Czy fakt, wpłacałem na RRSP żony w innej instytucji finansowej, zawąży na tym, kto zapłaci podatek?

J.K. Scarborough

Wiele osób wie o istnieniu małżeńskiego planu RRSP (spousal RRSP) i zdaje sobie sprawę z tego jak można korzystać z niego w planowaniu podatkowym, szczególnie jeśli istnieje między małżonkami duża rozbieżność w dochodach. Nie zawsze jasny jest fakt, czy okres trzech lat (Three year Attribution Rule)* dotyczy poszczególnego planu małżeńskiego RRSP, czy też wszystkich planów małżeńskich, na które dana osoba wpłaca.

Otóż okres trzech lat dotyczy

wszystkich małżeńskich planów RRSP, wpłacanych na konto danej osoby. Przy wypłacaniu planu RRSP instytucja finansowa musi wypełnić formę T3RSP, gdzie jest rubryka w której należy zaznaczyć, czy jest to plan małżeński, czy nie. Przy składaniu zeznania podatkowego za rok, w którym żona skasowała dany plan RRSP należy wypełnić formę T2205**, gdzie należy pokazać wszystkie wpłaty na małżeński plan RRSP, które wpłynęły na jej konto w okresie ostatnich trzech lat. Jeśli Państwo skasują plan żony na \$4,000.00 to w końcowym efekcie żona zapłaci podatek od \$1,000.00, a pan zapłaci podatek od \$3,000.00, które w kwotach \$1,000.00 wpłacił pan w ciągu ostatnich trzech lat na małżeński plan (spousal RRSP) (chyba że wpłata w roku 1987 wpłynęła w ciągu pierwszych 60 dni roku i dotyczyła rozliczenia podatkowego za rok 1986. W tej sytuacji żona zapła-

ci podatek od \$2,000.00 i pan zapłaci podatek od \$2,000.00).

Na pytania dotyczące ubezpieczenia na zdrowie, życie, planów emerytalnych, funduszy inwestycyjnych oraz planów szkolnych odpowiadam na łamach ECHA lub indywidualnie tel.: (416) 622-1115 lub (416) 746-5270.

Redaguje:
HALINA BARANOWSKA
M.A. A.I.I.C.

* Three Year Attribution Rule oznacza, że osoba wpłacająca na plan małżeński (spousal RRSP) przy kasowaniu tego planu w ciągu trzech lat od jego założenia, płaci podatek tak jak by to był jego/jej własny plan.

** Wypełnienie formy T2205 nie jest wymagane w przypadku śmierci małżonka lub rozkładu małżeństwa oraz innych wymienionych na odwrocie tej formy.

SKARB NIEUSTRASZONYCH

W ruinach zamku w Tęczynie jest ponoć ukryty skarb. Odnaleźć go może jedynie ktoś o dobrym i nieustraszoną sercu. Próbował niejeden do skarbów łączynskiego zamku się dobrać, ale wracał z niczym. Najdalej doszedł Maciek z Tęczyna. Opowiedział potem jak to w podziemiach zamczyska było. A było tak.

Poradzono mu, by wybrał się na zamek w księżycową noc, która drogę do skarbu dobrym ludziom otwiera. Otworzyły się przed nim gruzy, odsłaniając wejście do piwnicy. Zszedł Maciek po kamiennych schodach do niskiej piwnicy. Poświecił łuczywem. Ujrzał na środku pokoju otwarte trzy skrzynie, pełne miedzianych naczyń, ozdób, pieniędzy. Już chciał w nich ręce zanurzyć, gdy nagle, nie wiadomo skąd, wyskoczyły na niego trzy małe pieski, podnosząc jazgot straszny. Niejeden by się przestraszył, ale nie Maciek. Gwizdnął na psy, ręką nakazał im siadać. Posłuchały. Wrócił Maciek do skrzyń, ale je już puste zastał. Zniknął skarb miedziany. Za to w ścianie pokazały się drzwi do sąsiedniej komnaty. Wszedł tam śmiało, choć na progu ujrzał trzy, groźnie warczące, średniej wielkości psy. Nie bacząc na ich złość podszedł śmiało i leżąc im groźnym głosem nakazał. A gdy rozkazu posłuchały, podszedł do skrzyń, które ujrzał na środku komnaty. Były pełne srebra! Już miał srebrną monetę podnieść, gdy skarb znikł.

Ale oto znów ujrzał drzwi rozwarte na kręte, prowadzące w dół schody. Zszedł nimi do wielkiej pieczary. Uderzyła go jasność. Pomieszczenie wypełnione było drogocennymi kamieniami i złotem. Ale i tego skarbu strzegł pies wielki jak ciele, czarny jak noc. Nie przeraził się olbrzymia Maciek. Niczym do wiejskiego kundla łagodnie zagadał. Zbliżyła się bestia warcząc i jeżąc sierść, gotowa do skoku. Ale chłopak stał nieporuszony, mówić nie przestawał. Obwąchał go pies dokładnie, uspokoił się, po dłoniach polizał. W końcu niczym szczeniaczek u nóg się łasić zaczął. Poglaskał Maciek psa i postanowił się skarbem zająć. Zdjął z pleców torbę, otworzył, pierwszą garść drogocennych kamieni nabrał. A wtem z jego torby waż wypełził i szybko między skarb się wślizgnął. Krzyknął z przerażenia chłopiec, wypuścił klejnoty z ręki. Łuczywo opuścił. Zgasło światło. Długo się biedził, zanim je ponownie zapalił. Ale co to? Znikł pies i z trudem odnaleziony skarb. Wszystko przepadło!

Po omacku i z trudem wydostał się z podziemia. Ledwo wyszedł, zawarły się za nim ruiny.

Na próżno później wiele razy po zamczysku w księżycowe noce błądził. Po latach zajrzał do starej torby. Znalazł tam miedziany pieniądz i srebrny pierścionek.

A skarb wciąż czeka na innego, nieustraszonego śmiałka.

KTO SIĘ BOI TAKIEGO PSA?

Foto Archiwum ANDRZEJ STAWICKI NR 143 • 16 - 22 SIERPNIA 90

POMOC W NAUCE DEMOKRACJI

W dniach od 11 do 25 lipca br. dr. Yvonne Bogorya-Buczowska przewodnicząca "Education & Training Program for Poland", przebywała z wizytą w Polsce, aby przeprowadzić rozmowy z instytucjami związanymi z naszym działaniem.

W tym celu spotkała się z wicemin. Edukacji Narodowej Andrzejem Janowskim i z wicemin. Grzelakiem. Program Komitetu został formalnie przyjęty przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Komitet będzie partycypować w tworzeniu tzw. "Colleges of English" poprzez przysyłanie do Polski nauczycieli języka, zbieranie materiałów do nauki języka jak: książki, taśmy i inne pomoce naukowe dla wyposażenia ośrodków.

Komitet szczególnie zaopiekuje się college'ami tworzonymi przy Uniwersytetach Łódzkim i Wrocławskim. Planuje się również współpracę z innymi uniwersytetami.

Dr. Yvonne Bogorya spotkała się także z sen. Jerzym Regulskim w sprawie szkolenia samorządów terytorialnych. Jako reprezentantka Fundacji Rozwoju Lokalnej Demokracji, której prezesem jest sen. Re-

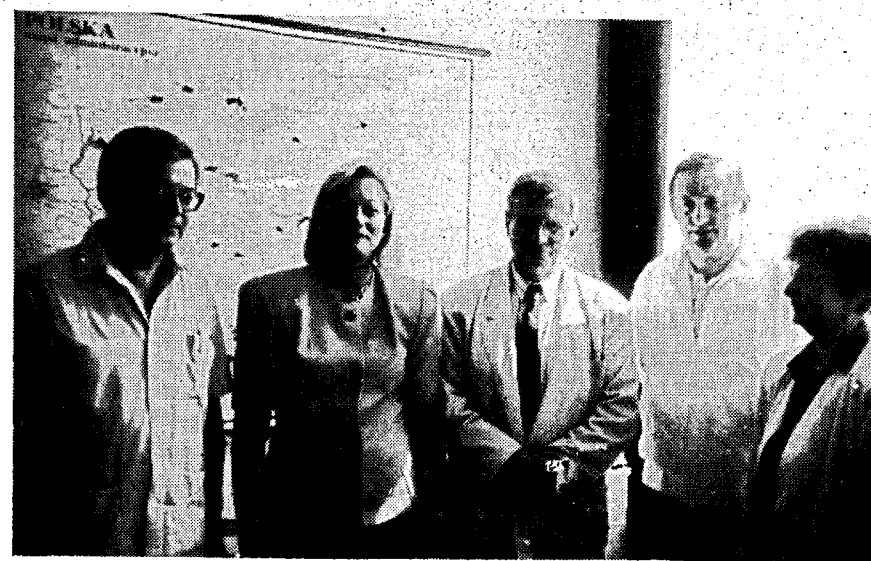
gulski - odbyła ona szereg rozmów z przedstawicielami Fundacji w celu zdefiniowania specyficznych potrzeb w dziedzinie szkolenia kadr.

Sen. Jerzy Regulski i dr. Yvonne Bogorya spotkali się z ambasadorem Kanady Peter Hancockiem w celu przedstawienia mu potrzeb Fundacji.

Dr. Yvonne Bogorya wyraziła swoje poparcie dla koncepcji współpracy między miastami Toronto i Warszawa, zapoczątkowanej przez radnego miasta Chris Korwin-Kuczyńskiego. Spotkała się także z prezydentem M. Warszawy inż. Stanisławem Wyganowskim, który zapowiedział swoją wizytę w Toronto we wrześniu b.r.

Kontakt między miastami może zapewnić w przyszłości wymianę ekspertów i profesjonalistów nie tylko w zakresie urbanistyki demokratycznych form rządzenia, ale także i w innych dziedzinach, takich jak planowanie miasta, ochrona środowiska, itp.

"Education & Training
for Poland" Committee
KPK o. Toronto
Tel. (416) 392-0503
Fax (416) 392-0398

Tło: Mapa Polski z ośrodkami nauki języka angielskiego

Od lewej: Dyr. S. Puchala, dyr. Dep. Współpracy z Zagranicą, dr Yvonne Bogorya, Przewodnicząca Komitetu, wicemin. Edukacji A. Janowski, Stan Matecki, członek Komitetu, Lucyna Tarasiewicz, dyr. Dep. Kształcenia, Doskonalenia Nauczycieli Ministerstwa Edukacji Narodowej

NR 143 • 16 - 22 SIERPNIA 90

KOMUNIKATY

UWAGA!

Osoby pragnące pozostać na stałe w Kanadzie! Ministerstwo Imigracji planuje zakończenie programu sponsorowania (self exile) we wrześniu bieżącego roku.

We wszystkich sprawach związanych z imigracją, prosimy się kontaktować z prywatnym biurem konsultacyjnym

LES PRUSINSKI
192 Garden Ave.

TEL. 588-1659

Bezpłatne porady we wtorki, po uprzednim uzgodnieniu.

SOUTH ETOBICOKE COMMUNITY LEGAL SERVICES

udziela porad prawnych po polsku, wyłącznie w czwartki od godz. 14.00 do 16.00, dla osób mogących wykazać się niskimi dochodami

• sprawy emigracyjne • problemy z właścicielami domów • sprawy związane z zasiłkiem dla bezrobotnych • zasiłek społeczny i rodzinny • emerytury

TEL. 252-7218

2970 Lakeshore Blvd. W. # 303
(Blisko Islington)

POCZTA DO ODEBRANIA

Ośrodek Imigracyjny Kongresu Polonii Kanadyjskiej, Okręg Toronto, podaje listę osób, które mają do odebrania korespondencję. Proszę zgłaszać się w tej sprawie od poniedziałku do piątku między 10:00 - 16:00 na 5 Augusta Ave., pokój 202, lub telefonicznie dzwoniąc pod numer 863-0126, prosić Szczepana.

JARZĘBIŃSKI KRZYSZTOF
WESOŁOWSKI IRENEUSZ JAN
ZMYŚŁOWSKI KRZYSZTOF

UNIVERSE COMPUTERS

JAN ŻYLIŃSKI

XT-12MHz \$550,- 386SX-16MHz \$1150,
AT-12MHz \$750,- 386-22MHz \$1500,-
VGA (1024-768) oraz wiele komputerowych części.
Dzwoń po więcej informacji.

UNICAR AUTO COLLISION & Paint Centre

Południowe Etobicoke, 81 Shorncliffe Rd.

Mamy wyposażenie, które pozwala na naprawę takich samochodów jakich inne warsztaty nie chcą nawet oglądać.

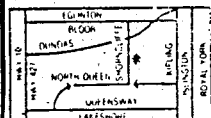
• naprawy powypadkowe • malowanie
• prostowanie ram • zabezpieczenia przed korozją
MIAŁEŚ WYPADEK?

PAMIĘTAJ! Możesz wybrać nas. To dobry wybór.

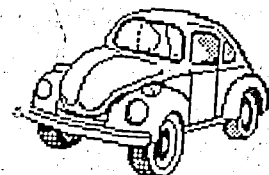
Bezpłatne kosztorysy napraw • Całkowite
rozliczanie z firmami ubezpieczeniowymi

• Holowanie • Samochody zastępcze na czas naprawy.

Duża zniżka na kompletne
malowanie

(416) 239-7377

**AUTO DRIVING
SCHOOL**
The Helpful
Professionals

**Wojtek
Antczak**

Licencjonowany instruktor
jazdy udziela lekcji oraz
przygotowuje do egzaminów
państwowych (Kat. "G")

270-8145

res.
536-5454

bus.

900 Dufferin St. ste 215
Toronto, Ontario

KAPITAŁNE REMONTY SILNIKÓW

wraz z pełnym instalowaniem

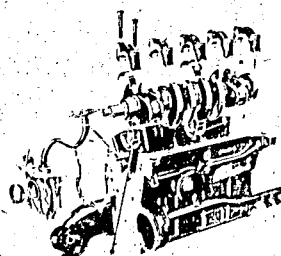
objęte 1-roczną lub 30 000 km gwarancją na pracę i części

CRANKSHAFT SERVICE SUPPLIES LTD

Stan Ignakiewicz

30 LAT PRAKTYKI

Leszek Kraska

KOMPLETNE NAPRAWY SAMOCHODÓW
KRAJOWYCH I IMPORTOWANYCH

- certyfikaty samochodów do rejestracji
- naprawy głowic
- borowanie bloków
- naprawy układów hamulcowych i kierowniczych
- przebudowa transmisji
- okazjonalna sprzedaż części zamiennych do silników

FORTE zabezpieczy Twój motor

537-2529

483 DUPONT STREET (przy Bathurst)

537-5857

UWAGA

Polonia w Toronto i okolicy
**POLISH ALLIANCE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.**

2150 Bloor St. W.

(wejście od wschodniej strony budynku)

Tel. 762-9523

otwarta

codziennie od 10⁰⁰ - 2³⁰ po poł. i od 7³⁰ - 9⁰⁰ wiecz., we
wtorki tylko od 10⁰⁰-12³⁰ p. poł., soboty od 10³⁰-12³⁰ po poł.

Konta depozytowe.....	9 1/2% rocznie
Specjalne konta depozytowe.....	9 % rocznie
(oprocentowane na każdy dzień depozytu)	
3-miesięczne certyfikaty.....	10 1/4% rocznie
3-miesięczne, minimum \$50,000.....	11% rocznie
6-miesięczne certyfikaty.....	10 3/4% rocznie
6-miesięczne, minimum \$50,000.....	11 1/2% rocznie
1-roczone certyfikaty.....	10 3/4% rocznie
1-roczone, minimum \$50,000.....	11 1/2% rocznie
3-letnie certyfikaty.....	10 1/4% rocznie
3-letnie "non-redeemable".....	10 1/2% rocznie
3-letnie, minimum \$50,000.....	10 1/2% rocznie
OHOSP.....	11% rocznie
R R S P.....	
"demand" depozyt.....	11 1/2% rocznie
1-roczy "term" depozyt, min. \$10,000.....	11% rocznie
3-letni "term" depozyt, min. \$10,000.....	10 1/2% rocznie
RRIF.....	11% rocznie
Pożyczki personalne.....	18% rocznie
Pożyczki hipoteczne.....	14 3/4% rocznie
(\$50,000 pożyczki ubezpieczone na życie)	
Line of credit.....	18 1/2% rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest
warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

Islington

CHRYSLER PLYMOUTH

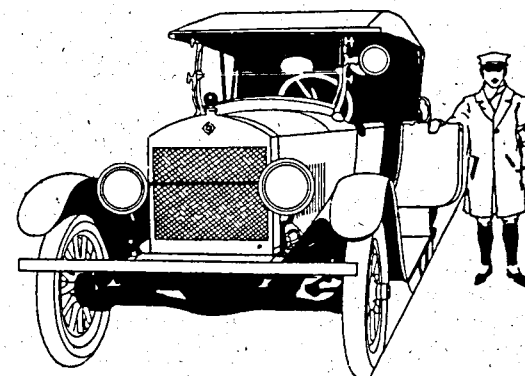
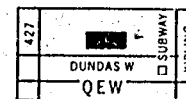
5476 Dundas Str. West, Islington, Ont. M9B 1B6

TEL. biuro: 239-3541, dom: 429-5494

ADAM MEDYNA

Sales & Leasing Consultant

Sprzedaż i leasing samochodów
nowych i używanych
Golf, Dodge - Plymouth,
samochody osobowe, vany, pick-ups

Arnold Penk

Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody
General Motors

ADDISON ON BAY LTD.

SALES & LEASING

832 Bay St. (przy College), Toronto, Ont.

oferuje

Nowe samochody 89 i 90.
Posiadają 3-letnią gwarancję na wszystko

Niskie oprocentowanie pożyczek
na niektóre modele samochodów

Wielka wyprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu 1 Szeroki wybór nowych i używanych samochodów 1 Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję 1 ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż i pożyczkę, poleca tanio ubezpieczenia, uwzględniające zagraniczne prawa jazdy. Osoba opieką ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym; trzeba wiedzieć z kim przeprowadzić tak poważną transakcję. ARNOLD PENK został wyróżniony przez GM jako Gold Master Salesman. Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u ARNOLDA PENKA!

Po wszelkie informacje uprasza się dzwonić: 964-3211 lub do domu:

731-0757 o każdej porze, podając nazwisko i numer telefonu.

A & A MOTORS

NAPRAWA I SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

Inż. ANDRZEJ BOGUCKI

ANDRZEJ KOZIARSKI

- 87 Chevrolet Celebrity \$ 6,250.00
Luksusowy, godny polecenia,
Air condition, automatic
- 86 Chrysler Reliant \$ 4,500.00
Air condition, bardzo czysty,
bardzo dobry stan, automatic
- 86 VW Golf Diesel \$ 4,600.00
Bardzo ekonomiczny, 5 biegów

- 84 Dodge Caravan SE \$ 5,000.00
Idealny dla rodziny lub małego
biznesu, automatic
- 83 Chevrolet Cavalier \$ 2,250.00
Idealny na pierwszy samochód w
Kanadzie, automatic
- 82 Mazda GLC \$ 1,200.00
Bardzo dobry na 'Pizza' lub
'Gazety'!!!, 5 biegów

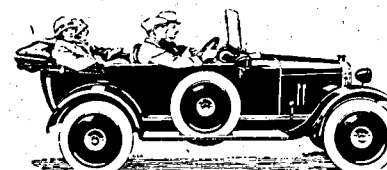

Wszystkie samochody z 'certyfikatem'

1541 - A The Queensway,
Toronto, Ontario M8Z 1T8

252-0226

Najlepiej zadzwoń
o silnik - używając

Wszystkie naprawy samochodowe

Specjalne ceny

Certyfikaty aut - \$29.95
Hamulce tylne - \$59.95
Hamulce przednie - \$84.95
Tłumiki od \$40.05
(Installed, Lifetime Guaranty)

- Pisemna gwarancja ważna w całej Kanadzie
- Konserwacja przeciwkorozyjna
- Większość napraw w 30 minut
- Bezpłatna inspekcja

251-2203, po polsku 274-8229

Thruway Muffler & Brakes Centre

3090 Lakeshore Blvd. W. Toronto
Druga lokalizacja w SCARBOROUGH - TEL. 297-4800

LEX-SERVICE

oferuje obsługę prawną, organizacyjną i finansową w zakresie:

- powoływania, rejestracji i prowadzenia spółek akcyjnych i z o.o.
- porad prawnych, finansowych i podatkowych dla przedsiębiorstw, spółek i osób prywatnych
- pośrednictwa w obrocie prawnym nieruchomościami
- podejmujemy się załatwiania spraw nietypowych i skomplikowanych

Prezes **TADEUSZ STAŃSKI**

TEL. (48-22) 635-6059

00-248 Warszawa, ul. Schillera 6

DO YOU KNOW?

- We are the biggest life insurance company in Canada by asset size...

JERZY SZEMPLIŃSKI

- Spłaty hipoteki poprzez RRSP
- Ubezpieczenia indywidualne i grupowe na życie, chorobowe, biznesu, świadczenia socjalne (dentysta, lekarstwa)
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP
- Plan edukacyjny dla dzieci
- Inwestycje, \$ 100 000 wolne od podatku
- Ubezpieczenia dla odwiedzających

TEL. biuro: 222-1977; dom 848-1250

Mutual of Omaha Insurance Company

UBEZPIECZENIA dla odwiedzających w razie choroby lub wypadku
plan finansowy zabezpieczający dzieci
plan emerytalny RRSP

Jerzy Majewski, M.Sc.

Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

ZAINTERESOWANI WSPÓŁPRACĄ Z POLSKĄ,

posiadamy kilkaset ofert z firm polskich dotyczących różnych aspektów współpracy z firmami zachodnimi. Za \$15 otrzymasz listę firm zainteresowanych eksportem, joint venture i innymi formami współpracy. Oferujemy także pośrednictwo w zakresie handlu, charteringu i usługi formalne przy tworzeniu spółek.

C.T.I. 2356 Gerrard St.E. Suite 183, Toronto, Ontario M4E 2E2, CANADA Fax: (416) 438 6380

Halina Baranowska
MA, A.I.I.C.

Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSP, dożywotnie renty, ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance Co. Ltd.
suite 531, 21 Four Seasons Place
ETOBICOKE ONT. M9B 6J8

Tel. bus. 622-1115

NEW YORK LIFE Insurance Company

2 SHEPPARD AVE. E., STE. 404, TORONTO

Planowanie finansowe i ubezpieczenia

- LIFE INSURANCE - na życie
- DISABILITY - chorobowe
- MORTGAGE - hipoteczne
- GROUP, BUSINESS - handlowe
- RRSP, ANNUITY - emerytury
- VISITORS - dla odwiedzających

Po bliższe informacje proszę dzwonić
Biuro: 226-6525 Dom: 858-0129

Andrzej Krysiak

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont.

TEL.: 531 - 4647

FAX: 531 - 2396

INSURANCE NA:

DOMY

SAMOCCHODY

KOMERCYJNE

SKLEPY

WYCIECZKI
ZAPROSZENIA
WIZY

WYMIANA PASZPORTÓW
UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH -
100 dni TYLKO \$ 135.00
BILETY SAMOLOTOWE

HUMBERVIEW TRAVEL

185 Roncesvalles Ave. TEL.: 588 - 0039

GRAND FLOORS

Solidnie układam, cyklinuję, lakieruję wszelkie rodzaje podłóg drewnianych po bardzo niskich cenach. Naturalne lakierowanie 70 - 80 centów za stopę. "Stain finish" - \$1.30 za stopę. Darmowe wyceny.

GRZEGORZ

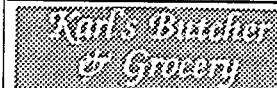
TEL. 282-5545

Polska księgarnia ARKADIA

oferuje książki, kasety do nauki angielskiego, czytelnice czasopism oraz wypożyczalnię polskich filmów video

- Prowadzimy sprzedaż wysyłkową •

1600 Bloor St.W.
Toronto, M6P 1A7
TEL. 533-8011

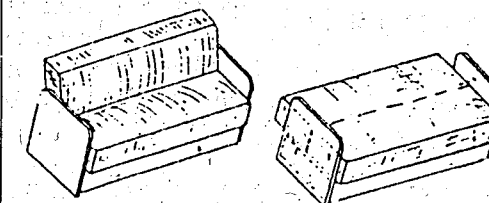
właściciel: Karol Jarząbek

Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa, wędliny własnego wyrobu, smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze.

105 Roncesvalles Ave.
TORONTO

TEL. 531-1672

POLSKIE WERSALKI z pojemnikiem na pościel i tradycyjną włosaną tapicerką DOBRA CENA - SZYBKI SERWIS

HOME-DOM
246 - 9223

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION

Instalacje elektryczne, renowacje łazienek, kuchni, wykładziny, kafelki, wykańczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA
☎ 249-5212 lub 742-1302

CHCESZ POZNAĆ
swoją przyszłość,
masz problem, nie wiesz
jak go rozwiązać?
Może pomoże Ci
w tym wróżba z kart.

Dzwoń

633 - 4469

prosić Anię

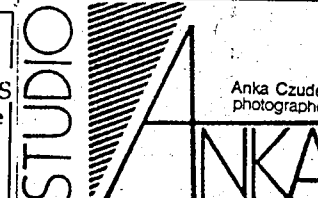

Modern
GIFT
SHOP

King Shepard Plaza
2560 Shepard Ave.
MISSISSAUGA
TEL. 949-1106

SZUKASZ PRACY W SWOIM ZAWODZIE?

EWA DUBISKI, B.Sc., M.S.
Wspólnie z Tobą opracuję strategię starania się o pracę. • Jak pisać Resume i cover letter • Jak przygotować się do interview.
TEL. 925-8128, po godz. 6.

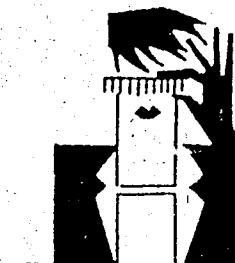
2374 Bloor St. West, Toronto
(416) 769-4488

Dr. JOLANTA JASTRZEBSKA
lekarz ogólny

- Choroby skóry
- Choroby dzieci

Przyjmuje od pon. do piątku od 13 do 19:39, w soboty od 9:30 do 13.
TEL. 588-7878

2333 Dundas Str. W. 404

PARIS STUDIO
2007 BLOOR St. West, TORONTO
Ont. M6P 3L2

tel. (416) 766-0660

**SALON
FRYZJERSKI**

**ANDRZEJ
z WARSZAWY**

- UŻYWAMY PRODUKTÓW FRYZJERSKICH FIRMY FRANCUSKIEJ "PERMA"
- USŁUGI KOSMETYCZNE WYKONUJE PANI MILA (manicure, pedicure, woskowanie, henna)

ZAKŁAD CZYNNY OD PONIEDZIAŁKU DO PIĄTKU
OD 9:00 DO 19:00 (7 pm), W SOBOTĘ OD 9:00 DO 17:00

Ubezpieczenia szpitalne dla odwiedzających
100 dni TYLKO \$100.00
SCOTT JOYCE LIMITED

Ottawa
(613) 235-6767

Także ubezpieczenia na mieszkanie
• samochód • życie

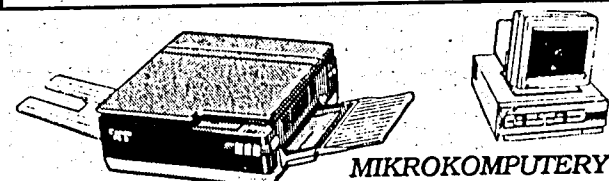

TIPS

Tomasz Iwanowski
Professional Services Ltd.

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA
TEL. 399-9950 lub 890-4756 (całą dobę)
FAX 890-6092

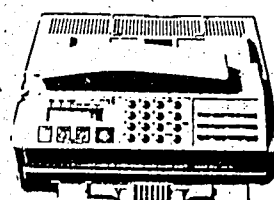
Jako niezależni dystrybutorzy możemy dopasować do
Waszych potrzeb biurowych sprzęt elektroniczny
klasy światowej

MIKROKOMPUTERY

KOPIARKI

- możliwość kupowania na raty
- wynajem (Lease)
- wymiana na nowe
- pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

SHARP

FAXY

TIPS

Tomasz Iwanowski
Professional Services Ltd.

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA
TEL. 399-9950 lub 890-4756 (całą dobę)
FAX 890-6092

Oferujemy pełny wybór telefonów
przenośnych i samochodowych
najlepszych światowych firm!

- 5-letnia gwarancja na wybrane modele
- gwarantowane najlepsze ceny i serwis
- możliwość kupowania na raty
- wynajem (Lease)
- wymiana na nowe (Trade in)
- pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

OGROMNE OSZCZĘDNOŚCI!
BELL CELLULAR

MASTER PRINTING INC.
PUBLISHING • PRINTING • ADVERTISING
2965 DUNDAS STREET WEST TORONTO ONTARIO CANADA M6P 1Z2
TEL. (416) 761-9659 761-1768 • FAX (416) 761-1933

Polska drukarnia oferuje kompletny zestaw usług graficznych i drukarskich.
Najwyższa jakość wykonania i krótkie terminy. Pomoc w wyborze treści,
papieru, szaty graficznej oraz w tłumaczeniu.

- Wizytówki • Papeteria firmowa • Rachunki bezkalkowe • Ulotki • Broszury • Katalogi • Książki • Zaproszenia ślubne • Plakaty • Kalendarze • Napisy na okna wystawowe i samochody • Szylidy • Pieczątki • Rozprowadzanie ulotek

UWAGA AKCJE!

Nie zwlekaj - już dziś kup akcje w Polsce, które jutro dadzą Ci zysk. Za jedyne \$3 otrzymasz adres i nazwę instytucji rządowych sprzedających polski kapitał. To nie jest lipa. Bądź udziałowcem w Ojczyźnie. W ten sposób pomożesz sobie i Polsce. Kopertę za powrotnym adresem i znaczkiem oraz czekiem na \$3 wyślij na adres:

GRACE WENCEL
38 Wicks Dr.
L1Z 1C2 AJAX, ONT.

BIOENERGO-TERAPEUTA

diagnozuje i leczy
zakłócenia układu
krążenia i przewodu
pokarmowego, migreny,
nerwobóle, reumatyzm
i niedomogi kręgosłupa,
choroby lokomocji,
usuwa drętwienie
i niedowład kończyn
TEL. 234 - 9692

\$ KORPORACJE

\$ PROFESJONALIŚCI

\$ OSOBY INDYWIDUALNE

26 GLENADEN AVE. EAST, TORONTO, ONT. M8Y 2L3

\$ Skorzystaj z wypróbowanych wieloletnich strategii
odpisów podatkowych

\$ Zaoszczędź setki dolarów dzięki naszym mało znanym
technikom planowania podatkowego

\$ Nie trać czasu na zapoznanie się z przewodnikiem Urzędu
Podatkowego, który nie ujmuje wielu dozwolonych
odpisów

Zdaj się na fachowe i dyskretne usługi firmy
Piotra Chwalisza

CHWALISZ TAX
& BUSINESS CONSULTING INC.

\$ Stosujemy przepisy prawa podatkowego na korzyść Klienta!
\$ NIE ZWLEKAJ - ZADZWOŃ DZISIAJ!

TEL. (416) 233 - 2804 FAX: (416) 233 - 3583

\$ PROWADZENIE KSIĄG

\$ PRZYGOTOWYWANIE SPRAWOZDAŃ

NR 143 • 16 - 22 SIERPNIA 90

NAJNIŻSZE CENY TOWARÓW DO POLSKI

Dostawy w cyklu 14-dniowym. Dowolnie zestawiaj skład paczki.
Zamówienie minimum 5 kg.

Ilość	Nazwa towaru	Cena CDS	Razem
..... x 1 kg	Cytryny	2.60	=
..... x 1 kg	Pomarańcze	2.60	=
..... x 1 kg	Grejpfruty	2.60	=
..... 840 g	Ananas plaster. w puszcze	3.30	=
..... x 100 g	Czekolada gorzka	0.90	=
..... x 100 g	Czekolada mleczna	0.90	=
..... x 100 g	Czekolada orzechowa	1.00	=
..... x 400 g	Bomboniera	4.20	=
..... x 300 g	Cukierki witaminowe	3.40	=
..... x 1 op	Guma do żucia (60 g)	0.90	=
..... x 250 g	Kawa ziarnista brazylijska	2.40	=
..... x 1 kg	Kawa ziarnista brazylijska	8.00	=
..... x 3 kg	Kawa ziarnista brazylijska	20.00	=
..... x 100 g	Herbata cejlońska	1.30	=
..... x 25 szt.	Herbata ekspresowa norm.	1.30	=
..... x 25 szt.	Herbata ekspresowa różana	1.30	=
..... x 400 g	Herbata instant cytrynowa	2.50	=
..... x 800 g	Czekolada w proszku	4.80	=
..... x 250 g	Kakao	2.00	=
..... x 200 g	Rodzynki kalifor.	1.30	=
..... x 200 g	Migdały kalifor.	2.30	=
..... x 200 g	Wiórki kokosowe	1.60	=
..... x 400 g	Pasta czekl. orzech.	2.70	=
..... x 500 g	Margaryna mleczna słonecz.	2.10	=
..... x 1 l	Olej jadalny. roślinny	5.20	=
..... x 500 g	Ryż (USA)	2.10	=
..... x 400 g	Mąka kartoflana	1.90	=
..... x 3 op	Budyń czekol. i waniliowy	1.40	=
..... x 5 kg	Cukier	6.50	=
..... x 500 g	Pieprz czarny	6.00	=
..... x 160 g	Sardynki w oleju	1.20	=
..... x 200 g	Filet śledziowy w pom.	1.40	=
..... x 200 g	Ser żółty krojony	1.90	=
..... x 450 g	Szynka w puszcze	4.80	=
..... x 340 g	Szynka mielona	2.50	=
..... x 1 l	Sok pomarańczowy	2.60	=
..... x 840 g	Brzoskwinie w puszcze	3.10	=
..... x 0.33 l	Piwo w puszcze	1.50	=
..... x 200 g	Orzeszki ziemne solone	1.30	=
..... x 1 szt.	Pasta do zębów (fluor)	1.40	=
..... x 1 szt.	Mydło toaletowe Fa	1.20	=
..... x 3 kg	Proszek do prania	12.50	=
	Razem:		

Ubezpieczenie i dostawa paczki:
BEZ OPŁAT w Kanadzie i w Polsce.

Załączam Cheque lub Money Order na sumę ogółem CDS

NADAWCA: tel.:

ODBIORCA: tel.:

Zlecenia przyjmuje: **COPYA-TRADE,**
291 Lois Crescent, TIMMINS, Ont. P4P-1G6
TEL. 705-268-6875 (po 6 pm); TEL. 416-266-1456 (po 6 pm);
FAX 705-268-9181 (bez przerwy).

NR 143 • 16 - 22 SIERPNIA 90

ADWOKACI

MALICKI and MALICKI
Marek S. Malicki
Adwokat

3020 Kirwin Ave. Mississauga, L5A 2K6
TEL. 279 - 6250

Załatwia sprawy:
- kupna i sprzedaży nieruchomości - hipoteki - sporne sprawy
matrimonialne - testamenty (ostatnie wole) - spadki

... przychodzi z pomocą
każdemu,
kto ma problemy
z prawem karnym
Auto - 580-6445

adwokat
KRZYSZTOF PREOBRAŻŃSKI
dom (24 g.): 537-8842 praca: 964-1717
fax: (416) 964-0823

Adres kancelarii adwokackiej:

99 CHARLES STREET, E. TORONTO, ONT. M4Y 1V2

FIRMA ADWOKACKA

MICHAEL CZUMA ASSOCIATES

Oferuje doświadczenie i efektywną pomoc
w sprawach KARNYCH

- Prowadzenia samochodu w stanie nietrzeźwym (Impaired driving)
- Napaści (assaults) • Kradzież (theft)
- oraz we wszelkich sprawach podlegających kodeksowi karnemu, włączając sprawy sądowe i apelacje na wszystkich szczeblach sądownictwa

Mec. Michał Czuma, L.L.B.

599 - 5799

481 University Ave., Suite 502
Toronto, Ontario M5G 2E9

BEZ KOLEJKI

Nowe Biuro Paszportowo-Wizowe
Załatwia:

- Wizy do Polski
- Wymianę i przedłużanie ważności paszportów
- Wyjazdy grupowe • Kolonie dla dzieci i młodzieży
- Studia wyższe w Polsce.
- Pomagamy w wypełnianiu wszelkiego rodzaju
kwestionariuszy związanych ze sprawami
konsularnymi
oraz pisanie upoważnień i podań.

Dogodne godziny otwarcia

Poniedziałek - piątek 11:00 rano - 7:00 wieczór
Sobota - 11:00 - 6:00

Nie trzeba iść do Konsulatu, aby załatwić sprawę.
Biuro "BEZ KOLEJKI" pomaga i doradza
1605 Queen St. W. (tuż przy Roncesvalles)
TEL. 533 - 1873

Dla Polonii w SCARBOROUGH

EXPOL

Przedstawiciel
Pekao i Polimexu

- zaproszenia, wizy, paszporty
 - paczki morskie i lotnicze
 - zestawy żywnościowe i leki
 - sprzęt RTV, maszyny, samochody
 - przekazy na konta i gotówka do rąk
 - ubezpieczenia dla odwiedzających
- 3630 LAWRENCE AVE. E. # 26
TEL. (416) 438-5656

Markham Rd.

Lawrence Ave. E.

BLOOR NATUROPATHIC CLINIC

Leczenie środkami naturalnymi:

zioła, akupunktura, homeopatia, hydroterapia,
komputerowa analiza diety

Lidia Dobosz, M.D.(P), N.D.

Halina Sroczyńska, M.D.(P), N.D.

1595 Bloor St.W.,

Toronto, Ontario M6P 1A6

TEL. 534-0050

DR. MARIA KALISIAK

uprzejmie zawiadamia o otwarciu
gabinetu lekarskiego

przy 2299 Dundas St. West, pok. 406

- Choroby wewnętrzne
- Choroby dzieci

Przyjmuje codziennie, również w sobotę.
Proszę dzwonić o każdej porze

TEL. 534 - 4230

ROYAL LEPAGE
227 VODDEN STR.
BRAMPTON, L6V 1N2

**DANUTA
MAJEWSKA**

Sales Representative

Kupno - Sprzedaż

Bezpłatna porada i wycena domów

D z w o ñ 792-0866

biuro: 457-5800 całą dobę

Brampton. 3-sypialniowy dom szeregowy z
garażem, cena \$156,900.

Toronto - \$230,000 3-piętrowy bliźniak, bardzo blisko Roncesvalles. 2 kuchnie, 3 łazienki, 2 oddzielne wejścia. Ładny balkon i taras.

ROYALLEPAGE REALESTATE SERVICES LTD, REALTOR

Hubert Węsierski, Ivan Grgić
2342 Bloor St. W., Toronto
Tel. 762-5365

**KINGSWAY
MEAT
PRODUCTS**
&
DELICATESSEN
LTD.

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej
produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych
polskich rzeźników według tradycyjnych polskich
receptur

CENY KONKURENCYJNE

DWA DOBRZE ZAOPATRZONE SKLEPY MIĘSNE
W KITCHENER

WALESA'S MEATS & DELI

331 B King St. W., Kitchener, 741 - 5383

270 Bleams Rd., Kitchener, 893 - 6666

Pieczyno, wędliny, sery, słodczy, gczety,
świeże mięso. Można zamówić 1/2 krowy lub świni.

SPRZEDAŻ • KUPNO • WYCENA
FINANSOWANIE NIERUCHOMOŚCI

BEZPŁATNE PORADY FINANSOWE
POSZUKUJĘ DOMÓW NA SPRZEDAŻ

HENRY

A. RASTON

Biuro: 588-8950 Dom: 767-4022

1600 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A7

CHIN

RADIO/TV INTERNATIONAL

Polski Program Radiowy

ECHO OJCZYZNY

Redagują dla Polonii i o Polonii:

KRYSTYNA I RYSZARD PIOTROWSCY

- Wiadomości z Polski
- Informacje o życiu i działalności środowiska polonijnego w Toronto, Kanadzie i na całym świecie
- Wywiady z politykami, ludźmi nauki i rozrywki
- Muzyka i piosenka
- Koncert życzeń

TEL. 531-9991 od 10-11

TEL. 568-1489

Od poniedziałku do piątku na fali FM 100.7
od godz. 10:30 do 11:30 rano.

P.O.Box 26 STN "A" Mississauga, Ont. L5A 3A1

INCOME TAX CONSULTANT

Członek Kanadyjskiej Federacji

Konsultantów Podatkowych

Czesław Kępa

1768 Pagehurst Ave., Mississauga, Ont.

TEL. 238-0447

wykonuje servis w zakresie:

- sporządzania zeznań podatkowych, całorocznych konsultacji z prawa podatkowego, księgowości, otwierania i sprzedaży biznesów.
- Wystawia listy o wysokości dochodów z biznesów do wszelkich instytucji.

KONSULTANT PODATKOWY

JACEK REMBECKI

5374 Richborough Dr. Mississauga, Ont.

TEL. 568 - 4768

REM TAX SERVICE

wykonuje usługi w zakresie:

- całorocznych konsultacji z prawa podatkowego
- sporządzania zeznań podatkowych dla firm i osób indywidualnych

PANI JADWIGA

Soboty od godz. 1 do 2 po poł. CHIVO, Iala AM 1250
Tel. 691-8789.

akville.

• NIERUCHOMOŚCI W POLSCE SPRAWY MAJĄTKOWE I CYWILNE

GDAŃSKA KANCELARIA PRAWNICZA

Reprezentowana na terenie Ameryki Północnej
przez

NEXUS INTERNATIONAL

oferuje pośrednictwo oraz doradztwo

- w kupnie/sprzedaży domów, mieszkań oraz działek budowlanych i rekreacyjnych w Polsce;
- w rozstrzyganiu spraw majątkowych, spadkowych i cywilnych w Polsce.

Po bezpłatną broszurę zawierającą szczegółowe informacje
na temat naszych usług napisz do:

Nexus International

1800-330 Portage Ave., Winnipeg, Manitoba,
Canada R3C 0C4

Tel. (204) 943-7459, Fax. (204) 943-0146

Godziny urzędowania: 8:00 - 20:00

PACZKI do POLSKI

- Można dowolnie zestawiać skład paczki.
- Dostawa bezpośrednia do domu odbiorcy.
- Odbiorca nie ponosi żadnych opłat.
- Zamówienie minimum 5 kilogramów.
- Ceny w dolarach kanadyjskich.
- Czas dostawy - około 14 dni od daty otrzymania zamówienia

Nazwa towaru Jednostka Ilość C\$ Razem

Pomarańcze.....	1 kg	@ 2.90 =	
Cytryny.....	1 kg	@ 2.90 =	
Grejpfruty.....	1 kg	@ 2.90 =	
Banany.....	1 kg	@ 3.40 =	
Mandarynki *.....	1 kg	@ 3.40 =	
Ananas.....	1 szt.	@ 2.90 =	
Orzech kokosowy.....	1 szt.	@ 2.90 =	
Kiwi.....	1 szt.	@ 0.80 =	
Czekolada orzechowa	100 g	@ 1.30 =	
Czekolada mleczna.....	100 g	@ 1.30 =	
Czekolada gorzka.....	100 g	@ 1.30 =	
Guma do zucia	20szt 125 g	@ 1.80 =	
Chalwa.....	1 kg	@ 11.20 =	
Miód -Dziki Kwiat.....	500 g	@ 2.40 =	
Kawa ziarnista.....	250 g	@ 4.00 =	
Kawa Nescafe.....	100 g	@ 4.40 =	
Herbata sypka.....	250 g	@ 4.80 =	
Herbata ekspresowa	100 szt.	@ 4.80 =	
Czekolada w proszku	800 g	@ 6.40 =	
Rodzynki.....	250 g	@ 1.60 =	
Figi.....	200 g	@ 2.20 =	
Migdały.....	200 g	@ 2.20 =	
Wiórki kokosowe.....	200 g	@ 2.20 =	
Pasta "Nutella"	450 g	@ 3.20 =	
Kabanosy.....	1 kg	@ 12.00 =	
Poledwica wędzona.....	1 kg	@ 14.00 =	
Baleron.....	1 kg	@ 12.00 =	
Szynka w puszcze.....	454 g	@ 4.80 =	
Szynka mielona.....	340 g	@ 2.60 =	

Dostawa do domu i ubezpieczenie C\$ 5.50

Zalaczam: ... Czek ... Money Order Total C\$.....

* Od 1 czerwca do 30 września mandarynek nie wysyłamy.

Nadawca:

Adres:

.....

Odbiorca:

Adres:

.....

EuroPak International®

1547 Merivale Road, Merivale Depot, Box 5554
Ottawa, Ontario K2C 3M1 Tel.: (613) 722 2767

ZATRUDNIĘ na budowie plus wynajmę mieszkanie. TEL. 238-5176

143-145
POTRZEBNA dochodząca pani do opieki nad dzieckiem. Okolica Don Mills & Eglinton. TEL. 421-4428 wieczorem

143-145
OD 1 WRZEŚNIA potrzebna uczciwa pani do opieki nad dwiema dziewczynkami 9 i 6 lat od godziny 12:00 do 18:00, Scarborough (Markham & Lawrence). Warunki do uzgodnienia. TEL. 438-7928

143-145
POTRZEBNA dochodząca opiekunka do 15-miesięcznego chłopca. Lakeshore i Dixie. TEL. 278-1598

143-145
ŁATWA praca w nowym, ciekawym biznesie. Wymagany SIN. Angielski niekoniecznie. TEL. 768-6706

143-145
POTRZEBNA opiekunka do 1,5-letnich bliźniaków. Woodbridge z zamieszkanem. TEL. 856-8866 Mariola

143-145
POTRZEBNA pilnie gosposia i opiekunka do dwójki dzieci w wieku 5 i 8 lat, z zamieszkanem lub bez, musi mówić płynnie po angielsku. JILL. TEL. 537-9738 po godz. 18.

143-145
HYDRAULIK poszukuje pracy w swoim zawodzie lub innym. TEL. 763-6939

143-145
PODEJMIĘ pracę jako malarz lub przy remontach w Toronto lub okolicy. Angielski, SIN, samochód. Krzysztof, Oshawa, tel. 728-6988

143-145
STARSA pani zaopiekuje się dzieckiem lub starszą osobą. TEL. 252-8338

143-145
PODEJMIĘ każdą pracę w warsztacie, specjalność tokarz, frezer, szlifierz, wieloletnia praktyka lub inne propozycje. TEL. 439-3675 Marian

143-145
POSZUKUJĘ pracy. TEL. 855-5055

143-145
POLKA lat 28 szuka pracy przy sprzątaniu mieszkań i domów. TEL. 633-5639 Monika

143-145
MŁODE małżeństwo poszukuje pracy z zamieszkanem. TEL. 745-1175 Ania i Paweł

143-145
MEŻCZYZNA lat 24, SIN, poszukuje stałej pracy. TEL. 736-4317

143-145
KOBIETA zaopiekuje się dzieckiem u siebie lub w domu lub podejmie pracę chałupniczą. TEL. 736-4317

143-145
MŁODY mężczyzna podejmie pracę w zawodzie frezera - 12 lat praktyki. TEL. 744-8587 Adam

143-145
NOWO przybyła z Polski poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 828-2416 Danuta

143-145
INŻYNIER-ogrodnik szuka pracy w ogrodnictwie, na fermie lub innej. TEL. 252-7534

143-145
KRAWCOWA z zawodu oczekująca na pobyt stały podejmie się pracy w zakresie krawiectwa każdego rodzaju. TEL. 252-0277

143-145
POSIADAM odpowiednie kwalifikacje oraz doświadczenie w pracy z dziećmi, upośledzonymi umysłowo. Podejmę pracę etatową, SIN, lub prywatną. TEL. 896-4005

143-145
DWÓCH stolarzy i cieśli z doświadczeniem kanadyjskim, znajomością MŁODA kobieta podejmie każdą pracę od 7 wieczorem i w weekendy. TEL. 538-6894

WSZYSTKIE DROBNE OGŁOSZENIA dotyczące pracy, mieszkań i sprzedaży są bezpłatne.

Przyjmujemy je do wtorku, do g. 5 po poł.
Proszę dzwonić 747 - 6034 i zostawić dokładną treść ogłoszenia na maszynie, powtórzyć nr telefonu

rysunku technicznego i kodu budowlanego poszukuje pracy.

143-145
PODEJMIĘ pracę w firmie remontowo-budowlanej. Posiadam 8-miesięczne doświadczenie kanadyjskie. Podejmę także każdą inną pracę. TEL. 279-5283 Andrzej, wiecz.

143-145
FRYZJERKA i stolarz poszukują pracy najchętniej w zachodniej części Toronto. TEL. 438-0894

143-145
MŁODA, energiczna, podejmie sprzątanie. TEL. 769-0710

143-145
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu z ogródkiem, okolica Royal York i Lakeshore. TEL. 503-0591

143-145
STARSA, odpowiedzialna pani poszukuje pracy. TEL. 769-0710

143-145
MEŻCZYZNA podejmie każdą pracę. TEL. 259-2384

143-145
ELEKTRYK z doświadczeniem kanadyjskim poszukuje pracy. Również ma doświadczenie w układaniu podłóg drewnianych. TEL. 614-2076 Jacek

143-145
ŚLUSARZ, spawacz w osłonie gazów z wieloletnim doświadczeniem + praktyką w RFN, posiada SIN i prawo jazdy - szuka pilnie pracy. TEL. 503-1579

143-145
KONSTRUKTOR-KREŚLARZ z 7-letnim stażem w biurze konstruktorskim poszukuje pracy w zawodzie kreślarza, SIN. TEL. 503-1579

143-145
MŁODY mężczyzna poszukuje jakiegokolwiek pracy z zamieszkanem. Może być na fermie. TEL. 745-1175, Kitchener, proszę Pawła

143-145
MŁODY mężczyzna szuka jakiegokolwiek pracy. TEL. 497-4899, Janek

143-145
KOBIETA z pobytem stałym podejmie pracę chałupniczą w Hamilton. TEL. 545-4548

143-145
ZAOPIEKUJĘ się małymi dziećmi u siebie w domu, w Hamilton. Dana. TEL. 545-4548

143-145
PODEJMIĘ pracę przy pilnowaniu dzieci w swoim domu. TEL. 897-7632

143-145
NOWO przybyła, posiadająca SIN, podejmie pracę przy sprzątaniu w godzinach wieczornych i nocnych. TEL. 503-1579

143-145
MŁODA kobieta podejmie każdą pracę chałupniczą. Posiada SIN. TEL. 503-1579

143-145
MEŻCZYZNA 43 lata, SIN, podejmie pracę jako malarz, pomocnik spawacza, na budowie. Oshawa. TEL. 725-8104

143-145
PANI w wieku średnim chętnie podejmie pracę. Opieka nad dzieckiem raz czy dwa razy w tygodniu. TEL. 538-4348

143-145
MŁODY chłopak podejmie pracę chałupniczą lub inną. TEL. 531-2946

INSTRUKTOR PRZYGOTOWUJĄCY DO PORODU W JEZYKU POLSKIM
Praktyka na położnictwie
Możliwość prowadzenia zajęć raz w tygodniu w godz. od 18-21

Proszę wysłać list zawierający dane dotyczące nauki i praktyki pielęgniarstwa na adres:
ST. JOSEPH'S HEALTH CENTRE
30 THE QUEENSWAY
C/O PRENATAL SCREENING UNIT
TORONTO, ONTARIO

142-144
POTRZEBNA kasjerka do Donut Shop, dzienna zmiana od godz. 7 do 3 po poł. w Rexdale. TEL. 742-3633

142-144
POSZUKUJĘ opiekunki do dwójki małych dzieci. Dobre warunki. Przydatna chociaż podstawowa znajomość angielskiego. TEL. 228-5590

142-144
POTRZEBNA opiekunka do dziecka w rosyjskim domu. Natasha. TEL. 225-5316

142-144
BABY sitter housekeeper. Live in. Must speak some English. TEL. 785-5903

142-144
DZIEWCZYNA - jubiler, z 10-letnim stażem szuka pracy. TEL. 439-3613

142-144
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu, Weston Rd. TEL. 247-2824

142-144
PANI w średnim wieku poszukuje pracy. Podstawowy angielski. TEL. 261-9273 proszę Zofię

142-144
PODEJMIĘ pracę od poniedziałku do piątku po godz. 6 wieczorem, a w weekendy przez cały dzień. TEL. 752-8756 po godz. 6 wieczorem, Bolesław

142-144
PODEJMIĘ pracę na fermie z zamieszkanem lub inną. TEL. 752-8756 po 6 wieczorem, Bolesław

142-144
MALARZ oraz lakiernik meblowy z kanadyjskim doświadczeniem poszukuje pracy. Proszę dzwonić wieczorem. TEL. 255-8337 Piotr

142-144
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w wieku przedszkolnym u siebie w domu w Mississauga. Blisko kościoła Maksymiliana Kolbe. TEL. 275-8572

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu. Okolica North York/Scarborough. TEL. 446-6976, Stenla

142-144
POTRZEBNA pani do prowadzenia domu i opieki nad 4-letnim dzieckiem. Thornhill. TEL. 889-5317

141-143
FIRMA SILESIA poszukuje osoby z kilkuletnią praktyką rzeźbienia w drewnie. TEL. 596-7827 Zbyszek

141-143
POTRZEBNA dochodząca opiekunka do dziecka, okolica Markham i Eglinton, Scarborough. TEL. 267-1060

141-143
A WOMAN with the experience and not smoking, speaking Russian or English for baby sitting of 1 year old. Live in. TEL. 633-8543

141-143
MŁODA kobieta poszukuje pracy. TEL. 897-0054

141-143
KOBIETA 32-letnia podejmie pracę w kuchni lub sprzątanie. Ma pobyt stały i doświadczenie zawodowe w gotowaniu. TEL. 746-5435

141-143
ELEKTRYK z licencją kanadyjską, doświadczeniem, stałym pobytem, podejmie pracę. TEL. 746-5435

141-143
POLKA, z podstawowym angielskim, podejmie jakąkolwiek pracę. TEL. 252-9780

141-143
PANI z 10-letnim synem, doświadczonego fizjoterapeuty, specjalista rehabilitacji, poszukuje pracy z zamieszkanem przy dzieciach i prowadzeniem domu. Referencje i doświadczenie kanadyjskie. Telefon grzecznościowy 629-3103 proszę Barbarę

141-143
MŁODA kobieta podejmie pracę. TEL. 255-3205

141-143
PANI w średnim wieku, z doświadczeniem kanadyjskim, solidnie i tanio posprząta dom lub apartament w każdym dniu tygodnia. TEL. 534-0509

141-143
DWÓCH mężczyzn poszukuje pracy, mają doświadczenie w drywall. TEL. 891-3373

141-143
CHCESZ mieć tanio i solidnie odnowione mieszkanie - dzwonić 235-9891, Sławek

141-143
MŁODY, solidny, poszukuje pracy na budowie lub fermie. TEL. 944-9631 Rysiek

141-143
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w wieku przedszkolnym u siebie w domu. Mississauga. TEL. 275-8572 Bożena

141-143
NOWO przybyła szuka pracy. TEL. 255-7490 Ryszard

141-143
MURARZ, tynkarz poszukuje pracy. TEL. 439-6803 Ryszard

141-143
NAUCZYCIEL z Polski podejmie się opieki nad dziećmi. TEL. 630-8020 Karol

141-143
ZNAJĄCY kuchnię włoską i wyrobę plizy poszukuje pracy, SIN i prawo jazdy. TEL. 534-4430 Andrzej, wiecz.

141-143
PANI w średnim wieku, podstawowy angielski, referencje, podejmie pracę. Chętnie z zamieszkanem. TEL. 267-9273 proszę Zofię

141-143
KOBIETA z SIN podejmie pracę chałupniczą. Umie żyć. Oshawa. TEL. 725-8104

141-143
NAUCZYCIELKA nauczania początkowego podejmie pracę. Szkoła lub przedszkole. TEL. 253-9891

NOWO przybyły z USA legalnie POLAK, wykształcenie średnie (przetwórstwo spożywcze) przyjmie każdą pracę: w sklepie, hotelu, opieka nad starszą osobą, przy produkcji artykułów spożywczych, sprzątanie, lub pielęgnacja ogrodów. TEL. 264-3479

142-144
HYDRAULIK, spawacz z praktyką, SIN, poszukuje pracy. TEL. 625-3188 Andrzej

142-144
PRZYJMIĘ sprzątanie domów i apartamentów. TEL. 621-4653

142-144
MECHANIK rolnik, lat 34, podejmie pracę na fermie do roku. TEL. 881-4810 Tadeusz, po godz. 19.

142-144
BLACHARZ, spawacz samochodowy, potrafiący też przygotować samochód do malowania, szuka pracy. TEL. 881-4810, Marek, po godz. 19.

142-144
PRACA oferowana w domu. Informacja w zwrotnej opłaconej kopercie od: PolVan Enterprise, Box 618-1755 Robson Str. Vancouver, B.C. V6G3B7

142-144
MIESZKANIA

MIESZKANIE w domu do wynajęcia od września, blisko polskiej dzielnicy, tuż przy metrze. TEL. 285-5735

143-145
DO WYNAJĘCIA 2-pokojowy basen w Toronto, oddzielne wejście, \$650. TEL. 823-7534

143-145
DO WYNAJĘCIA 2-sypialniowy apartament, klimatyzacja, osobne wejście, w domu typu backsplit. Mississauga. TEL. 273-4540

143-145
PONY TRAIL, Mississauga, osobie pracującej i niepalącej wynajmę umebłowany pokój z łazienką w klimatyzowanym domu. Wszelkie wygody. TEL. 629-3103

143-145
POKOJE do wynajęcia w Brampton dla niepalących. TEL. 796-2511

143-145
POKÓJ do wynajęcia. Etobicoke/Lakeshore, cena \$80 tygodniowo. TEL. 255-2548

143-145
POSZUKUJĘ współlokatorów do mieszkania w domu, Midland i Kingston. TEL. 265-2257

143-145
POSZUKUJĘ dwóch osób do apartamentu 2-sypialniowego. Okolica Eglinton i Don Mills. TEL. 429-2944

143-145
RODZINA 5-osobowa szuka taniego "kąta" na początek. TEL. 438-0894

143-145
MŁODA kobieta z pobytem stałym poszukuje pokoju na północ Toronto w zamian za sprzątanie, proszę dzwonić wieczorem. TEL. 259-1873

143-145
POSZUKUJĘ niedrogiego mieszkania 2 lub 3-sypialniowego w czystym budynku apartamentowym. TEL. 534-4133

143-145
PILNE poszukuje czystego, 1-sypialniowego apartamentu w spokojnej dzielnicy, do \$550. TEL. 503-0591

143-145
DO SPRZEDAŻI: DZIAŁKA budowlana, 751 m², atrakcyjne położenie, lekki stok - Kraków-Wola Justowska. TEL. (604) 929-5221 po godz. 19

143-145
SPRZEDAM pilnie Volvo-Sedan, 1981. TEL. 265-2257

POKÓJ do wynajęcia na Scarborough. TEL. 438-1374

143-145
TANIO do wynajęcia od zaraz pokój w apartamencie z używalnością kuchni, livingroom, łazienki. Dundas-Cawthra. TEL. 897-6105

143-145
PRZYJMIĘ kulturalną współlokatorkę do 1-sypialniowego apartamentu w okolicy Hurontario & Queensway, Mississauga. TEL. 615-0704

143-145
WYNAJMIĘ mieszkanie kulturalnej, niepalącej osobie od zaraz. Oklice Keele & Wilson. TEL. 245-2986

143-145
DO WYNAJĘCIA duży pokój z używalnością kuchni i łazienki. Okolice Dundas i Hurontario. TEL. 278-7372

143-145
PRZYJMIĘ dziewczynę do wspólnego zamieszkania. \$270 za pokój, Mississauga, Hurontario. TEL. 848-4038

142-144
100 M2, 3-sypialniowe mieszkanie, 2 łazienki, odstęp od 1 września. Południowa Mississauga. Czynniki od 1 listopada \$920.00. Basen, szkoła, plaża. Bardzo czysty. Bez odstępnego. TEL. 823-2972

142-144
WYNAJMIĘ duży, umebłowany pokój. Okolice Dundas/Scarlett. TEL. 499-8328

142-144
DO WYNAJĘCIA od zaraz 3-sypialniowe mieszkanie w domu z ogródkiem w Brampton. TEL. 457-3894

142-144
DO WYNAJĘCIA od zaraz 3-sypialniowe mieszkanie w domu z ogródkiem, w Brampton. TEL. 457-3894

142-144
MŁODE małżeństwo poszukuje mieszkania 2-sypialniowego do \$600. TEL. 439-3613

142-144
POSZUKUJĘ czystego, 2-sypialniowego mieszkania w spokojnej dzielnicy. TEL. 823-0785

142-144
SPOKOJNA, uczciwa dziewczyna poszukuje pokoju lub kawalerki blisko metra. Roma. TEL. 924-5319, proszę wiadomość zostawić na maszynie.

142-144
POSZUKUJĘ mieszkania 1- lub 2-sypialniowego w budynku apartamentowym, w okolicach High Park lub Etobicoke. Od września lub października. TEL. 537-7545

142-144
POSZUKUJĘ za wynagrodzeniem mieszkania 1-sypialniowego w bloku. TEL. 503-0498

142-144
JASNE, suche pokoje do wynajęcia w nowym "basemencie" z parkietem, kominkiem, lokatorską kuchnią, łazienką, blisko kościoła, parku, sklepów i komunikacji. Okolice Park Lawn i Berry Rd. TEL. 251-4750

141-143
MIESZKANIE w domu do wynajęcia od września. Tuż przy subway. Blisko polskiej dzielnicy. TEL. 285-5735

141-143
POKÓJ do wynajęcia od zaraz. Okolice Roncesvalles. \$260 miesięcznie. TEL. 539-8945

141-143
DUŻY pokój do wynajęcia. Lokatorska kuchnia i łazienka. Kominek, sucha, jasna i czysta piwnica - dla pracującego niepalącego pana lub spokojnego małżeństwa. Okolice Brownsline/Lakeshore. TEL. 259-6773

141-143
2 and 3 bedroom apartments available immediately. Erin Mills/Burnhamthorpe. Apartment building. TEL. 820-9255

141-143
WSPANIAŁA OKAZJA DLA FOTOAMATORÓW I FILMOWCÓW!

POSZUKUJĘ dziewczyny do wspólnego zamieszkania. Dundas i Hurontario. TEL. 848-4038

141-143
NIEKREPUJĄCY pokój do wynajęcia dla pracującego mężczyzny, osobne wejście. Wspólna łazienka, okolice Cawthra i Queensway. TEL. 566-1467

141-143
LOTUS 1-2-3 oraz Word Perfect niezbędne w pracy biurowej programy komputerowe POZNASZ na KURSACH PROWADZONYCH PO POLSKU

Adres: Arkadia Training Centre
1600 Bloor St. West
TEL. 533-8011

AMERYKAŃSKIE Biuro Pomocy Emigrantom poszukuje osób ze stałym pobytem mogących sponzorować Polaków z USA. Zwrot kosztów i wynagrodzenie. Cracovia 1(312) 776-4733.

139-142

OSOBY, które działały w okresie przedwojennym w stowarzyszeniu studentów uczelni warszawskich - Bratnia Pomoc, a które chciałyby podzielić się swym doświadczeniem z odrodzoną studencką organizacją w Warszawie, proszone są o skontaktowanie się z delegatami Stowarzyszenia Studentów Politechniki Warszawskiej Bratnia Pomoc do końca września pod grzecznościowym numerem 267-2556 Grzegorz Drzazga.

ARCHITEKT

Jadwiga Kalinowska-Kowalik wykonuje projekty:

• nowych obiektów

• rozbudowy i remontów z uzyskaniem zezwolenia na budowę

TEL.: 665-9710

Jedyna w Północnej Ameryce polsko-indiańska firma turystyczna

SZARA SOWA INDIAN ADVENTURE

Przeżyj przygodę, o której marzyłeś całe życie! Pokaż krewnym z Polski prawdziwą Kanadę!

Jednodniowe wycieczki z Toronto na najwspanialsze imprezy indiańskie w rezerwach Huronów, Irokezów i Odżibwejów.

W celu rezerwacji miejsc proszę dzwonić

(416) 975-1866

WSPANIAŁA OKAZJA DLA FOTOAMATORÓW I FILMOWCÓW!

Dokończenie ze str. 15

na samych siebie. Żydów wymordowano w domu Polaków. Żydzi na to nie zasłużyli. Polacy nie zawiniли. Przez zagładę Żydów znieważono Polaków, a najstraszniej został w tym domu znieważony nasz wspólny Bóg. Skrzywdzeni nie powinni mieć o to pretensji do siebie nawzajem - tylko do krzywdzicieli. Polacy są chorzy po swojej tragedii, ale właśnie dlatego powinni starać się zrozumieć jeszcze bardziej chorych Żydów. Żydzi nie kochają Polski. Ale jak można kochać miejsce stracenia, Dom Zagłady, z którego w dodatku przepędzono resztki ocalałych. Ale Polski nie da się z żydowskiej historii wykreślić, trzeba się będzie do niej czasem wracać, tak jak się wraca do pustych ruin wzniesionych przez dawno umarłych przodków. My zaś Polacy - choć nie jesteśmy katami Żydów - nie mamy wobec nich czystego sumienia, powinniśmy więc zwrócić się do nich jak do Ukraińców: prosimy o przebaczenie, choć tyle zaszczytnych medali Sprawiedliwego nam właśnie przyznano. Powinniśmy więc zdobyć się by ocalale jeszcze żydowskie synagogi stały odrestaurowane i puste na wieczną pamiątkę wlecznie już nieobecnych, bo pomordowanych Wyznawców. Zróbmyż przynajmniej to dla ich nieśmiertelnych dusz. Przecież Wisła wciąż mówi także po żydowsku i mówić tak będzie aż po kres dziejów".

Książkę Surdykowskiego powinien przeczytać każdy myślący Polak w kraju i za granicą, bo owym pięknym i wzniosłym Duchem Rzeczypospolitej trzeba się nie tylko szczić, ale trzeba też go znać i trzeba znać - czyhające na niego niebezpieczeństwa.

Miejmy nadzieję, że książka Surdykowskiego zostanie szybko przetłumaczona na angielski, aby stać się również dostępną dla amerykańskiego i kanadyjskiego czytelnika, który jakże często ulega wpływom różnych mitów tworzonych przez tych, co Ducha Rzeczypospolitej nie rozumieją lub nie chcą rozumieć.

MAREK B. ZALESKI

STOP!
SPECJALNE CENY Z TORONTO:

Copenhagen

ODLOT: August 27
PRZYLOT: September 19, 26
lub October 17, 24
\$ 549 + tax

Swinoujście

ODLOT: August 27
PRZYLOT: September 19, 26
\$ 649 + tax

PO BLIŻSZE INFORMACJE I REZERWACJE
PROSIMY DZWONIĆ DO

PEDERSEN world tours inc.

100 University Ave. Suite 808, 809, Toronto, Ont. Canada M5J 1V6

(416) 595-0905

LUB DO SWOJEGO AGENTA PODRÓŻY

ZAPRASZAMY

PACZKI DO POLSKI

215 RONCESVALLES AVE, TORONTO, ONT.

TEL 537-7914

7370 BRAMALEA RD. UNIT 10, MISSISSAUGA, ONT

TEL 677-4527

PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE

- OWOCE CYTRUSOWE □ PRZEKAZY NA KONTO □ WĘGIEL
- GOTÓWKA DO RĄK □ PACZKI ŻYWNOŚCIOWE □ SAMOCHODY
- MASZYNY ROLNICZE □ SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO

ODBIERAMY PACZKI Z DOMÓW

TORONTO, MISSISSAUGA, OAKVILLE I OKOLICE

UWAGA ! LONDON I OKOLICE!

LOKALNI PRZEDSTAWICIELE

POLIMEX

IMPERIAL DELI
972 Hamilton Rd.
London, Ontario
Tel.: 659 - 4635

VARSOVIA DELI
1275 Highbury Ave.
London, Ontario
Tel.: 659 - 4196

POLONIA TRAVEL AGENCY
438 Hamilton Rd.
London, Ontario
Tel.: 679 - 7480

WARTA
430 Hill Street
London, Ontario
Tel.: 433 - 6600

Wojtek Piasecki
17 Oregon Dr.
London, Ontario
Tel.: 686 - 5772

Jolanta Kania
London, Ontario
Tel.: 657 - 8061